

వాపం కెస్తూరి

శ్రీ పాడిగారు వేంకటరమణ ఆచాయు సనాన్ సంచికే

ಮೈಲುಗಲ್ಲಿಗಳು

1915	ಫೆಬ್ರುವರಿ 6	ಜನನ, ಕುಂಜುಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ ಸ್ಥಾನಪಳ್ಟಿ, ಸೋದೆಗೆ, ತಿರಸಿ ತಾಲ್ಲಿಕು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ತಂದೆಯ ಮರಣ, ಸೋದೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಾಭಾಸ
1916		ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಕ್ಷರಾಭಾಸ
1919	ನವೆಂಬರ್	ಉಡುಪಿಗೆ ಸ್ಥಾನಪಳ್ಟಿ, ಕುಂಜುಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಸತಿ
1920		ಶಾಲಾರಂಭ, ಉಪಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಅನಂತೇಶ್ವರ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆ
1922		ಪ್ರಥಮ ಪದ್ಯರಚನೆ (ವಟ್ಟದಿ)
1923	ಜೂನ್	ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸೇರ್ವಿಸೆ, ಉಡುಪಿ ಚೋಡ್‌ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಬಂಗಾಲಿ ಅಭಾಸ, ಸ್ವಯಂ ಶಿಕ್ಷೆ
1926		ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ತೇಗ್ರ್‌ದೆ, ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ಉಪಾಧಿಕಾರಿಯವರು ಕಾರ್ಯಾಚಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಮೆಂಟಿಕ್ ಕವನ ರಚನಾರಂಭ
1931		‘ಜಯಕನಾರ್ಟೆಕ್’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಕವನ(‘ಉದ್ದಾರ್’)ದ ಪ್ರಕಟನೆ
1932	ಮೇ	ಉಪಾಧಾರ್ಯಯವೃತ್ತಿ, ಉಡುಪಿಯ ಕಡಿಯಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಮೆಂಟಿಕ್ ಕವನ ರಚನಾರಂಭ
1932	ಜೂನ್	‘ಜಯಕನಾರ್ಟೆಕ್’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಕವನ(‘ಉದ್ದಾರ್’)ದ ಪ್ರಕಟನೆ
1932		ಉಪಾಧಾರ್ಯಯವೃತ್ತಿ ತಾಗ್, ಅಂಗಡಿ ಗುರುತ್ವಾಸ್ತಿಯಾದ್ದು, ಉಪಾಧಿಕಾರಿಯವರು ಯು. ಪಣಯಾಡಿಯವರ ಅಂಗಡಿ, ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಕ್ ಲೆಕ್ಕೆದ ಸ್ವಯಂ ಶಿಕ್ಷೆ
1933		ತುಳುನಾಡ್ ಪ್ರೈಸ್: ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಗೆ, ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಹೊನ್ನೆಯ್ ಲೆಕ್ಕೆದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ‘ಮಧುವನ’ ಸಂಪಾದನೆ
1937		ಪಣಯಾಡಿಯವರ ಮನುಷಾಲ ಕವರ್ ಪ್ರಸ್ತಿನ ಮೇನೆಜರ್
1937		ಪಣಯಾಡಿಯವರ ‘ಅಂತರಂಗ’ ಮಾಸಕ್ರತ್ತಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದು
1937		‘ಅಂತರಂಗ’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಸ್ಕೆಫ್ ಪ್ರಕಟನೆ
1937	ಮೇ 30	ಮದುವೆ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ, ಉಡುಪಿ
1938	ಜುಲೈ 2	ಪ್ರಥಮ ಪುತ್ರ ಜನನ

ಪೂರ್ವ ಕೆಸ್ಕೂರಿ

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೇಂಕಟೆರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರ್ ಸನ್ನಾನೆ ಸಂಚಿಕೆ

1977

ಸಂಪಾದಕ

ಚಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ್ ಸನ್ನಾನೆ ಸಮಿತಿ
‘ಅತ್ಯ’ ಎಂಟಿನೆಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತ್ರೀ
ಸರಸ್ವತೀಪುರಂ ನೃಸೂರು 570009

పా. వెం. ఆచార్య సన్మాన సమితి

ఎం. గోవాలకృష్ణ ఆడిగ
ఆధ్యక్ష

జి. టి. నారాయణరావు
శాయిదశి

సదస్యరు

యు. ఆర్. ఆనంతమాత్రి
ఎచ్. ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగార్
ప్ర. సి. మాలగత్తి
డి. వి. కె. మాత్రి
బన్నంజి రానూళాశాయి
వసంత కుమిరి
ఖాది శావుళ్లి
కు. శి. రథిదాసభట్టి

జి. ఎన్. ఆలోకవథన
ఎస్. ఎల్. భైరవ్
శ్రీమతి ఎ. పి. మాలతి
యుతవంత జిత్తుల
ఎచ్. జి. లోకార
తంకర పాటీల
శ్రీమతి సరితా దేసాయి
శ్రీనివాస హావనూర

పాపం కశ్మారి సన్మాన సంచిక

ఎచ్. జయదేవ
జాఖీరాతు శాయిదశి

జి. ఎస్. భట్ట
సంబాదశ

నమ్మ ఈ సంచికేయన్న

యత్స్వియాగి హోరతరువ దారియల్లి సహకరిసిద
మాన్య లేఖికరిగూ జాఖీరాతుదారరిగూ
హృత్పూవుక కృతజ్ఞతెగళు

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರವುಣ ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸನ್ನಾನಿಸುವ ಶುಭಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗೆ ಸನ್ನಾನಿ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರತರಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನ್ನಾನಿಗಳೂ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಹೈತ್ಯಾಂಶಗಳೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ‘ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರು. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ, ಸುವಿಶಾಯಿತ ಡ್ಯೂಜಿಸ್‌ಪ್ರೆಟ್ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಡಿ, ಪ್ರೋಫೆಸಿಡವರು ಪಾವೆಂ 18 ವರ್ಷ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅದರ ಶ್ರೀಯೋಭಿನ್ನದಿಗೆ ಅವರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗೆ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಕಂಪಿನ ಜಡಿಗೆ ಅವಿನಾಸಂಬಂಧ ವನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಹೆಸರೂ ನಾಡಿನುಡ್ಡಿಗಳೂ ಹರಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ.

ಅಚಾರ್ಯರ ಅತ್ಯೇಯರೂ ಅವುಗಳೂ ಅಭಿನ್ನಾನಿಗಳೂ ಅದ ಕೆಲವರಿಂದ ಯುಕ್ತಲೀಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ವಾಗಿ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಂದಲೂ ಆತ್ಮವೃತ್ತವನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಬಗೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡಲು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ವಾದ ‘ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ’ಯನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾವೆಂ ಅವರ ‘ಬಾಳಿನ ಹಿನ್ನೋಟ’ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗಿ ಅವರ ‘ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ’ಯ ವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ 19 ಲೀಖನಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಸಿಹಿ ಕೊಳಗಳನ್ನು ಪಾವೆಂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಲೀಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರ ಬಾಳಸಂಗಾತಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅಚಾರ್ಯರು ಎರಡ ನೇಯ ಲೀಖನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಬಗೆಗನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸೋಗಸಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತ ಮತ್ತು ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತ ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ್ ತಾವು ಪಾವೆಂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ ದಿನಗಳ ಸುಖಸಂಕಥಾವಿನೊಂದನ್ನು ಸಜೀವವಾಗಿ ಸರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಚಾರ್ಯರ ಸೊನ್ನೆಪಜ್ಞತೆ ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕ ಶಂ. ಬಾ. ಜೋತಿ ಧುವರು. ವಿನುರ್ಜಕರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಹಾ. ಮಾ.

ನಾಯಕರು ಬಹುಹಿಂದೆಯೇ (1953) ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ಬರೆದ ಅಚಾರ್ಯರ ಏಕಮೇವ ಕವನ ಸಂಕಲನ ‘ನವನೀರದ’ದ ವಿನುಶೇಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮೇಧಾವಿಗಳೂ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯೇಯರೂ (ಗಣಿತ ಶಿಷ್ಯರು ಕೂಡ) ಆಗಿರುವ ಕು. ಶಿ. ಹೆರಿಡಾಸ ಭಟ್ಟರು ‘ಪಾವೆಂ ಸಾಮೀಪ್ಯ’ ಕುರಿತಂತೆ ಅಂತಃಕರಣದ ಪರಿಮಳ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಪಿ. ಆರ್. ತಿನ್ನೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಾವೆಂ ಅವರ ಕಲಾಪ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ರಸಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಧಿರಾದರೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಸಕ್ತರಾದ ನಾ. ಮೋಗಸಾಲೆಯವರು ಪಾವೆಂ ಸಂದರ್ಭನದ ಮೂಲಕ ಅವರ ‘ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಹುಮುಖಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪನವರು ಪಾವೆಂ ಅವರ ವ್ಯಾಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞ ಸಾಹಿತ್ಯಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮಗೆ ಬಂದ ಅನುಭವ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಪಾವೆಂ ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಗೆಳೆಯರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದ ಅವರ ಸಾಜನ್ಯ-ಸಚ್ಚಿದಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಬಂಧಕಾರ ಎನ್. ಪ್ರಹ್ಲಾದರಾವ್ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಲಾಂಗೂಲ ಮೂಲವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪಟ್ಟಣಶಿಟ್ಟ, ಖ್ಯಾತ ಲೀಖಕಿ ಗೀತಾಕುಲಕ್ರಿಂತಿ, ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತ ಗೋಪಾಲಕ್ರಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಮಾಧವ ನಾ. ಮಹಿಷಿ—ಇವರು ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೂ ತಮಗೂ ಬಂದ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳ ಕೆಂಚು-ಮಿಂಚುಗಳತ್ತಬೀರಳು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಸ್ತ್ರೀಯೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರ ವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಕ್ತವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಯುತ್ವವನ್ನು ಸೋಗಸಾಗಿ ಮಾಡಿದವರು ಹೆಸರಾಂತ ಶಸ್ತ್ರೀವ್ಯಾಧಿ ಸಿ. ಆರ್. ರಘು.

ಪಾವೆಂ ಅವರೇ ಜೀವನವನ್ನು ಕಂಡ ರೀತಿ-ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ-ಇವನ್ನು ಪಾವೆಂ ಮಾರ್ಗಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ‘ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಕಂಪು ಸಹ್ಯದಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಣಿಸಿದರೆ, ಪಾವೆಂ ಅವರ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳ ತ

ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕ ವಾಯಿತೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಇಂಥ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಕ್ರಿಯ ನೇರವಿತ್ತಜಾಹಿರಾತು ದಾರರನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ನಮ್ಮಗೆ ಹಲಬಗೆಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಈ ಚಂಚಕೆಯ ಪೂರ್ವಾಙ್ಗಿ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿಯ ಕ್ಷಮಿತ್ವ ಆಟ್‌ಎ ಸ್ಕೂಡಿಯೋದವರು ಪಾವೆಂ ಹಾಗೂ ಪಾವೆಂ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ—ಇವರು ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹಾರ್ಡಿಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಇದರ ಮುದ್ರಣದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ನೇರವಾದ

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಕಿಂಗ್ ಹೌಸಿನ ಮಾಲೀಕರಾದ ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಕರಡು ತಿದ್ದುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಹಿರಿಯ ಮಿಶ್ರ ರಂಗರಾವ್ ರೋಹಿಡೇಕರೆ ಅವರಿಗೂ ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎನ್. ರಾಮಪ್ರಸಾದ್ ಅವರಿಗೂ ಬೆರಳಿಟ್ಸ್‌ನ ಪ್ರತಿ ಸಿದ್ದ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಎಚ್. ಆರ್. ವಿನುಲ, ಯಶೋದಮ್ಮ, ಎನ್. ವಿ. ಇಂದ್ರಾಜಿ ಮತ್ತು ಕೆ. ಎ. ನಾಗೇಂದ್ರ ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಅಗಸ್ಟ್ 15, 1977
ಮೈಸೂರು

ಜಿ. ಎನ್. ಭಟ್ಟ
ಸಂಪಾದಕ

ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭ

ಶನಿವಾರ 10-9-1977 ಸಾಯಂಕಾಲ 5 ಗಂಟೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೀಜು ಶತಮಾನೋತ್ತಮ ಭವನದಲ್ಲಿ ವಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ಇವುಗಳ ವತ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಲಿದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮರೂಪ : ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ಅಂವರ್ಚನಕಾರರು : ಡಾ. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

ಅಭಿನಂದನ ಭಾಷಣಕಾರರು : ಡಾ. ನಾಡಿಗ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ

ಡಾ. ಸಿ. ಆರ್. ರಘುನಾಥ

ಡಾ. ಎನ್. ಎಲ್. ಬ್ರೀರಪ್

ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ

ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ‘ಪಾವೆಂ ಕೆಸ್ತೂರಿ’ ಮತ್ತು ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿಯವರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ ವಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರೆ ಹರಿಟಿಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು ‘ಲೋಕದ ದೊಂಕು’ ಮತ್ತು ‘ನಿಪರೀತ’ ಇವುಗಳ ಮಾರಾಟದ ಏಷಾಡಿದೆ.

ಶುಭೇಕಾನುನೆ

* * *

ಇದ್ದರೆ ಇಂಥ ಜ್ಞಾನಪಿಷಠಾಸೆ ಇರಬೇಕು. ಒಡನೆ ಜ್ಞಾನವಿಶ್ವರಣೆಯ ಹವ್ಯಾಸವೂ ಅಪ್ಪೇ ತೀವ್ರವಿರಬೇಕು. ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಓದು ಹಗುರಾಗಿರಬೇಕು, ರುಚಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಅವರ ವಿಚಾರ ಭಾವಗಳನ್ನು ಕೆಣಕು ವಂತೆಯೂ ಬರೆಹವಿರಬೇಕು.

ಇದೆಲ್ಲ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಲೆಕ್ಕಣಕೆಯ ರಹಸ್ಯ.

ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ

ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರು ನನಗೆ ಸೂತನ ಪರಿಚಿತರು. ‘ಕರ್ಮವೀರ’, ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ನೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಇವರ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ನಾನು ಆಕರ್ಷಿತನಾದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಥೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕವನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಬರೆಯುವುದು ಕೇವಲ ದ್ವೀಪಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಭಗವದಿತ್ಯೆಲ್ಲ “ಮತ್ತಃ ಸ್ತುತಿಃ ಜ್ಞಾನಂ ಅಪೋಹನಂ ಚ” ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ “ನನ್ನ ಅಂಶದಿಂದಲೇ ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಗದುಗಿನ ನಾರಣಪ್ಪ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಆನುಗ್ರಹದ ಬಳಿದಿಂದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಪದ್ಧತೀಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರು ಪಂಡಿತರು ಪಾನುರು ಆಸ್ತಿಕರು ನಾಸ್ತಿಕರು ಇತ್ಯಾದಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಮನೋಧಮರ್ಥ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ . ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಂಗವೂ ಸಹ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಅಲಭ್ಯಲಾಭವಾಗಿದೆ. ದಯಾವಾಯನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಇವರಿಗೆ ದಿಫ್ರೆಕಾಲದ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನಲಕ್ಕ ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಇವರ ಉಪದೇಶಾನ್ವಯವು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

I am glad to know that many of the admirers of Shri Padigaru Venkataramana Acharya have decided to arrange a felicitation programme in his honour. Mr Acharya richly deserves this honour for the great contribution he has made to the Kannada literary world. Through his interesting articles he has touched different shades of life and given in that process both relaxation and entertainment to the reading public. Please convey my felicitations to him.

T. M. A. Pai

සරිඩි

ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡುವಾಗ	ಪಾ.ವೆಂ. ಅಚಾರ್ಯ	1
ನನ್ನ ಪತಿ ಪಾವೆಂ	ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬಾಯಿ ಅಚಾರ್ಯ	12
ಸ್ನೇಹಜ್ಞ ಆಚಾರ್ಯರು	ರಂ. ಬಾ. ಜೋತಿ	17
ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೀಯ ಆಚಾರ್ಯರು	ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತ	18
ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಪಾವೆಂ	ಬಿ. ಎಚ್. ಕೃಧರ	21
ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ ಪಾವೆಂ	ಗೀತಾ ಕುಲಕರ್ಣ	23
ಪಾವೆಂ ಸಂದರ್ಶನ	ನಾ. ವೊಗಸಾಲಿ	25
ಕಲಾವಿದ ಕಂಡಂತೆ ಪಾವೆಂ	ಹಿ. ಆರ್. ತಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	32
ಪಾವೆಂ ಕನ್ನಡದ ಕಸ್ತೂರಿ	ಸಿದ್ಧ ಲಂಗ ಪಟ್ಟಣತೆಪ್ಪಿ	33
ರೋಗಿಯಾಗಿ ಪಾವೆಂ	ಸಿ. ಆರ್. ರಘು	35
ಲಾಂಗೂಲ ಪ್ರಶಂಸಿ	ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶ ದರಾನ್	38
ನಮಗೆ ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಗೆಳೀಯರಾಗಿ				
ಉಳಿದ ಪಾವೆಂ	ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ	39
‘ನವನೀರದ’-ಒಂದು ವಿಮುಕ್ತಿ	ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ	40
ಪಾವೆಂ ಸಾಮೀಪ್ಯ	ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟಪ್ಪಿ	42
ನಮ್ಮ ಪಾವೆಂ	ಮಾಧವ ನಾ. ಮಹಿಲಾ	49
ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರನುಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ				
ನಮಸ್ಕಾರ	ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ	52
ಬಯಕೆ	ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರವ್ಪು	57
ಸ್ಮಾತಿಯ ಚೆಲುವೆ ಪಾವೆಂ	ಜಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ	58
ನನ್ನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ	ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ	60
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ವರದಿ	ಜ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್	65

Index to our Advertisers

List of Donors

ಕ್ಯಾ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರು

ವಾ.ವೆಂ. ಅಚಾಯ್ ಪತ್ತಿಕೋಡ್ಯು ಮಿ, ಕನ್ನೂರಿಯ ಸಹಸಂಪಾದಕ (ನಿವೃತ್ತ)
ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಅಚಾಯ್	82, ಕೆ.ಎಚ್.ಬಿ. ಕಾಲನಿ, ಹುಬ್ಬಿಗ್ರಾಮ
ಶಂ. ಬಾ. ಜೋತಿ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮುಣ ಅಚಾಯ್ರರ ಪತ್ತಿ
ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತ ಸಂಶೋಧಕ, ಸಾಧನಕೆರೆ, ಧಾರವಾಡ
ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಪತ್ತಿಕೋಡ್ಯು ಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕ (ನಿವೃತ್ತ) 48-ಎ, ಅಶೋಕನಗರ, ಹುಬ್ಬಿಗ್ರಾಮ
ಗೀತಾ ಕುಲಕರ್ಮಣಿ ಕವಿ, ವಿನುಶ್ರೀಕ, ಸಿದ್ದಾಪುರದ ಎಂ. ಜಿ. ಸಿ. ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ (ನಿವೃತ್ತ) ಹಾಲಿವಾಸ: ಶಿರಸಿ (ಉ.ಕ.)
ನಾ. ಮೋಗಸಾಲೀ ಲೇಖಕ, 'ರಾಜಹಂಸ', ರಜತಗಿರಿ, ಧಾರವಾಡ
ಪಿ. ಆರ್. ತಿಮ್ಮೇಸ್ವಾಮಿ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಸ್ಪತ್ರೆ, ಕಾಂತಾವರ, ಕಾರ್ಕಾಳ (ದ.ಕ.)
ಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣತೆಟ್ಟಿ ಕಲಾವಿದ, ಕುರ್ಕೆಪುರ್, ಜಾನಪದ ವಸುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ,
ಸಿ. ಆರ್. ರಘು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು
ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶದರಾವ್ ಸಾಹಿತಿ, ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಶ್ರೀದೇವಿನಗರ, ಧಾರವಾಡ
ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಕೆ. ಆರ್. ಅಸ್ಪತ್ರೆ, ಮೈಸೂರು
ಹಾ. ಮೋ. ನಾಯಕ ಪ್ರಬಂಧಕಾರಿ, ಸಂಯೋಜಕ ಸಂಪಾದಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ,
ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು
ಮಾಧವ ನಾ. ಮಹಿಳಿ ಸಾಹಿತಿ, ರೀಡರ್, ಸ್ಕೂಲ್‌ಕೋತ್ತರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿಭಾಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು
ಎಂ. ಗೋವಾಲಕ್ಷ್ಮೇಣ ಅಡಿಗ ವಿನುಶ್ರೀಕ, ನಿದೇಶಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು
ಎನ್. ಎಲ್. ಭೈರವ್ ಅಂಕಣಗಾರ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ, ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ (ದ.ಕ.)
ಜಿ. ಎನ್. ಭಟ್ಟೆ ಪತ್ತಿಕೋಡ್ಯು ಮಿ, ಉಪಸಂಪಾದಕ, 'ಕನ್ನೂರಿ' ಕನ್ನಡ ದ್ಯುಜೀಸ್, ಕೊಪ್ಪೀಕರ ರೋಡ್, ಹುಬ್ಬಿಗ್ರಾಮ
ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಕವಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ (ನಿವೃತ್ತ) 358, 37ನೇಯ ಕಾಸ್, ೫ನೇಯ ಬಾಂಕ್, ಜಯನಗರ (ದ್ವಿತೀಯ), ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ರೇಜನಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಶನ್, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು

ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಿದ್ದರೆ

With best compliments from

Mysore Sales International Limited

**Regd Office : 36, Cunningham Road
BANGALORE 560 052**

Selling Agents for

Government Soap Factory

Government Sandalwood Oil Factories

Mysore Snack Foods Limited

Karnataka Implements & Machineries Company Limited

Karnataka Vidyuth Karkhane Limited

Mysore Acetate & Chemicals Limited

(CAMG Products) Bombay Area

Visvesvaraya Iron & Steel Limited

(Stockyard Managers for Special & Alloy Steel)

Karnataka State Lottery

ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಿದ್ದರೆ

ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾಯ್ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

శ్రీ లక్ష్మీబాబుయోందిగే కూనేం

ಬರವಟಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾರಿರುವ ಬಾವೆಂ

హిందిరుగి నోడువాగ

ಪಠ.ನೇ. ಆಚಾರ್ಯ

ಅನಂದ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಹಿ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿ, ಅಂದೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ 6, 1915 ಬೆಳಗನ ಜಾವ, ಬೆಳಗಾದರೆ ಶನಿವಾರ. ನಾನು ಉಡುಪಿಯ ಹೊರವಲಯದ ಕುಂಜಬೆಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. (ಶಾಲಾ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಾರ್ಚ್ 5, 1915 ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ). ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಉಡುಪಿಯಿಂದ 13 ನ್ಯೆಲು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ರುವೆ ಕೊಲ್ಯಾದನರಂತೆ. ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಜ್ಞ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಡಿಗಾರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದರು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಪಾಡಿಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು. ತಾಯಿ ಸಿತಮ್ಮನ್ನೂ ಪಾಡಿಗಾರಿನವರೇ ಆದ ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳು. ಉಭಯ ಕುಲಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮನೆತನಗಳು. ಆ ಕಾಲದ ಹೆಚ್ಚು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನಗಳ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಉಭಯ ಕುಲಗಳೂ ಮರಿಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದವು. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೋಡೆ (ಸೋಂಡಾ) ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದ ವಾದಿ ರಾಜ ಮರಿಗಳ ಪಾರುವತ್ಕೆ ಗಾರರಾಗಿ ಹೋದರು. ನನಗೆ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ತಂದೆ ಸೋಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ನಮ್ಮದು ಅನೇಕ ತಲೆವಾರುಗಳಿಂದ (ಸಂಸ್ಕೃತ)
ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮನೆತನವಾದರೂ ಸಂಕೋಚಿತೀಲ, ಅಂತ
ಮುಖಾಶಿ ಗುಣದ್ವಿಂದು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನನಗೂ
ಆ ಗುಣ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ತಂಡ ಮಾತ್ರ
ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರು ಅನೇಕ ಸಲ ದೇಶ
ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದವರೂ ನಿಭಂಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರೂ
ಅಗಿದ್ದಿರಿಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವೇಷ
ಹಾಕಿ ವ್ಯಾದಿಕರಿಂದ ಹುಬ್ಬಿ ಗಂಟೆಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.
ಹರಿಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿದ್ದರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು
ಬರೆದಿದ್ದರಂತೆ. ತಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರು ವಿಶಾಲಮನೋ
ಭಾವದವರೂ ಅಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಂದಿರನ್ನು
ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿ ತಕ್ಕುಮ್ಮೆ ವಿದ್ದೇ, ಸಂಗೀತ ಹೇಳಿಸಿದ್ದರು.

ನನ್ನನ್ನ ನಿರ್ಕೂರತೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದ್ದ ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಅಕ್ಕಂದಿರ ವಿದ್ವಯೇ ಎಂದು ನನ್ನ ಸಂಬಿಕೆ.

ಯಾಕೆಂದರೆ, ನನ್ನ ತಂಡ ನನ್ನ ಪದನೇ ವರುಷ್ಣನಲ್ಲೀ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ನಾಲ್ಕು ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಇನಂತರ ಉಳಿದು ಕೊಂಡ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಂತಾನವಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳಸಿ ದೊಡ್ಡ ದು ವಾಡುವ ಯೋಗ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಕವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಿರಂತೆ; ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಉಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದಂಗುಲ ಆಸ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನಾಧರಾದ ನಾವು (ಅಂದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನಾನು) ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಸೋದೆಯಲ್ಲೇ ಕಳಿದೆವು. ನನ್ನ ಕ್ಕ ನೇತ್ರಾವತಿ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಭಾವ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು ಅದೇ ಮರೆದಲ್ಲಿ ಶಾಸುಭೋಗರಾಗಿ ಉಳಿದದ್ದಿರಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತಾಯಿಯನಂತರ ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ನಾನು ಒಹೆ ಮುಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೇ ನನಗೆ ಪ್ರಥಮ ಗುರುಗಳು. (ಆ ಉರಲ್ಲಿ ಆಗ ಶಾಲೆಯೆಂಬುದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ). ಭಾವ ನನಗೆ ಕೆಲ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಅಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಓದು, ಬರಹ, ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು; ಮರೆಕ್ಕೆ ಒಂದ ಯಾತ್ರಿಕರೊಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಣ ಮಾಲೆಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿ Cat, Rat ಇತ್ತಾದಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಕಂದಿರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವೇತಿಕೆ ಜೀವನದ ಆದಶರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದರು: ಪರರ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಾಹಲ ಸಲ್ಲದು; ಬೇರೆಯವರು ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವಾಗ, ಅದು ನಮ್ಮ ವಿರುದ ವೇ ಇದ್ದರೂ ಕದ್ದು ಆಲಿಸಕೂಡದು; ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪಬಾರದು; ಸುಳಾಂಡಬಾರದು; ವಹಿಗಿ ಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ವೆಸಚೇಕು—ಇತ್ತಾದಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತೀಯರೊಡನೆ ಸಲಿಗೆ ಬೇಡ ಎಂಬ ಬೋಥೆ. (ಇದು ಅಂಶತಃ ನನ್ನ ತಂಡೆಯವರ ಏಕಮಾತ್ರ ಅವಗುಣವಾದ ಸ್ತೀವಾಯ್ವೋಹದಿಂದ

ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಫಲ ವಾಗಿತ್ತೇಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.) ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೇ ಅವು ನನ್ನನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ನನಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮಕಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದನ್ನೇ ಮಾಡಿನೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮೊದಲೇ ಅಂತಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸಂಗಡ ಭಾವನಾವಶತೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೀತಲ (cold) ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಸ್ವಭಾವ ಇವು ಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನೀತಿಯ ನೇಲಗಟ್ಟಿನ್ನು ಒಡಗಿಸಿ ಈ ಉಪದೇಶಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ತರಹದ ಮಾನವವಿನುಖ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಡವೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗಂತ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ, ವಾಸ್ತವತೆಗಂತ ಉಳಿಕಾತ್ಮಕ (abstract) ವಿವರಗಳಿಗೆ, ಕ್ರಿಯೆಗಂತ ಚಿಂತನೆಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಷ್ಟಿಸಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮವೇ ನೇಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾಣಗುಣಗಳೇ; ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ದೌಬರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಲಿಯಾಗಿ ಸಿತ್ತುವಿಗ್ರಹದ ಆಲಂಬನವಿಲ್ಲದೆ, ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಶೀ ಬಾಲಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒಂದು ಸಂಶಯದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಮುಖತೆ ಮುಖಹೇಡಿತನ ವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕವೆಂಬುದು ಕುಂಟುಕುದುರೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಕಡಿವಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗರೂಕತೆ ಸಾಹಸವನ್ನು ನಿಷ್ಪಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಹದಿನಾರು ತುಂಬುವ ವರೆಗಾದರೂ ತಂದೆ ಒದುಕೆದರೆ ಅವರ ಒಹಿಗಾರಮಿ ವೃಕ್ಷತ್ವದ ಒಂದುಶವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನೇರೇ ಏನೇ.

ನನಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷವಾದಾಗ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ವಿಧವೆ ಅಕ್ಕೆ ನಾಗವೇಣಿ ಅಮ್ಮೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನಮ್ಮನ್ನು ಉಡುಸಿಗೆ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಸ್ತ್ರೀಧನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು 800 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಗಂಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರು. ಕುಂಜಿ ಬೆಟ್ಟನಲ್ಲಿ ನಮಗಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯನ್ನೇ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿರತೊಡಗಿದೆವು. ನಾನು ಅನಂತೇಶ್ವರ ಪ್ರೇಮರಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಮೂರನೇ ತರಗತಿ ಸೇರಿದೆ. ಕಾಲಿಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ನನಗೆ ಮನ್ನನ್ನೇ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನನಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತ ಅಯಿತು. ಆದರೆ ಸಂಧಾರಿ

ವಂದನೆ, ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈದಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಡೆ ನನಗೆ ಒಲವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೆಂದೂ ದ್ವೇಷಭಕ್ತಿನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಮುಂದೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಒವೊಮ್ಮೆ ದೇವರ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಹೊರಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ದೂರ ನಿನ್ನ ನೆನಪು ಹೋಗುತ್ತದೇ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹಿನ್ನಡಿದ್ದೂ ನನಗೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷಯಾಣಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿ. ನನ್ನದು ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ತರ್ಕಬುದ್ಧಿ. ದೇವರೋ ತರ್ಕಬದ್ಧನಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರವೀಂದ್ರರ್ಮ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ “ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಾನೇ ಹೊತ್ತು”* ತಿರುಗಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಡತನ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಲು ಧೀರ, ಸಹಸ್ರೀಲ ಮಹಿಳೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೆ ಬಡುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅದ್ವಷ್ಟದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಡುಕನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಒಂತು ಆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನ ಕಢಿ. ಮನಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಡು ಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯ ಫೀ ಎಂಟಾಣಿ (ಆಗ ಪ್ರೇಮರಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಫೀ ಇತ್ತು) ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೂ “ಫೀ ತಾರಿದಿದ್ದರೆ ನಾಳಿ ಕಾಲಿಸಿ ಬರಬೇಡ” ಎಂದು ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಆದೇಶ ಬಂದಿತ್ತು! ತಾಯಿ ರೋಸಿಹೋಗಿ, “ಬರಬಾರ ದಾದರೆ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆ ಸೇರು. ಏನಾದರೂ ಆಗು,” ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆ, ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯೆ, ಮರಗಳ ಆಶ್ರಯ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪತಿತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿಸಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಕಡೆ ತಲೆ ಹಾಕಿ ಮಲಗಲೂ ಬಾರದು ಆನಿಸುತ್ತಿತು. ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಪ್ರಸ್ತರಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬೆಳಗೆ ಅಳುತ್ತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೊರಟಿ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಷ್ಟ ನಮ್ಮನೆರಿಮನೆಯ ವಿಧವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಿಯ ದೂಪದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಯಿತು. ಅವರು ಕೃಷ್ಣದೇವಾಲಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. “ಏನು ಮಗು? ಏನಾಯಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳಿ, “ಹೆದರಬೇಡ, ನಾಳಿಯಿಂದ ಬೆಳಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಗಂಜಿ ಉಟ

*ಅವಾಯ್ ಆಮಿ ನಿಜೇರ್ ಶಿರೇ ಬಯಿಬೋ ನಾ ।

ನಿಜೇರ್ ಘರೀ ಕಾಂಗಾಲ್ ಹೊಯೇ ರಯಿಬೋ ನಾ ॥

ಮಾಡಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಫೀ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ”
ಎಂದು ತರ್ತುಕ್ಕೆಣ ತಮ್ಮ ಗೋಪಿಚಂದನದ ಸಂಪುಟ
ದಿಂದ ಎಂಟಾಣ ತೆಗೆದು ಸನ್ನ್ಯಾಸೆಲಿಟ್ಟರು. ನಾನು ಮುಂದೆ
ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ವರಿಗೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿವಾಡಿ
ಒಂದುಟ್ಟವನ್ನೂ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಷದನೇ ಕಾಸ್ ಮುಗಿಯಿತು. ಎಲಮೇಂಟರಿ ಶಾಲೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ. ಆದರೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೂಮುಕ್ತಾಲು ದೂಷಾಯಿ ಫೀ ತುಂಬಬೇಕು; ಪ್ರಸ್ತರ ಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಿಕ್ಕೇ ತತ್ವಾರ್ಥ: “ಬೇಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗು. ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಪರಮಾರ್ಥಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೋಟೆಲ್ ಸೇರು,” ಎಂದು ತಾಯಿ. ಆ ರಚಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಅಕ್ಸಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗ ವೆಂಕಟದಾಸಾಚಾರ್ಯರು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬೋಡ್‌ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು. ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. “ಸಂಯಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಬಾ. ಫ್ರೀಶಿಪ್‌ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೇ,” ಎಂದರು. ನಾನು ಹೋದೆ. ವೊದಲನೇ ಘಾರ್ಮಿಗೆ ಸೇರುವ ಆಹಾರತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹೆಡ್ಡಾಸ್ಟರರು ತೀಸುಾರ್ವನಿಸಿ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಥಮವಿಷಯ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಫೀ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣಿನೇ (ವೆಂಕಟದಾಸಾಚಾರ್ಯರು) ತುಂಬಿದರು. ಮೂರು ತಿಂಗಳನಂತರ ಫ್ರೀಶಿಪ್ ಮಂಜೂರಾಗಿ ಬಂತು. ಆದರೆ ವರ್ಷ ಕಳೆದುತ್ತೆ ಅಹಾರ ಬ್ರಹ್ಮಣಾರ್ಥಿಗೂ ಫ್ರೀಶಿಪ್ ಬರುವುದು ಕೆವ್ವವಾಗತ್ತೊಡಗಿತು. ನಾಲ್ಕುನೇ ಘಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಫೀ ಇಮ್ಮುಡಿಯಾಯಿತು; ಫ್ರೀಶಿಪ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಯಿತು. ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಣಿ ಸ್ವಂತ ಜೀಬಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಭತ್ತಿರೂಡಿ ಹೇಗಾದೂ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್. ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತರಹರಿಸಿದರು. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ವೊದಲನೆಯನನಾಗಿ ಪಾಸಾದೆ. ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 82 ಬಿಂದುತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ 5 ಕ್ಕೆ 42 ಬಿಂದುತ್ತೆಂದು ಹೆಡ್ಡಾಸ್ಟರರಿಗೆ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತ್ತಂತೆ.

କେତୋ ପ୍ରଦୀପ ରାଜି ଫନାଫଂଡ଼ିସରୁ ନେନ୍ତିନ୍ତି କରିଦୁ
କାହିଁଜିଗେ ହୋଇଗୁବୁଦାଦରେ ମୁଂଗଳାରିନାଲ୍ଲି ଅଲୋହ
ଶିଖନା କାହିଁଜିନ ପ୍ରିସ୍ଟିପାଲା ଫାଦର୍ ଫ୍ରେଶପିଯାହ
ଆପରିଗେ ହେଉ ପ୍ରାତିଷ ଶ୍ରୀନିବା କୋଡ଼ିଶ୍ଵରଦାରି ହେଉ
ଦରୁ. ଆଦରେ ଉପରକେଲ୍ଲି ହୋଇବେକୁ ? ମେଲାଗି ମନେ

ತನದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ತೀರು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಈಗ ಉಗಳಿಗೆ ಆರೇಳು ರೂಪಾಯಿಯ (ಬಡ್ಡಿ) ಆದಾಯದಿಂದ ದಿನ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಅದೃಪ್ರಸಿದ್ಧನೆರವಿಗೆ ಒರಲಿಲ್ಲ. (ಖಡುಸಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಡು ಇರಲಿಲ್ಲ.) ಅಂತೊ ನನ್ನ ಚೈಪ್ಚಾರಿಕ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ನನ್ನ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಾನು ಮೂರನೇ ಸಾಧನಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿಂದದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಮ ಸಾಧನದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನೇನೂ ಪರ್ಯವಸ್ತಕ ಗಳ ಕೀರ್ತಿವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲ್ಪನಿಕಲ್ಲಿ ಚೇರಿ ಉಸಾರಿಗಳಿಗೆ (ಉದಾ. ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಭೇಡಿಸುವುದು) ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರ್ಯವಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಆಮೂಲಾಗ್ರಂಭಿ ಒದಿ ಒಗೆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹತ್ತು ದಿನ ಇರುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವುದಿತ್ತು: ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಯಿಂದ ನೇರಮನೆಯವರು ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಥ ಕಾಡಂಬರಗಳು, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಏನೇನೋ ಈ ಓದಿನ ಗೌಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಂ ವರ್ಕನಾಡಲು ತಪ್ಪಿ, ಇಂಪ್ರೋಚಶನಾಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದು ಇದೆ. ನನ್ನ ಜ್ಞಾವಕ್ಷಯಕ್ಕಿಂತ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದ್ದ ಹಂಗೀಗೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಹರಳು ನೆಟ್ಟಿಂತೆ ನಟ್ಟಿಬೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಲೆಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಪ್ರಬ್ರಾಬಾಲ್ ಆಟಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರ ಕಾಲಡಿ ನುಸುಳಹೋಗುವವು ಚಿಕ್ಕವಾದ ನಾದ ನನಗೆ ಅದು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ರವಿವಾರ ಮತ್ತು ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೇರಮನೆಯ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಚೆನ್ನಿದಾಂಡು (ಭಣಿಫಣಿ) ಆಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲವ್ಯಯ. ಆದುಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಪ್ರವೀಣನಾಗಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ.

ప్రేమరి శాలేయలే ననగి కెవతి బరేయున చట్ట
ఆంటికొండితు. ఐదనే తరగతియల్లిద్దాగు (వయస్సు
11) ఒందు దిన క్లూస్ మాస్టర్లు రెజా తెగెదు
కొండాగ భండారకరెంబ మాస్టరు ఆవర సా నదల్లి
ఆ దినద మణిగ్గి పాత హేళలు బందరు. బమ్మిః ఆ
దిన ఆవరు “ఎతరాయసవిదు జగద్ద్రు । ఖ్యాతనల్లా
రాయరలి నళ ।” ఎంబ నళచరిత్రీయ పద్మవాత
వాడిదరు. ఆనువంగికవాగి, ఆదు సిలేబస్సిగే సేరిద
విషయవల్లదిద్దరూ ఆవరు భావిస్తిష్టుది పద్మ

ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನಾಗವಮನ ಭಂಡಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಡಹಿಸಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಕಾಸಿನ ಉಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅದು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ “ಅಂಕ ಡೊಂಕೆ ಸಂಕಹ್ಯೆ” ದ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. “ತರನ ತರಗನ ತಾನ ತನ್ನನೆನ್ನ” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಯ ಲಯವನ್ನು ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತೆ ಲೇ ಮನಗೆ ಬಂದೆ. ನೆರವುನೆಯ ಕೋಣ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿಬಂದು ನಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಒಡನೆ ನಾನು ಬಂದಿತಾದರೆ ಕೋಣ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಕೊಂಡುಬಿಸುಡುವೆನದನು ಜಾಗ್ರತ್ತಿ

ಯಿಂದ ಇರ್ಧೆ ಕೋಣ ಸಾಕುವರೆಲ್ಲರವನಿಯಲಿ ಎಂದು ನಿರಗಳವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಅದಕ್ಕೂಂದು ಕೆಲ್ಲು ಬೀರಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಸೇನೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ದಿನವೂ ಕೆಲ ತಾಸುಗಳನ್ನು ದ್ವಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿ ವೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಭಾಗಗಳು ಪರ್ಯವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದಮೇಲೆ ಕಂಡ, ವೃತ್ತಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣಗಾಡಿದೆ. 15ನೇ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ನಾನು ನಾಗವಮನ ಭಂಡೋಂಬುಧಿ, ಕೇಶಿರಾಜನ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಕೆಲ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಒದಿತಕ್ಕೆಪ್ಪು ಜೀರ್ಣಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ ಭಿ. ಪ. ಕಾಳಿ ವೊದಲಾದವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪತ್ತೀದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ (ಮುಗಿಸಲಿಲ್ಲ). ಹದಿನೇಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಸುದ್ದಿ ನಮ್ಮ ವರೆಗೂ ತಲಸಿತು ಮೂಲ ಬಂಗಾಲಿಯನ್ನೇ ಓದಬೇಕೆಂದು ಹುಮ್ಮಸ ಬಂತು. ಅವು ಯಾರೋ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಗೆದುಹೋಗಿದ್ದ “ಅಲೀಟ್ರಿಸ್” ಕಾಡಿಯಲ್ಲಾ ರಿಯೋ ಎಂಬ ಬಹುಭಾಷಾ ಛೆವಧ ಕ್ಷಾಟಲಾಗೋಂದು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲಿ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಅಕ್ಕರಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಬಂಗಾಲಿ ವಣವೂಲೆಯನ್ನು ಸುನೂರಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಹೇಗೋ ಆರೆಂಟಾಣಿ ಕೂಡಿಸಿಕ್ಕಲ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಬಂಗಾಲಿ ಬಾಲಶ್ವಯೋಂದನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬಂಗಾಲಿ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲತತ್ತ್ವಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದವು. ಆಮೇಲೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿ ಬಂಗಾಲಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟು. ತಾಕೂರರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಭಂಡಸ್ಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ.

ನನ್ನ ಈ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗ ನಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಸಲ್ಲದ ಶಿಧಿಕಪ್ಪಸಂಗವೆಂದು ತೋರಿತು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಲೇವಡಿ ನೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಬಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಟ್ಟರು, ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನೆಯತಕ್ಕನರು ಕೊರಡ್ಡಲ್ಲಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು. ಸ್ವತಃ ಮಕ್ಕಳ ಕೆವಿತೆ, ನಾಟಕ, ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ನನ್ನ ಕೆವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ, ತಿದ್ದಿ, ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರು ಎಂದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಬಲಾಳರು. ಅವರಿಗೂ ಬರೆಯುವ ದುರಭ್ಯಾಸ ಇತ್ತು.

ನನ್ನ ಬರಹಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಅವಕಾಶ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಾಸುಸಾರವಾಗಿ ಜೀವನದ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲೇಜು ಕನಸಿನ ಗಂಟಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆದಾಯ ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಕೃಷ್ಣ ಮಾರ್ತಿದ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಅನ್ನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಸೇರಿಯೇ ಬಹಳ ಅವಮಾನಕರ ಅನ್ನಸ್ತುತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕೊನೆಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪರಾಶ್ರಯ, ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ದೇಹಿ ಅನ್ನವುದು ಎಂಥ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಯತ್ನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮಣಿಗೆ ಸರೆಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಬಂದಿತ್ತು. ಈ ನಡುವೆ, ವಿಚಿತ್ರ ಎನಿಸುವ ಹಾಗೆ, ನನಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಪರಕೀಯ ಸರಕಾರದ ನೌಕರಿ ಬೇಡ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯಭಾಷಾಭಾಷಾ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕೆವಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರಿವರು ಜ್ಯೇಷ್ಠಿಗೆ ಹೋದದ್ದನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಶಾಲಾ ಇನ್‌ಸೆಟ್‌ರೆರು ಬರುವ ದಿನ ಬಿಟ್ಟಿಬ್ಬ ಧೈರ್ಯಶಾಲೆ ಹುಡುಗರು ಗಾಂಧಿಬೆಂಪ್ಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಮೂಲಕ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಬಂಡಾಯ ಹುಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ರಾಜದ್ವೋಹವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಅವರ ರಾಜಭಕ್ತಿಯ ಸೆಲಗಟ್ಟಿ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತಿಹಾಸ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಡ್‌ಸೆಟ್‌ರ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸರು, ಕ್ಲಾರ್ವಾ, ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ “ಆಫ್” ದಿ ರಿಕಾಡ್ರ್ ಆಗಿ ತಮ್ಮ

ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲ್ಕುತ್ತದ ಕವ್ಯ ಕೋಣಯ ಕಂಥಿ ಕೊಳ್ಳೆಲಕಲ್ಲಿ ತವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ರಕ್ತ ವೂ ಬಿಸಿ ಯೇರುತ್ತತ್ತು. ಚೆಳಸಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮಕುವ ಧೃತಿವಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯದವರ ಮೆರವಣಿಗೆ ನೀಡುತ್ತ ನೀತು ತಡವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಗೆ ಯತ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಡಿಮಾಳಿ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರನಾಡೆ (1932). ಆದರೆ ಶಾಲೆಯ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲಾರದೆ ವಿಫಲ ಶಿಕ್ಷಕ ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ ನಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ರಂಗಾಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾದದ್ದು ಇದೊಂದರಲ್ಲಿ. ನಾನು ಮಾಸ್ತರನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವನ್ನೇ ಆಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಸತ್ಯ. ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಾಧಿಕೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಾಧರಿಗೆ ಕೂಡ ಯಾವುದೂಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗುರುವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಿವ್ಯನಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅನಹ್ಯ ಎಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ನನಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರು, ನಾನು ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ನಾನೇ ಕಲಿತುಕೊಂಡೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನಾನು ಕುತೂಹಲಕ್ಷಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಒಳ್ಳೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ನಿಜ; ಆದರೆ ಅದೊಂದು ತರಹದ ಉಪಾಂತ ಯಾಗಿರುತ್ತತ್ತು. ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿವಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳು; ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರದಂಥ ಕೆಲ ವಿವಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಲು ಬೇಕವ್ಯೇ ಗುಣಗಳು. ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ, ಭೌತಿಕಾಸ್ತ್ರ ಇಂಥವು ನನ್ನನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಪರು ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹರಿದುಹಾಕಿ ಮನಗೆ ಒಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವಸರದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಓಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನು ವುದನ್ನು ನೆನೆದು ನನಗೇ ಸೋಜಿಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವರ್ಷದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಗಿರಿಯನಂತರ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಶರಣಾಹೊಡೆದು, ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಸೂಚನೆಯಷ್ಟೇ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇಲ್ನ್ ಮನ್ ಆದೆ. ಇದು

1933ರಲ್ಲಿ. ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಕೆನಿತೆಗಳು ಮಂಗಳೂರಿನ “ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು” ವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಧಾರವಾಡದ “ಜಯಕ್ರಾಂಟಕೆ” ದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ “ಪ್ರಜಾದ್ವಿಕ್ ಕ್ರಾಂಟಕೆ” ದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವು ಬರತೀಳಾಡಿದವು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಿ ಕೆವಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸುಮಾರು ನನ್ನ ಸಮ ವಯಸ್ಕರಾದ ಎಸ್. ವೆಂಕಟ್ರಾಜರು ಆಗಲೇ ಕೆವಿ-ಕಂಥಿಗಾರರಿಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು ಅವರೂನಾನೂ ಗೆಳೆಯಾದವು.

ನಾನು ಸೇರಿದ ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿ-ಭಾರತ ವಸ್ತು ಮಂದಿರ-ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಯವರದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಂಪಂಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಕಂಥಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಾಧಾರಣ ವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವೀಮಾಂಸಾಶಿರೋಮಣಿ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದೃಶ್ಯ ಆಗಿ ಒಯೋಡಾಲ್ಯಾಬ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಬ್ರೀರಿಯನ್ ಆಗಿದ್ದ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೇರಿ ಜ್ಞಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಯನ್ನೂ ತುಳುನಾಡು ಪ್ರೇಸ್ ಎಂಬ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೇಸ್ ತೆರೆದರು. ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವವೇದನಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರೊಡನಿದ್ದ ಇತರರೊಡನೆ ನನಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೂನೆಯ ಅನುಭವವೂ ನನಗೆ ವೇದನಾಮಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸರ್ವನಾಶಕರ ವಾಯಿತು. ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳು ದಿವಾಳಿಯೆದ್ದು, ಆವು ಗಳಿಂದನೆ ನನಗಿದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂಬಂಧ, ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ತಳಕುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಉರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದ ಅವಸ್ಥೆ ಒಂದುಬಿಟ್ಟು.

ಆದರೆ ಈ ಆದ್ಯಂತಾನುಭವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಡುವಿನ ಆರು ವರ್ಷಗಳು ಬಹಳ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿದ್ದವು. ಪಣಿಯಾಡಿಯವರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತಾ ವೃತ್ತಿಯವರು. ಅವರ ಸಂಸಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಳಿದುಳಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಂಬಿಳಿತಗಳು ಕೂಡ ಕೆಳಚಿಬಿದ್ದವು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಚೆಳವಳಿಯ ನೇತ್ಯತ್ವ ಅವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸನಾತನಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸೌಧವನ್ನು ಒಂದು ವಾಲ್ತೇರಿಯನ್ ಲೇನಡಿಯಿಂದವರು ಕೆಡವಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ನಡುವೆ ನಾನು

ನನ್ನಪ್ರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಹೊಸನ ಆಕೌಂಟ್ಸ್‌ ಪ್ರಸ್ತರ ಇದಿ ಅಧುನಿಕ ಆಕೌಂಟ್ಸ್‌ನಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರೈಸ್‌ನ ಲೆಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತರಗಳು ಭಾರಿ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿದ್ದವು. ನನ್ನನ್ನವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಹಣನುಮಾಡಿ ಲೆಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಧುನಿಕೇ ಕರಿಸಿದೆ. ಅನೇಕೆ ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕೆ ಪತ್ರ, ಸಭಾ ಕ್ರಮ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಲ್‌ ಪ್ರಾಕ್ಟ್‌ಸು, ಬ್ಯಾಲನ್‌ ಶೀಟ್‌ಗಳ ತಯಾರಿ, ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಳ್ಳಲ್ಪ್ರಮ್ಪ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಕಂಪನಿಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ, ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದವೇಲೆ ವೊಹರೆ ಹಣಾನುಂತರಾಯರು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ ಅಥ ಕ್ರೆಡಿಟ್‌ಕೆದ ಮೇನೋರ್‌ಎಂಡ್‌-ಅಟ್ರೆಕ್‌ಲ್ಸ್‌ ಕರಡು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಡಲು ನನಗೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಪಣಿಯಾಡಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಣಿಪಾಲ ಪ್ರೈಸ್‌ನ ಮೇನೇಜರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. “ಅಂತರಂಗ” ಎಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದರ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಪ್ರಿಯ ಲೀಖನ ಬರವಣಿಗೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದದ್ದಾಯಿತು.

ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ಜಯಕನಾರ್ಟ್‌ಕೆ” ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು, ಒಂದೆರಡು ಕಥೆಗಳು ಬಂದವು. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿತೆ ಒರಿದು “ನವಯುಗ”ದ ತುಳು ಪುರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಹೊನ್ನಯ್ಯಿ ಶಿಟ್ಟರು ಯೋಚಿಸಿದ “ಮಧುವನ್” ಎಂಬ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕೆ ಕೆನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಹಸಂಪಾದಕನಾಗಿದೆ. ನನ್ನೊಡನೆ ಬಂದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೋಗ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. (ಅವರಲ್ಲಿ “ಉದಯವಾಣಿ”ಯ ಒನ್ನುಂಟಿರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಒಬ್ಬರು). “ಜಯಕನಾರ್ಟ್‌ಕೆ” ದಲ್ಲಿನ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಬಳಗದ ಪ್ರಕಾಢನರೇಗಲ್ಲ, ಶೇವಗಿರಿ ಕುಲಕರ್ನೀ, ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ನೀ ಅವರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರು ನನ್ನ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ ರಾಗಬಿಟ್ಟರು. ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದವೇಲೆ ಅವರೊಡನೆ ನಾನು ಕಳಿದ ರಸನಿಮಿಂಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾ. ಅವರ ಆಕಾಲ ನಿಧನದನಂತರ ನನ್ನ ಮನಸಿನ ಬಂದು ಬದಿ ನಿಷ್ಣೇವಾದಂತನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಣಿಯಾಡಿಯವರು ನನ್ನಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಹುಡುಗಡ ಶಕ್ತಿ

ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. 1940ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಂಪನಿಗಳ ದಿವಾಳಿಯೆಂದ್ದು (ಅದರ ಕಾರಣ ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಇದು ಸಾಫನವಲ್ಲ) ನಾನು ಸಮುದ್ರಪಾಲಾದರೂ ಅವರ ಸಂಗಡ ಇದ್ದಾಗ ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ಬಹುಮುಖ ಅನುಭವಗಳು ನನಗೆ ತೆಪ್ಪವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದವು. ಬಹುಶಃ ಅವರೊಡನಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ 14-16 ತಾಸು ದುಡಿತ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದುಡಿತದ ಅಭಾವ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಪಣಿಯಾಡಿಯವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕುಸಿದನಂತರ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಉರಿದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದಕ್ಕತೆ ಬಲ್ಲವರೂ ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಲು ಇವು ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಭಾರವಾದ ಸಾಲಗಳು ಇದ್ದವು. 1937ರಲ್ಲೀ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಎರಡು ವರ್ಕ್‌ಎಂಬುಗಳಿಗೆ ನುರಿಸಿದ್ದ ಬರುವದೆಲ್ಲತ್ತು. 15ನೇ ಮಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನನ್ನು ಕೆಲಕ್ಕಿಂತಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದವಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯತನದಲ್ಲಿ, ಸಹನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಂಧನರು ಅವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆವರೂಪ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಚಂಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಕ್ಕೆತ್ತಿಹಂಟಿ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಎಂದು ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಆಗಾಗೆ (ಅಂದರೆ ಈಗೀಗೆ) ಹೇಳಿವುದುಂಟು. ಆದರೆ ನಾನೇ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆವಳು ಚಂಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ನಾನು ನನ್ನ ಸಾವೆ ಒಡಿದವೇಲೆ ದಡ ಸೇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆವಳು ನನ್ನೊಂದನೆ ಪಟ್ಟ ಪಾಡಿನ ಕೆಲ ಮಾಡರಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಡಿ ಬರಿಸಿದ್ದಾಗೆ. ಆದು ತೀರ ಸೌಮ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು....

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಸೀಲ್ಲಿಲಾರದೆ 1941 ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನ ಚೀನಾ ಒಜಾರ್‌ ರೋಡಿನಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಹೊಟೆಲಿಗೆ ನಾನು ಬಿಲ್‌ರೈಟ್‌ಪರ್‌ ಅಗಿ ಹೋದೆ. ಸಂಬಳ 15 ರೂಪಾಯಿ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಾರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಪಡೆದೆ. ಅದರೆ ನನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ವಂತಿಕೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಬಳ 20ಕ್ಕೆಂತಹೆಚ್ಚಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಉರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕೆಳು, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಪಣಿಯಾಡಿಯವರ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೆಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ

ಇವರ ಸಂಸಾರ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತವರುನುಸೇಯವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು 15 ತಿಂಗಳು 11 ದಿನ ಇದ್ದೆ. ನನ್ನಂತೆ ಹೊಳೆವಾಲಾದ ಅನೇಕ ತರುಣ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಂಸರ್ಗ ಹೋಟೆಲ್ಲಿನ ಒದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಹಿತವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಆಗ ಯುದ್ಧದ ಕಾವು ಏರುತ್ತಿತ್ತು. ನೊದಲಿಂದಲೂ ಸಮಾಜವಾದದ ಕಡೆಗೆ ಒಲವ್ಖು ನನಗೆ, 1941 ಜೂನ್ ನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ರಶಿಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಹೂಡಿದಾಗ, ತಲೆಯೇ ಕೆಟ್ಟಂತಾದದ್ದು ಈಗಲೂ ನೇನಿಸಿಗೆ ಬಂದು ನಗೆ ಒರುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಅಸಹಾಯ ರೀಎವಡಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿಲ್‌ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೆನ್ನಲ್ಲಿನಿಂದ, ಹೋಟೆಲಿನ ಒಂದು ಸ್ವಿಚ್ ಕೆಳಗೆ “Hitler shall be crushed” ಎಂದು ಬರೆದೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನಂತರ ನಾನು ಅದೇ ಹೋಟೆಲ್ಲಿಗೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೂಡಿದಾಗ ಆ ಸ್ವಿಚ್ನ ಬುಡದಲ್ಲಿ, ಸುಣಿ ದ ಗೆರೆಯ ಕೆಳಗೆ ನನ್ನ ಶಾಪ ವಾಕ್ಯ ಇನ್ನೂ ಮನುಕಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಟ್ಲರನ ಸೇರಿಗೆ ನನ್ನ ಶಾಪ ಎಮ್ಮುಖ್ಯಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೋ?

ಜವಾನ್ ಬಮಾರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನಂತರ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಬಿಸಿ ಏರಿತ್ತು. ನೂರಾರು ಜನ ಚೆಟ್ಟಿ ಯಾರರು ತ್ವರಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಮದ್ರಾಸ್ ಸೇರಿದ್ದರು. 1942 ಏಪ್ರಿಲ್ 6-7ರ ರಾತ್ರಿ ಕಾಕಿನಾಡು, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಗಳ ಮೇಲೆ ಜನಾನಿ ಬಾಂಬು ದಾಳಿ ಆಯಿತು. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾನ ರಕ್ಷಣಾವೃಷಿಸ್ಥಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಮಾನ ನಿರ್ಮಾಣಕ ತೋಷುಗಳನ್ನು ಆಮೇಲೆ ತಾನೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ಶರುವಾದದ್ದು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಮಾನ ದಾಳಿಯಂದ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಂದರೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಪ್ರಿಲ್ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಸರಾಸರಿ ದಿನಕ್ಕೆ 25,000 ಜನ ಉರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. 7-8ರ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು 8 ಗಂಟೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನ ಮೇಲೂ ಜವಾನ್ ವಿಮಾನಗಳು ಹಾರಿದವು. ಆದರೆ ಬಾಂಬು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬುವುದು ಕೆವ್ವ, ನನಗಂತೂ ಬಾಂಬು ಬೀಳಲಿಲ್ಲಿಂದು ನಿರಾಶಿಯೆ ಆಯಿತು. ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಾಣಭಯ ನನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ?

ಆದರೆ ಸುದ್ದಿಗಳು ರಾಕ್ಷಸಾಕಾರ ತಾಳಿ ನಮ್ಮ ಉರಿಗೆ ತಲಪ್ಪತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ಮಾನಸಿಂದ, ಹೆಂಡತಿಯಂದ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನ ಭಾವಂದಿರಿಂದ ಒತ್ತಾಯದ ಪತ್ರಗಳು ಒರುತ್ತಿದ್ದವು. ಏಪ್ರಿಲ್ 11-12 ರಾತ್ರಿ ನಾನು

ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಸಲಾಹು ಹೊಡಿದು ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ರ್ಯಾಲಿನಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾವಂದಿರ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಪದಾರು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೆ ಮಿತ್ರರ ಪರಿಚಯ ಪುನರ್ವೀಕೃತವಾಗಿ ಆ ಕಡೆ ಒಲವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚಲೇಜಾವ್ ಚಳವಳಿಯ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಭೂಗತ ಹಷ್ಟಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒರೆಯು ವುದೇ ಮೇದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗಿಯಾಗಿದೆ. (ಪ್ರೋಲೀಸರ ಕಣ್ಣ ನನ್ನ ಮೇಲಿತ್ತೆಂದು ಅನೇಕ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ಸಿ.ಎ.ಡಿ. ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ.) ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿತ್ಯರಾದ ಹೊಸಕೆರಿ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಟಕದ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯತಂತೆ. ಉಂಡುವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಎಂದೋ ಅವರು ನಮ್ಮ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆ ನೇನಿಸಿನಿಂದ ಅವರು ನನ್ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸೂಪರಿಂಟಿಂಟನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಮುಂತಿಸಿದ್ದು. ನಾನು ಒಪ್ಪಿ 1942 ನವೆಂಬರ್ 20ರಂದು ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಸೇರಿದೆ.

ಸೇರಿದ್ದ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮೇಲ್ಕೆರಕನಾಗಿ. ದಕ್ಕಿಣ ಕನ್ನಡ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಕಲೆಯ ತವರು ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಹರೆಯವರು ನನ್ನನ್ನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು. ಮುದ್ರಣ ನನ್ನ ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾಬ್ ವಿಭಾಗದ ಮುದ್ರಣ ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಲಭ್ಯವಾದ ಹಳೇ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಮ್ಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುದ್ರಣವಾದ ಆಗಿನ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಗಾಂಧಿಜಿಯು 75ನೇ ಜನ್ಮದಿನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಟ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೇನೆಯು ತೀರ್ನೇ. ಆದರೆ ಆಗ “ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಟಕ”ದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಕಾಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ನಿಷ್ಪತ್ತ ವಿಭಜನೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ನನಗೋ ಯಾರಾದೂ ಇದನ್ನೊಂದು ಮಾಡಿಬಿಡ್ಡೆ ಎಂದರೆ ಇದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಭಾವ ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ಬರೆಯುತ್ತೇನೇ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. 1944ರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ “ಕರ್ಮವೀರ”ದ ಉಂಡುವಿ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಚಿಕೆ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆ, ಚಿತ್ರ ಸಂಗ್ರಹ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ತಿ ನನ್ನ ಕೆಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಂದಿತ್ತು. “ಕರ್ಮವೀರ” ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಹ. ರಾ. ಪುರೋ ಹಿತರು ಒಬ್ಬರೇ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು

ರಿಂದ ಆಗಾಗೆ ನನ್ನ ಸೇರವು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಇತರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಸಂಗಡ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೊಂದು ಸಲ ಅವರು ಪದಾರು ವಾರ ರಜೀಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಬೇಕಾದಾಗ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ದಿನಕ್ಕೆ 16 ಗಂಟೆಗಳ ವರೆಗೂ ದುಡಿಯ ಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಂಥ ದುಡಿನೇ ನನಗೆ ಮೈಯುಂಡು ಹೋಗಿತ್ತೀಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಾನು ವ್ಯವಸಾಯ ಪಕೆ ವಿಭಾಗ, ಸಂಪಾದಕ ವಿಭಾಗದ ಕಡೆ ಸೇಳಿಯ ಲ್ಪಡುತ್ತ ಹೋದೆ. 1947ರ ಸುನಾರಿಗೆ ಮುದ್ರಣ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮೇನೇಜರರು ಬಂದರು. ನಾನು ಪೂರ್ವ “ಕರ್ಮವೀರ”ದವನಾದೆ. ಮಾತುಗಳನ್ನು “ಮೇನೇಜ್” ಮಾಡುವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ “ಮನುಷ್ಯ ಪದಾರ್ಥ”ಗಳನ್ನು ಮೇನೇಜ್ ಮಾಡಲಾರದ ನನಗೆ ಇದು ಹಿತಕರ ಬದಲಾವಣಿಯೂ ಅನ್ವಯಿತ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂಟೆ ಸಲಗವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. 1956ರಲ್ಲಿ “ಕಸ್ತೂರಿ”ಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವರೆಗೂ ನಾನು “ಕರ್ಮವೀರ”ದ ಉಪಸಂಪಾದಕನಾಗಿದೆ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗತಿ-ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೌದಲು ಸಾಂಸಾರಿಕ ವಿವಯ ಗಳನ್ನು ಮೃತ್ಯುನಿರ್ದೇಶಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀನೆ. ನನಗೆ ಹಣವಂತರಾಯರು ಇತರರಿಗಿಂತ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಬಡತಿ ಕೊಟ್ಟರು. 1943ರ ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಸಂಬಳ ರೂ. 70ಕ್ಕೇರಿದ್ದ ರಿಂದ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮನೆ ಹೊಡಬಹುದೆಂದೆಣಿಸಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. 1944ರಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮನೆ ಬೆಂಡಿಗೆ ಏಳು ರೂಪಾಯಿ. ಪಾತ್ರಪರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿನಿರಿಗೆ ಮಣಿನ ಹಂಡೆ ಕೊಂಡು ನಾನೇ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಚಾಲನ ಜನರ ನಗುವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದೆ. ಕುಚ್ಚಿ ಮೇಚು ಕೇಳಬೇಡಿ. ವಿದ್ಯುದಿಪ ನಾಸ್ತಿ. ಆದರೂ ಶಿಂಗಳ ಖಚಿನ ಲೆಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ನನ್ನದೆ ಧಸ್ತೇಂದಿತು. ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಖೋತಾ ಆಗಿತ್ತು. ಆಗ ನನಗೊಂದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಇಷ್ಟಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಉರಿನ ಹೋಟೆಲ್ ಒಡೆಯರ ಸಂಘರ್ಷವರು ಒಂದು ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದ ಕಡೆಕಾರು ಗುರುರಾಯರು. ಅಂಗಡಿ ಮೂರು ದಿನ ನಡೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ರೇಶನ್ ಲೆಕ್ಕೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದವು. ಗುರುರಾಯರಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವು ಕಡಲೆ ತಿಂದು, ಕೈತೊಳೆದ ಹಾಗೆ ಓರಣವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಕಾನೂನುಬಳಿ ರೇಶನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇರೆ. ತಪ್ಪಾದರೆ

ಸರ್ಕಾರದ ಹತ್ತಿರ ಸಿಕ್ಕಿಬೇಕಾದಿತು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಇದನ್ನೇನಾಡರೂ ಸರಿಹೊಂದಿಸುತ್ತಿರು ನೋಡು ಎಂದರು. ನಾನು ಆಗಲಿ ಎಂದೆ. ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿ ನಡೆದವ್ಯು ಕಾಲವೂ ನಾನು ಆದರ ಲೆಕ್ಕೆಪತ್ರಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿದೆ. ದಿನನ್ನೂ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಕಳೆದನೇಲೆ ಬಿಲ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೆಕ್ಕೆಪುಸ್ತಕಗಳು ಮನಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಾನು ಲ್ಯಾಂಪಿನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಚೆಕ್ ಮಾಡಿ ಕಾರಕೊನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದು ಬಹಳ ಬೋರು ಹೊಡಿಯುವ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಸುದ್ದೆವದಿಂದ ನನಗೆ ಅಂಕೆಗಳಿಂದರೆ ಪ್ರೀತಿ, ಗುರುರಾಯರು ನನಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮೀರಿ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಡಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಬಡ್ಡಿಟ್ಟಿನ ಖೋತಾವನ್ನು ಅದು ತುಂಬಿತು. ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿ ನಿಂತ ಮೇಲೆ, ಉಚ್ಚಿಲ ಅನಂತರ್ಕಷ್ಟಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಹೋಟೆಲುಗಳ ಲೆಕ್ಕೆಪತ್ರಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಮಹಿಳೆಯರು ನನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿ ಬಂದವರು. ಅಂತೂ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರ(ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು)ದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ರದಂತೆ ಆಯಿತು. ದುಡಿತ? ದುಡಿಯುವದೊಂದೇ ನಿನ್ನ ಯ ಕರ್ಮ! ನನಗೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ! ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಈಗ ಆದರ ಒತ್ತುಡ ಕಡಿಮೆಯಾದೊಡನೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. “ಕರ್ಮವೀರ”ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಂತುಷ್ಟಿಕರ ದಿನಗಳಿಂದು ನನ್ನೆಣಿಕೆ. “ಕಸ್ತೂರಿ” ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ತಿ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ದುಡಿತ ಬಿದ್ದದ್ದು “ಕರ್ಮವೀರ”ದಲ್ಲಿಯೇ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ್ಷ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ, ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮರಂಧ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗತಿ ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಧರರಿಗೂ ನನಗೂ ಆಗಾಗೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾದಗಳು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬಿಗೂ ಮಾತಿನಮಲ್ಲಿರಿಂಬ (ಅವ)ಕೇತೀಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ವಾದ ಎಷ್ಟೂ ವೇಳೆ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಹೊರತುಳುಕಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಾಯಲ್ಲಾ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಲ ಆವರೇ ಜಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಲಾಭ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ವನ್ನು ನಾನೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರ ವಿಸ್ತಾರವೂ ವಿವಿಧವೂ ಆದ

ಷಿದಿನ ಆನೇಕ ಅಮೂಲ್ಯ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೊಂಕೊಂಡೆ.

“ಕರ್ಮವಿರೆ”ದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ನಾನು ವಿದೇಶಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವೇರಿಕೆನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು. ಅವುಗಳ ನೇರ ಬರವಣಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಅನ್ವಯ ಬರವಣಿಗೆಂತ ನನಗೆ ಇವುವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅತಿಯಾದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಾಪೋಹವೂ ಎದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜನಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕೆಲಸ ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಗಂಡೆ. ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ವಿದೇಶಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪದ್ತತಿಯನ್ನು “ಕರ್ಮವಿರೆ”ಕ್ಕೆ ತರಲು ಯಶ್ವಿಸಿದೆ. “ಕರ್ಮವಿರೆ”ದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಯ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೂ ದುಡಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರಾದ ಹಾ. ಪುರೋಹಿತರು ನನ್ನನ್ನು “ಕರ್ಮವಿರೆ”ನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾರ್ಯಾಕ್ಟ್‌ರಲ್ಲಿ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ವಿವರೀಗಳನ್ನೂ ನಾನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವು ನಿರ್ದಾರ್ಶಿಕ್ಯಾವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೆಸರು ಹಾಕದೆ ಬರೆದ ಈ ವಿವರೀಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೈ. ಗೋಕಾರ್ಕ, ಆಗ ಸಮೇತ ಇನ್ನಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಅಂ. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಂತ್ರಿ ಅವರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾದವು. “ನಗ್ನಸತ್ಯ”ವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ನನ್ನ ವಿವರೀಯನ್ನು ಅ.ನ.ಕ್. ಅವರು ಇಡಿಯಾಗಿಯೆ ತನ್ನ “ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಮ ಪ್ರಚೋದನೆ”ಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀರಿಸಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. (ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ “ನಗ್ನ”ವಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಟೇಕೆಸಿದ್ದೆ). ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ “ಕರ್ಮವಿರೆ”ದ “ಭಾರವತ್ತಪ್”ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ “ಒಂದುಗರೊಡನೆ ಹರಟಿ” ನಂಗೂ ಅಶ್ವರ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬೇಗ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. 1950ರಿಂದ 24 ವರ್ಷಕಾಲ ನಾನು ಫೀಚರನ್ನು ಬರೆದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರು ಬರೆಯುತ್ತಿರೆಂಬ ಕುತ್ತಾಹಲವೆದ್ದು ಕೆಲವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗರ ಸರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವವನು ನಾನೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟುವರು ಕಡೆಗೆ ಪುರೋಹಿತರೇ. ಅದು ನನ್ನನ್ನು (ಕು)ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ “ಲಾಂಗೂ ಲಾಜಾಯ್” ಎಂಬ ಗುಪ್ತನಾಮ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರೇ ಎನ್ನುವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನನಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನನಗೆ

ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕವಿತೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮರೆತೇಬಿಡುವಂತೆ ಅದು ಮಾಡಿತು. ನಂಗೂ ಹಾಸ್ಯದ್ವಾರ್ಪಿ ಎಮ್ ಅಷ್ಟಿಗೆ ವಾಯಿತೆಂದರೆ ಗಂಭೀರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ಬರೆಯಲೇ ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ.

1956ರಲ್ಲಿ “ಕಸ್ತೂರಿ” ಡ್ರೆಜೆಪ್ಪನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಂಪಾದಕತ್ವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೊರಿಗನ ಹೆಸರುಗಳು ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ನನಗೇ ಆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಲು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧ್ಯಾರ್ಥಿದಿಂದಲೇ ಬಷಿಕೊಂಡೆ. ವೊಹರೆ ಹಣಮಂತ ರಾಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಾಮಧ್ಯದ ನೇತಿ ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದು ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಶಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ “ರೀಡಿಸ್” ಡ್ರೆಜೆಸ್ಟ್ ” ಮಾಡರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನನ್ನದೇ ಕಲ್ಪನೆ ಗಳಿಂತ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಒಕ್ಕೆ ಅಭಿರುಚಿಯ, ಸುಮಾರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ, ತರುಣ ಒಂದುಗರನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದು ನನ್ನವೇ ಮಿತಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪ್ರಬುದ್ದ ರಳ್ಳಿ ಜನರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವುದೂ ಬರೆಯುವುದೂ ನನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಾನಾಗಲೇ ಮನಗಂಡಿದೆ. ಅದ್ದಿಂದ “ಕಸ್ತೂರಿ” ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿಯಾಗಿಯೆ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ಒಂದುಗರು ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲಿತರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುತ್ತಿಕ್ಕಿತ ಒಂದುಗ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಏನೇನುತ್ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ನನಗನಿಸಿಕೊಂಡ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ರೇಗಿಯಾದ ಜಿ. ಜಿ. ಹೆಗಡೆ ಯವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾನು ನೆನೆಯಲೇಬೇಕು. ಕೆಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ಕಸ್ತೂರಿ” ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹೊರ ಪ್ರಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರುಪಡೆಯಿತು. ಅಂಥ್ರದಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಲು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ಹೋದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಂಗಾಂಧಿ ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ “ಕಸ್ತೂರಿ”ಯಂಥ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಥಾಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ಆರ್. ದಿವಾಕರ ಅವರು ನಾನು ಹಾಜರಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೂಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಾಪೂರ್ವಕ ಪರಿಷಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾ

ರಂಪು ಕನಾರ್ಕರ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು “ಕಸ್ತೂರಿ”ಯಲ್ಲಿ ಒರೆದ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಿಸಿಕೊಂಡ ಮುಂಬಯಿಯ ಮರಾಟಿಗರೊಬ್ಬರು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ವವಾತವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಲೇಖನವನ್ನು ತಾನು ಎಂದೂ ಓದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಒದುಗರು ಒರೆದರು. ನಮ್ಮದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕಂಪ್ಯೂಟೆಡ್.ರ್ ಅಯಾಚಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು “ಕಾಶೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿನ ಲೇಖನ ಓದುವ ವರೆಗೆ ಅದರ ತಲೈಬಂಡವೇ ನನಗೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ”ಎಂದು ಹೇಳಿದ. 18 ವರ್ಷ “ಕಸ್ತೂರಿ”ಗಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಥ ಪ್ರಶಂಸಣೆಗಳು ಒಂದು ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಕವಾಗಿ ನನಗೆ “ಕಸ್ತೂರಿ”ಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ದುಡಿತ ಅಷ್ಟೂಂದು ಸಂತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಪಾರ ವಾದ ಪ್ರಾಣಿ—ಒದಿನ ದಸೆಯಂದ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯತೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿ ಹೋದವು. ಸಮಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವೇ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತೆಂದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

—ಮತ್ತು 1974 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31ರಂದು ಅಫೀಸು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆಡು ನಿಮಿಷ ಮುಂಚೆ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟಿ ತಳವುಳಿಸಿ ರಕ್ತ ಕಾರಿಕೊಂಡೆ. ನಾನು ದೀಪ್ರಾಕಾಲೀನ ಅಸ್ತುರೋಗಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀರೆ ಜೀರೆ ಗುಳಿಗೆ ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕನಾರ್ಕರ ಮುಡಿಕಲ್ಲೊ ಕಾಲೇಜು ಅಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳು ಸಾವು—ಬದುಕುಗಳ ನಡುವೆ ಕಳಿದೆ. ಬದುಕುವ ಅಸೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟಿಯು ಎರಡು ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದೆ. 24 ಬಾಟಲಿ ರಕ್ತ, 250 ಬಾಟಲಿ ಸೆಲ್ಸೈನ್ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ರೋಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥವಾದಿತ್ತು. ನನ್ನ ಎಂಟೊ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಹಳಗು ನನ್ನ ಭಾವಂದಿರು ಹಗಲಿರುಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದರು. ಹಿರಿ-ಕೆರಿಯ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಹಲವು ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಸಜಣನ್ನರಾದ ಡಾ. ರಘು, ಫಿಜಿಷಿಯಸ್ಟ್ ರಾದ ಡಾ. ಮಯ್ಯ, ಡಾ. ಹಂಡೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕೆರಿಯ ಡಾಕ್ಟರು ಯಾವ ಅನುಭಂಗ ದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜೀವ ಉಳಿಸಲು ಹೆಣಗಿದರು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮ ಜನಾರ್ಥನರಾವ್ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು—ಸಾಯುವುದೇ ಖಿಂಡಿತವೆಂದಿದ್ದಾಗಲೂ— ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಜೀವ ಉಳಿಯಿತು.

ಅವರಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ನಾನು ಜೀವಮಣಿಂದ ಒಡ್ಡಿ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. “ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಉಸಿದಿರಿ” ಎಂದಾಗ ಡಾಕ್ಟರು “ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೇಕಡಾ ಒಂದರು ಚಂಪಾ ಇರಲಿಲ್ಲ,” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಧೈರ್ಯ? ನನಗೆ ಖಾತ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಯಂಹುದೆಂಬ ನಿರ್ದೇಶ ನನಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಸಾವಿಗೆ ಹೆದರಿದವನಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾಲ್ಕುರಲ್ಲಿ ತಂಡೆ, ಒಂಭತ್ತರಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಅಕ್ಕೆ ಇತ್ತಾದಿ ಇತ್ತಾದಿ. ಹೇಣಗಳು, ಸ್ತ್ರಾನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯಾಗ ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆಪರೇಶನ್ ಟ್ರೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಮಲಗಾಡಾಗ, ಅನಾಸೇತಿಯ ಕೊಡುವ ಮೂದಲು ಡಾಕ್ಟರು ವ್ಯಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಅಂದಾಗ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು, “ಅಪರೇಶನ್ ನಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಬದುಕಿದರೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ,” ಎಂದು. ಈ ಮುದ್ದೋ ವ್ಯತ್ತಿಯನ್ನು ಧೈರ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರಾ? ಅನಾಸಕ್ತಿ-ಅನಿಚ್ಛೆ—ಅಲ್ಲವೇ ಇದು?

ಹೌದು, ಅನಿಚ್ಛೆ. ಅದು ನನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಗುಣ. ಸ್ವಂತದ ಮುನ್ನಡೆಯ ನಿವಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡು. ನನ್ನ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ “ನವನೀರ್” ನನ್ನ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿದವರು ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಡಾ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ. ಅದನ್ನು ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದವರೂ ಅವರೇ. ಅದ್ದಿರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ (1956ರಲ್ಲಿರಬೇಕು) ಆ ಸರಕಾರದ ರೂ. 1000 ಬಹುಮಾನ ಬಂತು. ನನ್ನ ಹರಟಿಗಳ ಮೂದಲ ಸಂಗ್ರಹ “ಪ್ರಯಾರ್” ನನ್ನ ಅಫೀಸಿನವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೇ ಬಂತು. ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಸ್ತರೆ “ಸಾತಂತ್ರ್ಯದ 25 ವರ್ಷಗಳು” ಮುಂಬಯಿಯ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬರೆದದ್ದು. ಅದು ಜೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಎರಡನೇ ಹರಟಿ ಸಂಗ್ರಹ (“ಲೋಕದ ದೊಂಕು”) ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಒತ್ತಾಯದ ಫಲ. ಬರಲಿರುವ ಮೂರನೇ ಹರಟಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅವರದೇ ಪ್ರೇರಣೆ. ನನ್ನ ಎರಡನೇ ಪದ್ಯಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗ ಪಟ್ಟಣತೆಟ್ಟಿಯರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಡಲು ನನ್ನಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಬೇಕು, ಸ್ವೀತಿಕ ಹೊಣೆಯ ಭಾವ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕೆಲಸ ವನ್ನಾದರೂ ಬೇಗ ಕೆಲಿತು ದ್ವಾರ್ಪತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ

ಒಂದು ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಚಾಕೆಚಕ್ಕೆ ಇವಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾನು ಎಲ್ಲಿರು ತ್ತಿದ್ದನೇ? ನಾನು ಯಾರಿಗಾಗ ಏನೂ ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಯಾಚಿತವಾಗಿ ಅನುಕಂಪ, ಆಭಿಮಾನ, ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುವವರು ಧಾರಾಳವಾಗಿರುವುದು ನನ್ನ ದೈವ.

ನನಗೀಗ 62 ತುಂಬಿದೆ. ನನ್ನ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣಸಿದ್ದೇನೆ. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾವ ಪದಬೀಕಾದ ದುಷ್ಪಮಂಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾವ: ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಭಾಷ್ಯಾಧಲೀ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಇವ್ವಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆಸಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ ಹೋದೆ. ಅವಳು ನನಗಾಗಿ ಬಹು ಸೇರಿಂದಳು.

ನನ್ನ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಒಲವುಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿನೆ. ಓವಚಾರಿಕ ಉಚ್ಚ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಕೌರತೆಯಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ವಿವಯಗಳನ್ನು ನನ್ನವೇ ಆದ ಭಿನ್ನರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವಿಚಾರಸರಣಿ ನನಗೆ ಅನೇಕ ಬಲ್ಲವರ ಗೌರವಾದರಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

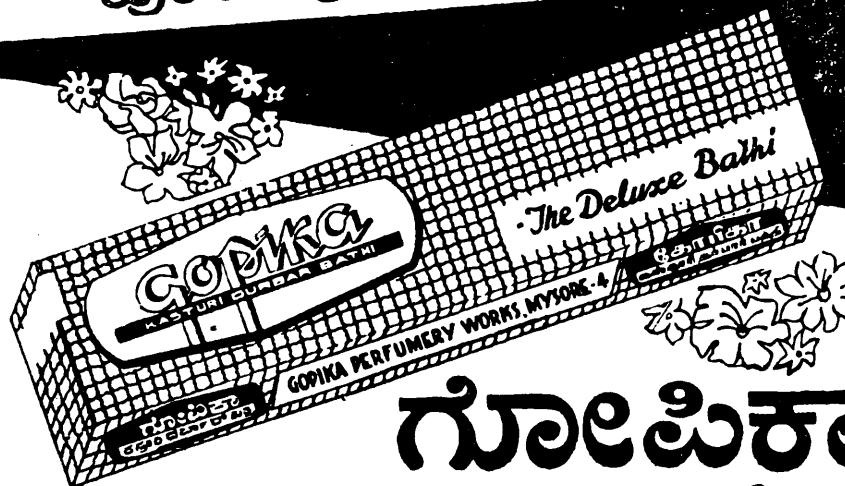
ಇದು ಅವರ ಓದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನಿಸುವ ಸಾಫ್ರಕೆತಿಗಳು ಎರಡು: ಒಂದು, ಅನೇಕ ಹೊಸ ಲೇಖಕರು “ಕಸ್ತೂರಿ” “ಕಮ್ಫೆರ್”ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅವಕಾಶ ತನ್ನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿತೆಂದು ಬಗೆದಿರುವುದು. ಹೊಸಬರಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕನಿಗೂಂದು ಸ್ತಾಫ್ ಇದೆಯೆಂದು ನಾನೇಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು, ಸಹಸ್ರಾರು ಓದುಗರ ಸ್ತ್ರೀ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದ್ದು. ನಾನು ಆಸ್ತ್ರಲೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿದಾಗ ಈ ಎರಡೂ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರತೀತಿ ನನಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಅಯಿತು.

ಸೋಮಾರಿಗಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ—ರೆಗಳ ಬಗೆ ಉಹಾ ಪ್ರೋಕೆ ವೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಹೈಸ್ತೂಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶವೇ ಸಿಕ್ಕಿರದಿದ್ದರೆ? ಉಡುಪಿಯ ಕಂಪನೆ ದಿವಾಳಿ ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ? ಹಣವುಂತರಾಯರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿರಿದ್ದರೆ? ಕೌನೆಗೆ ನಾನು ಗಂಭೀರ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಗುಣಹೊಂದಿರದ್ದರೆ? ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿರದಿದ್ದರೆ ಎಂಬ ಉಹಾಪ್ರೋಕೆದಷ್ಟೇ ನಿರಘರ್ಕ. ಆಕೆಷಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ; ಆದನ್ನೇ ಕೆಲ ವ್ಯವಸಾಯಿಯರು ಅದ್ವಷ್ಟ, ಭವಿತವ್ಯತೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ

**PHONE: 23792
GRAMS: DINGDONG**

ಪ್ರೋಜೆ ಪ್ರುನಸ್ಕೂರೆಗೆ

**ಗುಲೆಪೆರ್ಲ
ಕಸ್ತೂರಿ ದಬಾರ್ ಬತ್ತಿ**

GOPIKA PERFUMERY WORKS MYSORE-4

ಪಾವಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ನನ್ನ ಪತಿ ಪಾವಂ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆಚಾರ್ಯರ್

1936 ವೇದ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಜಿವರು ನನ್ನ ಸೋದರಮಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಮತ್ತು ಜಿತರ ಮೂವರ ಸಂಗಡ ನನ್ನನ್ನ ಸೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದರು. ಸೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಒರುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೂಚನೆ ಮನೂ ಒಂದಿರ ಲಿಲ್. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಣಿಯಾಗಿರ ಲಿಲ್. ಒಂದು ಒಕ್ಕೀ ಸಿರೆ ಉಟ್ಟಿರಲಿಲ್; ಮುಖ ಕೊಡ ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೆ ನನ್ನ ಮಾವ ಕರೆತಂದು ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷ, ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದವರು ಎದ್ದರು, ಹೊರಟಿರು. ಆಮೇಲೆ ಒಪ್ಪಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ವಾರ ಕೆಳಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಮುದುವೆ ಆಗಿಹೊಯಿತು. ಮುದುವೆ ಕುದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಾವ ನೂರಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಾರು ಸುಳ್ಳಾಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆಂದು ಅನಂತರ ಬೆಳೆಕಿಗೆ ಒಂತು. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಒರುತ್ತ ದಿಂದು ಅವರಿಗೂ (ನಾನು ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿ ದಾಟಿರಲಿಲ್) ಜಿವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ಆಸ್ತಿ ಇದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ವರಿಗೂ (ಇದ್ದದ್ದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆ ಮಾತ್ರ) ಹೇಳಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸುಳ್ಳಾಗಳು.

ಅಂತೂ ಹದಿನ್ಯೇದನೆಯ ವರ್ಷಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಿವರ ಮನೆಗೆ ಒಂದೆ. ಸುಳ್ಳಾಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಗದ್ದಿಲ ಆಗಲಿಲ್. ಆದರೆ ಅವರ ಮನೆತನದ ಉಭಯ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ನೊಡಲನೆಯ ಹಂಡುಗನಾದ ಜಿವರು ಏನೂ ವರದ ಕ್ಷಣಿ ಕೆಳಿದೆ ಮುದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಜಿವರ ತಾಯಿಗೆ ಆಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಶಾಣಲಿಲ್. ವರದಕ್ಷಣಿ ಕೊಡ ಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದ ಜಿತರು ಕೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಿವಳಿಗೆ ಯಾಕೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಿತ್ತು ಎಂಬ ಅತಂಕ ಅವರದು. ಹಣಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಗನ ಅಭಿಮಾನಕಾಗಿ! ಈ ವಿವರಂದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೀಯವರು ಕೊನೆಗೂ ಜಿವರನ್ನಾಗಲಿ ನನ್ನನ್ನಾಗಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಕ್ಷಮಿಸ

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರ್ ಸನಾತ್ನ ಸಂಚಕ 1977

ಲಿಲ್. ಒನ್ನೊಮೆ ಇವರಿಲ್ಲದಾಗ ನವಿರಾದ ಕಟಕಿ ಮಾತು ಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪರರ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನ ಅವವಾನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಒಟ್ಟನ ಮೇಲೆ ಜಿವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿದೆ.

ಜಿವರು ಇಲ್ಲದಾಗ ಆಂದೆನಲ್ಲ. ಜಿವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ದಾಢಿರೂ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳೋ ಎಂಟೋ ಗಂಟೆಗೆ ಅಫ್ಫಿಸಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ತಾಸು ಉಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊರಟಿರು ಹಿಂದಿರುಗು ವಾಗ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದೋ ಹನ್ನೇ ರಡೋ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿವರ ಅಕ್ಕಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಕವ್ವಿ ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಧಾರಾಳ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಡಂದಿರಿಂದ ಬಹೆಳ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ನೆಯಿರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಅಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

* * *

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಈಗ ನಲವತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಜಿವರ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದುವುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಂಟಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವಂತ ಸಂಸಾರವಾಗಿ ನಾವು ಬಾಳಿದ್ದೇವೆ. ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳಿಸಿದ್ದೇವೆ; ಒಂದನ್ನು ಕೆಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮುಖ ದುಃಖದ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನವೆದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಒಟ್ಟು ನಲ್ಲಿ ಆಚು ಮೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪೇ ಸಾಗಿದೆ. ಬಹು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಜಗತ್ವಾಡಿರಬಹುದಷ್ಟೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಗತ್ ವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ! ಎಂದು ನೇರಿಹೊರೆಯವರು ಸೋಚಿಗೆ

ದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಇವರಲ್ಲಿ ರಸಿಕತೆಗೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿನೋದದ ಚಟ್ಟಾಕಿಗಳು ಹಾರುತ್ತೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರೆ ಇವರೊಡನೆ ಬಾಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತೀಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಮನೆಯ ಕಡೆ ಇವರ ಗಮನ ಕಡಿಮೆ. ಸಾಕಮ್ಮ ಗಳಿಸುವುದಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಹೊರಗೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಒಂದು ಕಾರಣ ವಾದರೂ ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ತಲೆ ಓಡುವುದು ಅವುಕ್ಕೆಷ್ಟೆ. ಇವರ ಸೂಕ್ತಜ್ಞತೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಓದಿನಲ್ಲಿ, ಚಚ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಮನೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಿಸಿ ಪೂರ್ಣಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಂಟುವುದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ನಾನೂ ವಿದ್ಯಾತಂತಳಾಗಿದರೆ ಹೇಗೆರಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮಿಬ್ಬರ ಸುಖ ಸಂಕೀರ್ಣ ಹೆಚ್ಚುಗಬಹುದಿತ್ತೂ ಕೆಲಹಗಳು ಹೆಚ್ಚುಗಬಹುದಿತ್ತೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ಈ ಉಹಾಪ್ರೇಹಗಳಿಂದ ಆಗುವುದು ಏನು? ಆ ಗೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟು ಇವರೊಡನೆ ಬಾಳನಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕೆಲ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಖ ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ.

* * *

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎರಡು ಮುಕ್ಕೆಳಿದವು. ಅವುರಲ್ಲಿ ಇವರು ಮನೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವರ ಅಫೀಸು ಇವರಿಗೆ ಕೃಕೊಟ್ಟಿತು. ಕೆಂಪನೀ ದಿವಾಲಿಯೆಡ್ದು ಅದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಉರು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣರೆಯಾದರು. ಬಂದ ಗಂಡಾಂತರದ ಪೂರ್ತಿ ಅಥವ ನನಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಕೆಂಪನೀಯಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವಿಲ್ಲಿದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಹಣವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕವ್ವನ್ನೊದಗಿತ್ತೀಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕವ್ವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಹೇಗೆ ಹೇಗೇ ಕಳೆದು ಇವರು ಕಡೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಒಂದು ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಕೌರ್ ಆಗಲು ಹೊರಟು ಹೊದರು. ಕೆಲಕಾಲಾನಂತರ ಇವರ ತಾಯಿ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮಗಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ದಿರಿದ್ದ ನಾನು ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಯಿತು.

ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಆಗ (1942) ಯಾದ್ದಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ಮದ್ರಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬು ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಗಾಳಿವರ್ತನಾನಗಳು ನನಗೂ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೂ ಗಾಬರಿ ಉಂಟುವಾಡಿದವು, ಇವುರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಿಂದಿರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲ್ ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕಾಯಿತು.

ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಇವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಆಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈಯ ಬಂತು. ಇವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರ ವರ್ತನಾನಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಿಳ್ಳಿ ಕಾಯುಬೇಕು. (ಇವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಾರೇ ಹೊರತು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯ ಲಾರರು ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ತ್ವ.) ಎಂದಾದರೂ ಬರೆದರೆ ಏನೇನೋ ಉದ್ದುದ್ದ ಬರೆದು ನನಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಗದ ಬರೆಯಲ್ಲಿಂದು ದೂರಿ ಒರೆದರೆ ಒಂದು ಸಲ,

“ಕೈಮವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಲದಾ?”

ಎಂದೂಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನೇ ಬರೆದು ಕಳುಸಿದ್ದರು.

ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಇವರು ಒಂದದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಿಂತೆ ದೂರ ವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಕೆಲ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹುಬ್ಬಿಲ್ಲಿ “ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರ್ಟಿಕ”ದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. 1943ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಉರಿಂದೆ ಕರೆತಂದು ಹುಬ್ಬಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದರು.

* * *

ಇವರೊಡನೆ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣವೆಂದರೆ ಅದೇ ನೋಡಲ ಸಲ-1943ರಲ್ಲಿ. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಇವರ ಸಂಗಡ ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಭಯ. ನೋಡಲ ಈ ಪ್ರಯಾಣದ ಕಥೆ ಕೇಳಿ. ಉದುಸಿಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಸಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಹುಬ್ಬಿಲಿಗೆ ರೈಲು. ಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಇಂಟರ್ ಕಾಲ್ಸ್ ಪಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದಮು ಅವುರಲ್ಲಿ ಕರ್ಜಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಎಲೆನ್ನೂ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವೃದ್ಧಿ ದಂವತ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಗಂಟೆಬಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಇದು ಹೊಸ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣವೆಂತೆ. ಇವರು ಕೈಯಿಂದ ಹಣ ಸೇರಿಸಿ ಅವರಿಗೂ ಇಂಟರ್ ಪಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡರು. ರೈಲು ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಳ್ಳು ಹಾಕುವವು ಸ್ಥಳ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಲಿಟ್ರಿಯವರು ತುಂಬಿಹೋಗಿದರು. ಓಡಾಡಿ ಗಂಡಸರ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಕಾಣದೆ ಹೆಂಗಸರ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದರು. ಈ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಿಕೆಟುಗಳು ಪಾಲ್ಟ್ರಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆನ್ನೂ ಬಿದ್ದು ಹೋದೆವು. ಎನ್ನ ಹಂಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಹಾಗೇ ರೈಲು ಏರಿದರು. ರೈಲು ಹೊರಟು ಕೆಲ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಧೋಪ್ಪನೆ ಕೆಳಗೆ

ಪಾವಂ ಕಷ್ಟಂ

ಜಿಗಿದರು! ನನಗೆ ಜೀವ ಹಾರಿದಂತಾಯಿತು. ರ್ಯಾಲಿನ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಯಾಕೆ ಹಾರಿದರು? ಹೇಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು? ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಏನು ಗತಿ ಬಂತೆವ್ವಾ! ನನಗೆ ಧಾರವಾಡವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಹುಬ್ಬಿಳಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ....

ಆದರೆ ಮುಂದೆ ರಾಣೀಬೆನ್ನೂ ರಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಇವರು ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದರು. “ಹೆದರಿದೆಯಾ?” ಎಂದರು. ಹೆದರಿದ್ದೇನೇ! “ರ್ಯಾಲು ಹೊರಟನೇಲೆ ನಮ್ಮ ಟಿಕೆಟ್” ಪಾಟ್‌ಫಾಲ್‌ಮಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿದ್ದು ಕಂಡೆ. ಹೆಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೇಂದು ಜಿಗಿದೆ,” ಎಂದರು. “ಒಡುವ ಗಾಡಿ ಯಿಂದ ಹಾರುವುದೆ?” ಎಂದರೆ, “ಷಿ ಅದೇನು ಮಹಾ! ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಟ್ರಾಮುಗಳಿಂದ ಹಾರಲಿಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ,” ಎಂದರು. “ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ನೋಡಿದ್ದ ಕ್ಷಾತ್ರಾ ಹಾರಿದ್ದ ಕ್ಷಾತ್ರಾ ನಡುವೆ ರ್ಯಾಲು ಸುನ್ನಾರು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟುತ್ತೆ. ಟಿಕೆಟ್ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟು ರ್ಯಾಲಿನ ಹಿಂದೆ ಓಡ ತೊಡಗಿದರು. ಫ್ರೆಸ್ಟ್‌ಕಾಲ್‌ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವನೋ ಮಿಲಿಟರಿ ಆಫೀಸರ್ ಇವರ ಕೈಗೆಡಿದು ಮೇಲೆಳಿದು ತನ್ನ ಕಂಪಾಟ್‌ ಮೆಂಟನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು, ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬ್ಯಾಡು, ಮುಂದಿನ ಸ್ಟೇಷನಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದು. “ಅವನು ಮೇಲೆ ಎಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?” ಎಂದರೆ “ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರಾ ನಿಗೆ ತಂತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು!” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೂ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಂಡ ಸಹಿತ ಟಿಕೆಟ್ ಹಣ ಸ್ಲಾಂ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದೆವು.

ಪ್ರತಿಸಲ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ರ್ಯಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯ ಕರೆದೂ ಯ್ಯಾಲು ಟಾಂಗಾದವನನ್ನು ನುನೆಗೆ ಬರ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಹೇಳಿದ್ದ ಕ್ಷೀಂತ ಅವನು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ತಡ ಮಾಡಿದಸೆಂದು ಸಹನೆಗೆಟ್ಟು ಬೇರೆ ಟಾಂಗಾ ತಂದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಟಾಂಗಾದವನು ತಾರ್ಕಣೆಯಾಗಿ ಜಗತ್ ಹೂಡಿದ. “ಸೀನು ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದ ಟ್ಯೂನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಇವರು. “ರ್ಯಾಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಟ್ಯೂನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಇವರು. “ಅದರೊಳಗೆ ನಾನು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ,” ಎಂದು ಅವನು. “ಟ್ಯೂನು ಅಂದರೆ ಟ್ಯೂನು!” ಎಂದು ಇವರ ಹಟ್ಟಿ. ಪಾಪ, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ರಿಸ್ಟ್‌ವಾಚ್ ಇದೆಯೇ? ಅವನೂ ಬಿಡ ಇವರೂ ಬಿಡರು. ಪ್ರೋಲಿಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗುವಾ

ಎಂದು ಇವರು. ನನಗೆ ಎರಡು ಸಂಕಟ. ಒಂದು, ಈ ಜಗತ್ ದಲ್ಲಿ ರ್ಯಾಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಎಂದು; ಇನ್ನೊಂದು ಆ ದಾಂಡಿಗ ಇವರನ್ನು ಜಪಿದರೆ ಎಂದು. ಅವನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಬಿಡಿ ಎಂದರೆ ಇವರು ಕೇಳುವವರೆ? ಅಂತೂ ದವ್ಯು ಯ್ಯಾ ಹಾಕಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡಾಣಿ ಕೊಡಿಸಿ ರ್ಯಾಲು ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಸೇರಿದೆವು ಅಲ್ಲ. ಹಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ, ತತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ರೇಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು! ಯಾವಾಗಲೂ “ತತ್ವ”ಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡದ ಜಗತ್ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಬೀಡಿ ಸೇದಿದರೆ ಅದು ಕಾನೂನು ವಿರುದ್ದ ನೆಂದು ಅವರ ಆಕ್ಸೇಪ. ಕಂಡಕ್ಕರನೇ ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ನೀವುಗೆ ಯಾಕೆ ಆದರ ಚಿಂತಿ? ಅಂತ ನಾನು ವಾದಿಸಬೇಕು ಕ್ಷಾತ್ರಾ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಬುದಿ ವಂತರು ಕ್ಷಾತ್ರಾ ಜಂಸ್ ಮಾಡಿ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇವರೆ ತಡೆ! ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಉಸಾಬರಿ? ಸ್ವಂತದ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರರಿ ಗಾಗಿಯೂ ಕಲಹ. ಒಂದು ಸಲ, ಬಸಲ್ಲಿ ಟಿಕೇಟು ಕೊಳ್ಳಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ವಿರುದ್ದ ಕಂಡಕ್ಕರನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿದರು, ಅವನು ಟಿಕೇಟು ಕೊಂಡನಂತರ ಕಂಡಕ್ಕರ್ ಅವನನ್ನು ಅವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಬ್ಯಾಡದದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು—ಅಂತೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಲ್ಲಿದವರಾದರು!

* * *

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಅನುಭವದನಂತರ ಕೂಡ ಇವರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಿಳಿಯಲ್ಲಿನ ಆಫೀಸಿನ ಗೀಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮನೆ ಪ್ರಾತಿ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತೆ ಒಂದು ಸಲ ನನಗೆ ಜ್ವರಿ ಒಂದಿತ್ತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಒಂದಿಪ್ಪು ಗಂಜಿ ತೋರಿಸಿ, ಮಗು ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ಹಾಕಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದವರು ತನ್ನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಂಟವನ್ನೂ ನನ್ನ ಜ್ವರಿನ್ನೂ ಮರತೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಇಂಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗ ಅಕ್ಕ ಸ್ಕೂಲ್‌ತ್ವಾಗಿ ನಮ್ಮಲಿಗೆ ಬಂದವರು ನನ್ನ ಆಸ್ಥಿ ನೋಡಿ, ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇವರನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತರಾಟಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಮೇಲಿಯೆ, ಇವರು ಮನಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರು ಅನ್ನುವುದು ಬೇರೆ.

ನನಗೆ ಅಂತಲ್ಲ. ಇವರ ತಾಯಿ ಅಂತಾಯನಸೆಯಲ್ಲಿ ದಾಗಿನ ಮಾತು. ಅವರಿಗೆ ಲಿವರ್ ಕ್ಷಾನ್‌ರ್ ಆಗಿತ್ತು.

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನೋವಿಂದ ಕೊಗುವ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ವೆಡಿ, ಬೆಳಗೆ ಅಪ್ಪಿಸಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಅಗ “ಕಮರ್ಫಿರ್” ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಯ ಗಡಿಬಿಡಿ ಇವರಿಗೆ. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಆರು ದಿನ ಮುಂಚೆ ಇವರು, “ಅನ್ನಾ, ಈಶೋತ್ಸು ಸಂಚೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುತ್ತೆ. ಅಮೇಲೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ರಜಾ ಹಾಕಿ ಸಿನುಗೆ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ,” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ತಾಯಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಪತ್ರಾಣ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕ್ಕೆಸನ್ನು ಯಿಂದ ಬಂತು ತೋರಿಸಿದರು. ಇವರು ಎರಡು ಚಮಚ ಹಾಲು ಹಾಕಿದರು. ಅದು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಅವರ ಪತ್ರಾಣ ಹೋಯಿತು. ಭಾಗವತ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಇರರದೇ ರಾನೂರಾಯಣ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಒಂದಿ ಮಾಡಿ ಒಂದವರಿಗೆ ಭೀಕರ ಅಸ್ತ್ರ ಉಲ್ಬಣ ವಾಗಿ ಇವರು ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕಿದರು! ಅಪ್ಪಿಸಷ್ಟೇನು ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಸುಮ್ಮನೆ ಬದ್ದಾಟು. ಅದೆಂದಿಲ್ಲ, ಯಾವುದಾದರೂ ಜವಾಬಾದಿ ಹೊತ್ತರೆ ಅದನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಪಡುವುದೊಂದು ಚಟು, ಅಷ್ಟೇ.

* * *

ಇವರಿಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾದರೆ ಬಲು ಫೋರೆ. ಪುಣಿಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ್ರ ಹೊರತು ಈಚೆಗಿನವರಿಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಾಯಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತ್ರ ಉಲ್ಬಣೆಸಿದರೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಗಾವುದ ದೂರ ಕೇಳುವಂತೆ ನರಳಾಟ. ಸಾಯುವ ಮಾತು. ಬೆಳಗಾಯಿತೋ, ಕಾಫಿ ಗುಟಿಕೆರಿಸಿ ಅಪ್ಪಿಸಿಗೆ ಓಡಿದರೇ! “ನಿನ್ನು ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮವರು ನರಳೋದು ಕೇಳಿ ಏನಾಯಿತೋ ನೋಡಿ ಬನ್ನಿ ಅಂತ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಕಳಿಸಲೇ ಅನ್ನಿಸಿತು; ಈಗ ಎದ್ದು ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುರಲ್ಲ!” ಎಂದು ನೇರೆಯವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಕಡೆಗೊಂದು ಸಲ ನಾನು, ಅಷ್ಟು ನರಳಬೇಡಿ ನೇರೆಮನೆಯ ವರಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿದ್ದೆಗೇಡು” ಎಂದೆ. “ನರಳೋದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು” ಎಂದರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಆ ವರ್ಷ ಎಂದಿಗಿಂತ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಉಬ್ಬನ ಬಂತು. ತಿದಿಯ ಹಾಗೆ ಎದೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಎಂದಿನಂತೆ ಕೊಗದೆ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬವಳಿಬಂದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಫೋನ್ ಹೋಗಿ ಅಣ್ಣಿಂದಿರು ಬಂದರು. ಅಮೇಲೆ ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, “ನರಳಬಾರದು ಅಂತ ಅವೊತ್ತು ಅಪ್ಪಣಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ

ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ!” ಎಂದರು.

1974 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31ರಂದು ಇವರು ಬೆಳಗೆ ಅಪ್ಪಿಸಿಗೆ ಹೋದವರು ಸಂಚೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶರಿಯಾಗಿ ಬರಿಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಎನೋ ಕಳವಳ 8-30ಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಿಂದಿರು ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಂದು, ಇವರನ್ನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಅಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು. ಯಾರೇನೆಂದರೂ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಕೊಡತೇ ಅಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಇವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಿಸಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ವಾಂತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ರಕ್ತವಾಂತಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯ ಮೂಳೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರರು ಬಹಳ ಹೋರಾಡಿದರು. ರಕ್ತ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ವಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇವರು ತಂತಿ ಕೊಡಿಸಿ ಪರವೂರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ಆಸೆ ಮುಗಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ನನಗೇ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಪತಿಯ ವಿವರು ತಿಳಿಯಿದ್ದ ಕೆಲ ವಿಶೇಷಗಳು ಪ್ರತೀತಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ವ್ಯವಹಾರ ಚಾತುರ್ಯ ಇಲ್ಲದ, ಯಾರನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ, ಮರಗುಳ ಸ್ವಭಾವದ, ಬಹಳ ನಿರ್ಲಿಪ್ತವ್ಯತ್ವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರು. ಇಂಥವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಅಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ದಿನವೂ ಎಷ್ಟೇ ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರಿಚಿತರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಬಿಡುಗರು, ಲೇಖಕರು. “ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ”ರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಕೆಲವರು; “ಕಸ್ತೂರಿ”ಪ್ರಿಯರು ಕೆಲವರು.

ಅಸ್ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಪ್ರ ವ್ಯತ್ಯಿಯಿಂದ ಬಹುಬೇಗನೆ ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಟರ್ನಿಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾಗಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬೆಳಗೆ ಡಾಕ್ಟರರು ಇವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರೆ ಇವರೇ ಅವರ ಕ್ಕೆಮು ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು! ರಕ್ತ ಸೆಲ್ವೈನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ವಾಗಿ ಇವರ ಕ್ಯಾಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಚುಚ್ಚುವಾಗ ಇನ್ನಾರಿಗೋ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆಂಬ ಹಾಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತೇ, ಇವರೇ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವರಿಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಲಿಯುವವರ ಹಾಗೆ ಏನೇನೋ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇವರ ಕೇಂದು ಅವರೂಪವಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಇವರ ನಡವಳಿಕೆ ಇನ್ನು ಮುಖಿತ್ವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಹಟ ಹುಟ್ಟಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲವಂತೂ ಇವರನ್ನು ಕೆಲ

ಹಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆಂಬ ತೀವ್ರಾನವಾದಾಗ, ಒಬ್ಬ
ಎಂ.ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ನನ್ನನ್ನ ತಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು
ಅಶ್ವಾಭಿಟ್ಟಿಳು.

ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕಾಳಜಿಯೂ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಮಹಕ್ಕಳನ್ನೇಲ್ಲ ಕರೆಸಿದರು. ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರು.
ಜೀವಂತ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದೆಂದು 30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಸಲ ಆಪರೇಶನ್ ರೂಮಿಗೆ ಅರೆಜೀವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಇವರನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೈ ಬೀಸಿ
ಬೀಳ್ಳಿಕ್ಕಾಂಡಿದ್ದರು. ಆಪರೇಶನ್ ಮುಗಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಪಡುವ ಹಾಗೆ ಸಜೀವವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದರು. ಮಾರನೇ
ದಿನವೋ ಏನೋ ವಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡು ಮತ್ತು
ಜಮ್‌ ಮಾತ್ರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಇವರ ಹತ್ತಿರ—
ಯಾವನೋ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಯಾರನೋ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಬಂದು, ಇವರೇ ಅವನೆಂಬ ಭಾರ್ತಾಂತಿಯಿಂದ, “ಭೀಮಪು
ಅಂದರೆ ಸೀನೇ ಏನು ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಇವರು ಕೊಣ್ಣಿ
ಮಾತ್ರ ಹೊರಳಿಸಿ (ಕೈ ಕಾಲು ಎತ್ತಲು ತ್ರಾಣ ಇರಲಿಲ್ಲ.)
“ಏನವ್ವು, ನನ್ನ ಕೆಂಡರೆ ಭೀಮನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ
ನಿನಗೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೊರಟು
ಹೋದೆ.

ನನಗೆ ಆಗ ಅಳು ಬಂತು. ಎಂಥಾ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮಾಸೆ

ಇವರದು. ನಿಮೋಹಿ ! ನಿಮೋಹಿ ! ಆವರಿವರ ವಿವರ
ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜೀವ ಸಾವಿನ ವಿವರ
ದಲ್ಲಿಯೂ.

ಹೌದು, ನಿಮೋಹಿ ! ನಮ್ಮ ಮಹಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತನ್ನ
ಒಂದೂವರೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇವರು ಅಳ
ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮಗು ತೀರಿಕೊಂಡ ಕೆಲ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಸಂಜೆ ಇವರು ಮುಖ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಒಂದರು.
ಒಂದು ತಣ್ಣೀರು ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿದರು. ಉಂಟ ಬೇಡ
ಎಂದರು. ಯಾಕೆ ? ಎಂದೆ. ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೊಂಡರು,
ಎಂದರು. ಹಾಗೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾರ ಬಂತು;
ಮರುದಿನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಂಜೆ ರೇಡಿಯೋವಿನಲ್ಲಿ
ಗಾಂಧಿಯ ಚಿತ್ರಾರೋಹಣದ ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ
ಇವರು ಗೋಳಿಯೋ ಎಂದು ಅಶ್ವಾಭಿಟ್ಟರು.

“ಯಾರೋ ಏನೋ ! ಅವನಿಗಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತೀರಿ.
ನಮ್ಮ ಮಗು ಸತ್ತಾಗ ನಿಮಗೆ ಅಳು ಬರಲಿಲ್ಲ ? ಎಂದೆ”
ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿ ಆಂದರೆ
ಏನು ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಬಿಕ್ಕು ತೊಡಗಿ
ದರು. ಹದಿನ್ನೆಡು ದಿನ ಇವರ ಜ್ಞಾರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಇವರು ಮೋಹಿಯೆ ? ನಿಮೋಹಿಯೆ ? ಇವರೊಡನೆ
ಬಾಳುವುದು ಸುಲಭವೇ ? ಇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿರುವುದು
ಸುಲಭವೇ ?

With the best compliments of

MYTEC PROCESS WORKS
Leading Quality OFFSET PRINTERS
40/1, 4th Cross, Lalbagh Road
BANGALORE 560 027

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಜಾಯ್ ಸನ್ಖಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

ಸೋಪಜ್ಞ ಆಚಾರ್ಯರು

ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶ್

ಪಾನೆ ಅವರ ವ್ಯಂಗ್ಯ ವಿನೋದದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರನ್ನು ಆಗಾಗ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯದೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾಗಸರ್ವ ಪ್ರತಿನೀಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥದ ಅಳವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ, ‘ಲಾಂಗೂಲಾ ಚಾರ್ಯರು’ನಾಗವಂಚಮಿಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನದ ಅಪೂರ್ವತೆಗೆ ಮಾರುಹೋದೆ—ಪಾನೆ ಅವರ ‘ಸಂದೃಕ್ತ’ (insight) ಶಕ್ತಿ ಆಸಾಧಾರಣವಿದೆ ವಿನ್ನ ನಾಗಶಯನನ್ನೇ ಅವರು ಅರ್ಥಯಿಸಿದ ಆ ಧ್ವರ್ಯ, ಇನ್ನುಳಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಂತ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಕಾಣದೂರೆಯದು. ಪ್ರೌ. ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗೀರ್ ದಾರ್ ‘ಅದ್ವರ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ’ರಾಗುವ ಮುಂಚಿನ ‘ಶ್ರೀರಂಗರ್’ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭೀಯೂ ಕಣಾರಟರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪಾನೆ ಇವರ ಶೈಲಿಯ ಮಾರ್ವನ, ಶ್ರೀರಂಗರ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದೂರೆಯ ದಿದ್ದರೆ ಸೋಚಿಗನ್ನಲ್ಲ.

(ನಾನು), ನನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ನಿತ್ಯರ ಈ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ವಂದಿಸುವುದರೊಡನೆ ಇವರು ಪರಂಪರಾಗತ ‘ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸಹೋದರ’ ಈ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೇ ಶರಣಾ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುವಾಗ ತುಂಬ ವ್ಯಧಿ ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಳಗಿನ ಗುಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಧಿವಿರುವ ಈ ಸೋಪಜ್ಞರು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿನುಶೆಯ ಮಾನದಂಡ ಸದೋಷವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಲಾರದವರಿಗಿರುವುದು colour blindnessದಲ್ಕುಣವೋ? ಅರಿಯೆ.

‘ಅಮೃತಂ ಚೈವ ಮೃತ್ಯುಃ’ ಈ ಉಭಯಸ್ಸರೂಪೀ (ಲಿಂಗ) ಬ್ರಹ್ಮಶಕ್ತಿಯು, ‘ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು’ ಎಂಬ ಹಾಡಿನ ಸೂತ್ರಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದಾದಂತೆ ‘ಕೆಡಹುವೆವು ನಾವು’ ಎಂಬ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಹೂಲ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಧಿರಗೊಳಿಸುವ) ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲಾ

ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ನಾಗಲಿಂಗ ಬ್ರಹ್ಮಶಕ್ತಿ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತದೆ!

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಭೀ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡರಿಯಲು ಆಸಮುಧ್ರವಾಗಿದೆ, ಎಂದು ನಾನು ಬಗೆದಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ, ಪಾನೆ, ಶ್ರೀರಂಗರಂತಹರು ‘ಗತಾನುಗತಿಕ’ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಾಫ್ ನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಧೀರಂಗದಾರಿ.

ಗ್ರೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗೆಯ ದುರಂತವೆ ಸಂಭವಿಸಿದೆ. ಅರಿಸ್ತಾಟೀಲ್ ಈತ, ‘ಶಿಷ್ಯಾತ್’ ಇಳಿತ್ತಾ ಪರಾಜಯಂ’ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದವನು. ‘ಗುರುವೇ ದೇವರು’ ಎಂಬ ಶದ್ಧೀಯದರೆ ಪ್ಲೇಟೋನೆ ‘ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ’ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಅರಿಸ್ತಾಟೀಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಟೋ ಇವರೊಳಗಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಇವರಿಬ್ಬರ form ಇದರ ಬಗೆಗಿನ conceptನಲ್ಲಿ ಚೆನಾಗಿ ಅರಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಸಾಕ್ರಟಿಸ್ ಗುರುವಿಗೆ ದ್ವೈಕ ಬಗೆದು ಪ್ರಾಧಾಗೋರಾನ ಹಂಡಿಯ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡ ಪ್ಲೇಟೋ, ‘ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸಹೋದರ’ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮಾನದಂಡವನ್ನೇ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಗುರು ಪ್ಲೇಟೋನಿಂದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದವನಾದರೂ ಅರಿಸ್ತಾಟೀಲ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿನುಶೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು, ಪ್ರಾಧಾಗೋರಾನ ಹಂಡಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಷಕವಾಗುವಂತಹದನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಧಾಗೋರಾನ ಪ್ರತಿಭೀಯ ಪ್ರಭಾವವೇ ಇಷ್ಟ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದೆ. ‘ಪ್ರಾಸೋಚಿಷ್ಟಂ ಜಗತ್’ ಸರ್ವಂ ಎಂಬ ಉತ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರುವಲ್ಲಿ, ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ‘ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ’ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಿಯರು ಎಂಬುದುರ ಒಸ್ಪಿಗೆಯೇ ಉಂಟು, ಪರ್ಯಾಯದಿಂದ —ಅಲ್ಲವೋ?

ಪಾನೆ ಕಾರ್ಯ

ಒರ್ನಾನು ಪ್ರತಿಭೆಯ ಆಚಾರ್ಯರು

ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತ

ಶ್ರೀನಾನ್ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಾನು ಕಳೆದ ಮೂನತ್ತೈದು—ಮೂನತ್ತಾರು ವರುವಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲಿ. ಸುನ್ನಾರು ಕಾಲು ಶತಮಾನದನ್ನು ದೀಪ್ರ ಅವಧಿಯವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ನಾಡಿರುವು. ಅವರೊಬ್ಬ ನಿನ್ನ, ದಕ್ಕು, ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸಜ್ಜ ನರು, ಒಳ್ಳೆಸ್ನೇಹಿತರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಟ್ ಬಹುಕಾಲ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವರು. ಅವರ ಹಿರಿಯರು ಬಡವರಾಗಿದ್ದರೂ ಸುಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ತರು, ಸದಾಚಾರಿಗಳು. ಈ ಸದು ಟಾಗಳು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಬಡತನದ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುದೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸಿ. ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಜೀವನರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಬಗೆಬಗೆಯ—ಸುತ್ತಿಕ್ಕೆ ತರಿಗೆ ಒಗ್ಗಡ—ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಲೇಖನ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಂಧಿಂಥ ಕೆಲಸ ಗಳು ಕೊನೆಯವರಿಗೆ ಒಗ್ಗುವುವೇ? ಆಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೀಗದಿ. ರಂಗಣಾನವರ ಧಾರವಾಡ ರೆಸ್ಟ್‌ರೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಬರುವ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ವಿವಿಧ ವಿವರಗಳ ಬಗೆ ಚಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಓದನ್ನಂತೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದು ವರಿಸಿದ್ದರು.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರ್ಟಕದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ-ಸಂಪಾದಕ ರಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಮೌಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರು ಆಗಾಗ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ಹರಟಿಗಳನ್ನು, ಚಚೆ

ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವರೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ತರುಣರು, ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆ ಅರಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಇವರನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರ್ಟಕ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಂಡರು (1942).

ಸಕಾರದ ದಬ್ಬಾ ಉಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಒಂದು ದಶಕದ ವರಿಗೆ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದ ‘ಕರ್ಮವೀರ’ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಅದೇ ಏರಡು ವರುವಗಳ ಹಿಂದೆ 1940ರಲ್ಲಿ ಪುನರುವಾರ್ತಾ ಹೊಂದಿ ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಚಾರ್ಯರು ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರ್ಟಕ’ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಳಿಕೆ ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದ ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಆದರ ಲಾಭ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆಲ್ಲ ದೊರೆಯು ವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಕ್ರಿತಿಕೆಗಳ ಮೌಹರೆಯವರು ಅಭಿ ವಂದನಾಹರ್ಫರು. ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದಲ್ಲಿ ಹರಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯರು ‘ಲಾಂಗೂಲಾ ಚಾರ್ಯ’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದು ಒಳ್ಳೆ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಯಿತು; ಆಗಿದೆ. ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದ ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದನದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಬರಿ ಹರಟಿಗಾರರಲ್ಲ, ವಿಡಂಬನ ಲೇಖಕರಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂಥ ಗಂಭೀರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ರೆಂಬುದು ಅವರ ಲೇಖನ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ವರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಣತೆ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ತಲೆಕೂಲಿ! ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದೂ ಗಣತೆದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವರು. ವಾಚಕರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಣತೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿವರಗಳ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಪಾರಸ್ಪರೀ ತತ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅವರು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆ

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯ ಸನಾತನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

1956ರಲ್ಲಿ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದ ಅದರ ಸಹಸಂಪಾದಕತ್ವದ ಹೊಕೆಯನ್ನು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ನಡೆದು ಹಿಡಿನಾಲ್ಪು ಪರುವ ಕರ್ಮವೀರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಆ ಹೊಕೆ ಹೊರಲು ತಕ್ಷವರೆಂದು ನಿಣಿಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗುವ ವರೆಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅದರ ಸರ್ವತೋನುಖಾಪಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪೇ ಅಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿರುವ ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ವಾಚಕರಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೇನೆದಾಗ ಅದರ ಲೋಕಸ್ಥಿಯತೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಇದರ ಶ್ರೀಯಸ್ವೇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೇ ಸಲ್ಲುವುದು.

ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ವಿವರಗಳ ಲೇಖಕರನ್ನೇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವರಿಂದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರಿಸುವದಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವತಃ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ, ವ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷಯ, ಸಂಶೋಧನ ಹೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತೆಗೆದು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹಿಡಿತ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಎಂದೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾಚಕರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಓದಿ ಅವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಪೂರ್ಣವೈಸಿದರೆ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಹೇಳಿನ ಮಾಹಿತಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಆದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲವೇ ತಾವೇ ಅವಶ್ಯವೈಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಸರಳಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿರಿಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಒಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿವರಗಳ ತಜ್ಞರ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಡುವುದುಂಟು. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಗುಣಗ್ರಹಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಹಿತಿ ಬಳಗದೊಡ್ಡದು.

ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಾವು — ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರಟಕ

ದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ್ಯಕರ್ತರು — ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಇದಕ್ಕೊಂಡು ಚಿಕ್ಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ನಿತ್ಯರು ಒತ್ತಪ್ಪಿಗೆ ಕುಳಿತು ಉಪಾಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವು. ದಿನವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯವರು ಉಪಾಹಾರ ತರುವ ಸರತಿ. ಚಹಾ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧ. ಈ ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೊಂದು ವಿವರದ ಬಗ್ಗೆ ಚಚ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರದೇ ಸಿಂಹವಾಲು! ದಿ. ಧೀರಣ್ಣ ಗುಂಜೀಕರರೂ ನಮ್ಮ ಬಳಗದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಹರಿಟಿನಲ್ಲರು. ವಿವಿಧ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರು. ಹೀಗೆಯೇ ಹರಿಟಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧೀರಣ್ಣ ನವರು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಿವು ‘ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು’ ಎದು ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯಹಿತ್ತಿದ್ದೇವು. ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಂಕಣಜಾ ನವನ್ನು ನೇನೆದಾಗ ಈ ಪದವಿ ಸಾಧ್ಯಕವೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಎನಿಸಬಹುದು!

ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಹಿರಿದಾದುದು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯ ಮಂದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮೊಂದು ಯಶಸ್ವಿನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವರು ನಿಗರಿಗಳು, ವಿನಯತೀಲರು. ಹಿರಿಯರನ್ನು ಷೇ ಅಲ್ಲ ಕಿರಿಯರನ್ನು ಕೂಡ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ, ಗೌರವಾದರಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರುವರು. ಸತ್ಯಪ್ರಿಯರು—ಭೃಷ್ಪತಿರವನ್ನು ಶ್ರವಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವವರು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನು ದೊಡ್ಡವನಾಗಿ ದ್ವರೂ ಅವನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ, ಭೃಷ್ಪತಿರಾಯಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸದೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು, ಸಚಾರತ್ರರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿದವರು. ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಮುಂಬಯಿ ಸಕಾರದವರು ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟದ್ದಿಂಟು. ಹರಿಟಿ, ಕತೆ, ವಿಡಂಬನೆ, ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಪರ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವರು. ಇವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಬ್ದಜ್ಞಲವಿಲ್ಲ. ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಚುರ ಮತ್ತು ವಿಚಾರತೀಲವಾಗಿರುವವು. ಜೊಳ್ಳು ಲೇಖನಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅವರು ಎಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ಲೇಖನಗಳು ಇಮ್ಮೊಂದು ಲೋಕಸ್ಥಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿವೆ. ನಿವೃತ್ತಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೈವಸಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸತತ ಅಭ್ಯಾಸ, ಬರೆಹಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲ ಕೆಳೆಯುತ್ತಿರುವರು.

ಅವರು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ. ಉದ್ದನುದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರು ಬುಡದಿಂದ ತುದಿಯವರಿಗೆ. ಬರಿ ಬಲ್ಲವರನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ವರು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರೆದು ತಿದ್ದು ವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ, ಅಷ್ಟೇ ಕೆಲನ ! ಬಹಳಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕಲೆ ಕರಗತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಸುದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಹ, ವರದಿ ಲೇಖನ, ಅನುವಾದ, ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಮಹತ್ವದವು. ಪತ್ರಿಕೆ ಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಅವಸರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಸುದ್ದಿಗಳಿಗೆ ಶೀಫೀಕೆ ಕೊಡುವುದೊಂದು ಕಲೆ. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ಸಾಧಿಸಿದ ಬಳಕೆ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನ, ಸಂಪಾದಕೀಯ, ಹರಟಿ, ನಗೀಬರಹಗಳನ್ನು ಬರಿಯುವುದು. ಅಚಾರ್ಯರು ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮುದ್ರಣ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇದೂ ಅವಶ್ಯ. ಅಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಿಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಹಳಗನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಒದಿ ಶಬ್ದಿಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು 'ಕೆಸ್ಟೂರಿ' ವಾಚ

ಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು 'ಕೆಸ್ಟೂರಿ' ಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಕೋಶವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು.

ಆಚಾರ್ಯರ ನಿನ್ನತ್ತ ಜೀವನವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸುಖವುಂಟಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾದ ಅವರ ಶರೀರವೂ ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. 'ಸುಖಸ್ವಾನಂತರಂ ದುಃಖಂ ದುಃಖಸ್ವಾನಂತರಂ ಸುಖಂ' ಎಂಬಂತೆ ಆಚಾರ್ಯರು ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಇದೀಗ ಸುಖಜೀವನವನ್ನೂ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವವರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅನುಕೂಲರಾಗಿರುವವರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಕೂಲರಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಅದ್ವಷ್ಟ ಬೇಕು ! ಆಚಾರ್ಯರೆ ಸಹಧರ್ಮಾಳಿಸ್ತಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಒಕ್ಕೇ ಪತಿಪರಾಯಣಳು. ಚಿಕ್ಕಮಗ್ನಿನಿಂತೆ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೊಗೆಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತು ನಿನ್ನತ್ತ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಆಚಾರ್ಯರು ವೇದಪುರುಷನು ಆಪ್ತಣಿ ಕೊಡಿಸಿದಂತೆ 'ಕುರ್ನನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಳಿ ಜಿಜೀವಿಪೀಠ' ಶತಂ ಸಮಾಃ' ಅವರು ಹೀಗೆಯೇ ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತ ನೂರು ವರುಷಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಹಿರಿಯನಾದ ನಾನು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾರಲಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅಂತು ಅವರನ್ನು ನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಸುತ್ತೇನೆ.

JOB OR SELF-EMPLOYMENT ? IS THIS WORRYING YOU ?

Gandhiji said "If the sense of shame that wrongly attaches to physical labour could be got rid off, there is enough work to spare for young men and women of average intelligence."

Let us help you—

We have schemes for artisans, doctors, technically qualified engineers and other type of entrepreneurs who wish to set up some enterprise of their own.

For details, please call on our Branch nearest to you

CANARA BANK

(Wholly owned by Govt. of India)

Head Office : BANGALORE-560 002

SERVING TO GROW : : GROWING TO SERVE

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕ 1977

ಆತ್ಮೀಯ ಸೇರಿತ ಪಾವೆಂ

ಚಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ

1947ರಲ್ಲಿ ನಾನು ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಡಲು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದೆ ಎಂಬೆಂದು. ಅರ್ಥ. ಪ್ರೀತೋಹಿತರು ಮತ್ತು ನಾನು—ಇಬ್ಬರೇ ಇದ್ದವು. ಪಾವೆಂ ಆಚಾರ್ಯರು ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಟಕ’ದ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಸಲಹಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದು, ನಾನು ಸೇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೊದಲು, ಅವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 3.) ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಹೇಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಅವರಿಂದಲೇ ಸನಗಿ ತಿಳಿದುಂದಿತು.

ಸನಗಿ ಕೆಲಸದ ಹೋರೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತು. ಆಗ ಗೆಳೆಯರಾದ ಪಾವೆಂ ಆಚಾರ್ಯರ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲ, ಕಾರ್ಯದಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸನಗಿ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ನನ್ನ ಬರಹದ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ಒಂದುಗ ರೊಡನೆ ಹರಟಿ’ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಉಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಲೇಖನಿನ್ನೆ ನಾಮವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟೇ. ಆ ವಿಡಂಬನ, ಟೀಕೆ ಪ್ರೀಪು ತಿಂಗಳ ಲೇಖನವನ್ನೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಅವರ ಶೈಲಿವೈಶಿಷ್ಟದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಯ್ಯಾ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪ್ರಸ್ತರವು ಅನಂತರ ಜನಾದರಣಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾದದ್ದು ಸರ್ವವಿದಿತ.

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ವಿನುಶೆಯನ್ನೂ ಹೊದಲು ನಾನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನರ್ವ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿನುಶೆಯನ್ನೂ (ಅಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರಲಿ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿರಲಿ ಅಥವಾ ಜಂಗಿ ಸಿನಲ್ಲಿರಲಿ) ನನಗೆ ವಹಿಸಿ, ಏಕೆಂದು ವರ್ಗ ವಿನುಶೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರೇ ಮಾಡ

ತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ವಿನುಶೆವಲ್ಲಿತ್ತು ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿ. ನಾವಿಬ್ಬಿರೂ ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು ಒಂದೇ ಅಭಿಸಾರ್ಯ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದವು; ಭಿನ್ನಾಭಿಸಾರ್ಯ ಒಂದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಏಕಮಾತ್ರ ನಿಣಂಗುಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪ್ರಸ್ತರ ವಿನುಶೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅವರ ಮತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆಗಿ ನರಾರ್ಥಕಲು ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಜಂಗಿ ಮ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾಸಗಳ ಜ್ಞಾನಾನುಭವಗಳು ಒಂದೇ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಕಾರಣ ಸಂಗೀತಾದಿ ಕೆಲೆಗಳಲ್ಲಾಗು ವೇದಾಂತವಿಚಾರ್ಜಿನಾದಿಗಳಲ್ಲಾಗು ನಮ್ಮ general knowledge ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿನುಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಒಂದೇ ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಾವು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು; ಯಾವ ಧ್ಯಾನದತ್ತಲೂ ಯಾವುದರಲ್ಲಾಗ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಲಿದವರಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಈವರಿಗೂ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. Call a spade a spade ಎಂಬಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪದ ತಿನಮ್ಮದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಈಗಲೂ “ನಿಮ್ಮರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ” ರಾದ ಭಾರದ್ವಾಜರು.

‘ಕರ್ಮವೀರ’ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದಾಗಿದೆ. ನಾರಾಯಣ ಸಂಗಮರ ಸಂಗಮವೂ ನಮಗಾರು. ಅವರ ಕಲಾಜ್ಞನೆ, ಪದ್ಯರಚನಾಕಾಶಲ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದಾಂತ ಮತ್ತು ವ್ಯೇಯಕ್ಕಿರುತ್ತ ಸಚಾರಿತ್ರ ನಮ್ಮಿಬ್ಬಿರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಿರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೂನರಿಯದ ಹಾಗೆಯೇ ನಾವು ಮೂನರೂ ಪರ್ಸ್ಸರರ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ. ನಾವು ಅಂದು Three Musketeers ಮೂನರು ಸಾಹಸಿಗರಾಗಿದ್ದವು. ‘ತೇ ಹಿನೋ ದಿವಸಾ ಗತಾಃ’ ಎಂಬವೈ ಸಾಹಸ, ಸಂತೋಷ, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ನುತ್ತಿ, ಅಭ್ಯಾಸಶೀಲತೆ, ಅಲ್ಪಧನತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧಿ, ಕರ್ತವ್ಯ

ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ಮನ್ಮತಿ, ಅಸ್ವಾಲಿತ್ಯ ಶೀಲಗಳನ್ನು ಸರಿಸುತ್ತ ನಾವು 'ಕರ್ಮವಿರ' ಕಾರ್ಯಲಯದಲ್ಲಿದುದು ಅವಿಸ್ತರಣೆಯ.

ಉಡುಪಿಯ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರ ಸರಳ ಜೀವನವೂ ಉದಾತ್ಮದ್ಯೇಯವೂ ಖಂಡಿತವಾದಿತ್ವವೂ ಪರೋಪಕಾರಬುದ್ಧಿಯೂ ವಿನಯವಂತಿಕೆಯೂ ಅತಿಧಿಸತ್ತಾರವರೆಯೂ ಭಾತ್ಯಭಾವವೂ ವಿನುಶ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಯೂ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ—. ಲೇಖಕ ವಿನುಶಕೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ.

ಸ್ವವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಲೋಕಕ್ಕೇಮದ ವಿಚಾರ—ಭಾರತಕ್ಕೇಮದ ವಿಚಾರ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನನ್ನ ಅನುಭವ. ನಿವೃತ್ವವಾತೆ ಕೇವಲ ಬಾಯಿಮಾತಾದ ಮತ್ತು ಧನ, ಸಾಧಾನಮಾನಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಲೋಭ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾವಂಶರನ್ನು ಮತ್ತರಗ್ರಸ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಇಂದಿನ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರವರ್ಯರ ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರಂಥ 'ಅರ್ಥಕಾಮೇಷ್ವಸಕ್ತಾನಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಂ ವಿಧಿಯತೀ' ಎಂಬ ಮನೂಕಿಯಂತೆ ಬದುಕಿರುವವರು ತೀರ ವಿರಳ. ವ್ಯಕ್ತಿಪೂಜೆ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾಧ್ಯ ಆಳವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಸುಭವಿಕ ಸತ್ಯಾಸ್ನೇಷಣ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಚೆಡ್ಡ ತ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವಿಕೆ ಅವರ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಜನತೆಯ ಅಂತರಾಣಿಯನ್ನು ಮೀರದೆಂಬುದನ್ನೂ ಮತನಂಬಾಬಲಿಂದ ಸತ್ಯನಿಣಿಯವಾಗದೆಂಬುದನ್ನೂ ಅಚಾರ್ಯರು ಬಿಂದು. ಅವರು ನವ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ ಅನವ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ — ಅಭಿನವ್ಯರು, ಅಭಿಜಾತನವ್ಯರು — ಎಂದು ನೆನಗನ್ನಿಸಿದೆ.

ಆಚಾರ್ಯರ ಪತ್ತೀಪುತ್ರಪುತ್ರಿಯರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಂದವರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವೃತ್ತಭಾತ್ಯತ್ವದ್ವಯವೂ ಗುಣಾಃ ಪೂಜಾಸಾಂತಿ ನಂ ಗುಣಿಮುನಿ ಜಲಿಂಗಂ ನಿಜ ವರ್ಯಃ ಎಂಬುದನ್ನಾಗಿ ಅಕ್ಷತಾಪ್ರ ಪರಸಂತಾಪಂ ಆಗತಾಪ್ರ ನಮ್ಮತಾಂ ಅನುತ್ಪಂಜ್ಯ ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಂ ಯತ್ ಸ್ವಲ್ಪಮುಸಿ ತದ್ದಾಬಹು ಎಂಬುದನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಜೀವನಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅವರಂತೆಯೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುಲು ಅವರ ಪ್ರೇರಕತ್ವಕ್ಕೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಮೇಲ್ಪುಂಕೆ ಇಂದಿನ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೂ ವಿನುಶಕರಿಗೂ ಪ್ರತಿಕೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ—ಎಂದು ನಾನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೇ. ಅವರಿಗೆ ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನುಮುಂದೆಯೂ ಯುವಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಾತ್ಮದಾತರಾಗಿ ಒದುಕಲಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಹೃತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಹಾರಿಯಿಕೆ. ಅದರಿಂದ ಜಾತ್ಯೀಯತಾ ನಿಮೂಲಿನದ ಕವಟ ಪ್ರಚಾರ ಸಮಾಜವಾದಿಯ ಸಮಾಜರಚನೆಯ ಬಗೆಗೆ ಗಳಹುವ ಗೋಮುಖವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮತ್ತರ ದ್ವೇಷ ಬೈದ್ಧವೀ ಧಾರ್ಮಿಕಾಂದ ಗುಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಲೆಗೊತ್ತಿ ಅವರ ಸೇವೆ ದೇಶಕ್ಕೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ದೊರಕದಂತೆ ಮಾಡುವ ದುರಭಿರುಚಿಸಂಪನ್ಮೂತಿ ಕಡಿಮೆ ಯಾದಿತೆಂದು ನನ್ನ ನಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಾಶೆ. ಕನ್ನಡ ಮಾತೆ ಈ ನನ್ನ ಕನಸನ್ನು ನನಸನ್ನಾಗಿಸಲಿ!

ಹಾರ್ಡಿಕ ಸಮನ್

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ

ಮುಂತಿರ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್

ದೂರವಾಣಿ 20591

ರನಿ ಬುಕ್ ಹೌಸ್

ದೂರವಾಣಿ 24027

ಲಾಘನ್ನಡೌನ್ ಬಿಲ್ ೧೦ಗ್, ಮೈಸೂರು-೫೭೦೦೦೧

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ ಪಾವೆಂ

ಗೀತಾ ಕುಲಕೆಣಿ

ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟೇರಮಣಾಚಾರ್ಯ, ಲಾಂಗೂಲಾ ಚಾರ್ಯ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ರಾವ್, ಪಿ. ವಿ. ಆಚಾರ್ಯ, ಪಾವೆಂ ಹೀಗೆ ಹೆಲವು ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೋಡೋದಕ್ಕೆ ಧಡೂತಿ, ಉದ್ದು-ಅಗಲದಲ್ಲಿ ದಾರಾಸಿಂಗ್ ನನ್ನೂ ವೀರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾರಾ ದರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡರೆ ಅಜ್ಞಾರಿವಡಬೇಕಾದುದಲ್ಲ.

ನಾನಂತರ ಹೀಗೆ ನೋಸಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪಾವೆಂ ಉದ್ದು ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆದದ್ದು ಅವರ ಬುದಿ ಯಲ್ಲಿ!

ಕನ್ನೂರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬು ಕನ್ನೂಡಿ ಗನೂ ಅವರ ನಿಚಾರಸರಣಿ, ನಿಡಂಬನಾತ್ತು ಕೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಏಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ದೇಹ ಮೆದುಳಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಾಡ್ಯ ತೊರೆದು ತಟ್ಟನೆ ಕಣ್ಣಾಜ್ಜಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ‘ಕನ್ನೂರಿ’ಯ ಜನಸ್ವಿಯತೆಗೆ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಮೆದುಳು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಕೈ ಮಾಡಿದ್ದ ‘ಕನ್ನೂರಿ’ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಅರಿವಾಗದೆ ಹೋಗದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜನಸ್ವಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜನರ ಮಧ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ತೀರ ವಿರುದ್ದ. ನಿಮಗೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸೆ ಇದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿ. ಸಭಿ ಸಮ್ಮೇಳನವಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು ಮೂಲೆಯೇ ಕುಚೀರುಲ್ಲಿ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿದಂತೆ, ಶುಭ್ರವಾದ ಜುಬ್ಬಿ-ಧೋತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಕೃಶವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಇನ್ನುಷ್ಟು ಮುದುಡಿಸಿ, ಒಂದು ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಇರಿಸಿ ಗದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲನ್ನು ಅಲಾಲಿಡಿಸುತ್ತೆ ಎಲ್ಲೋ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟು ತೀರ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು.

ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹರಿತವೋ ಆಷ್ಟೇ ನಾಚಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಇವರದು. ತಾನಾಗಿಯೇ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರುವವರಲ್ಲ. ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ನಾತ್ರ ವಜ್ರದಷ್ಟೇ ಕಾರಿಣ್ಯ. ಆಷ್ಟೇ ಪ್ರಶ್ನರತೆ. ಕಾಲಿಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಕರುಳಿಗೆ ಕತ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ, ಆಲ್ವಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಹಗುರಾದ ದೇಹ ಹೊತ್ತುರೂ ನಾತಿನ ಕೆಚ್ಚು, ಕಣ್ಣಿನ ಹೊಳಪು, ಮೆದುಳಿನ ಶಕ್ತಿ ಹೊಳೆವ ಕನ್ನಡಿಯಷ್ಟೇ ಶುಭ್ರ !

ನಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡಿಬಿಡಿ, ನಡುನಡುವೆ ನಗಃ ಓಡಾಡಿ, ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಚಿತರಿಗೆ ಆರ್ಥವಾಗೋದು ಕಷ್ಟವಾಗು ತ್ತದೆ ಕಾರಣ—ಅವರ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ನಾತಿನ ಸರಣಿ ಯನ್ನು ಆರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾಧ್ಯ ಕೇಳುಗನಲ್ಲಿರ ಬೇಕು.

ನಾನು ಆದೇ ಮಂಗಳಾರಿಂದ ಒಂದ ಹೊಸದು. ಅಣ್ಣಿ ದ. ಬಾ ಮತ್ತು ಪಾವೆಂ ಜೊತಿವಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಓಡಾಟಿ-ನಾತುಕೆತೆ. ಹಸರು ಮೃದಾನಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಗಂಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹರಟಿ ಕೊಚ್ಚಿ ನಮ್ಮಲಿಗೆ ಒಂದು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹಿಗು ! ‘ಕನ್ನೂರಿ’ಯ ಸಂಪಾದ ಕರು, ಉರಿನವರು ಎನ್ನುವೆ ಅಭಿಮಾನ ಬೇರಿ. ಆದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರ ಇಣಿಕಿ ನೋಡುತ್ತೆ.

ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಂದಲೂ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಹರಟಿಗಳಿಗಾಗಿ ನನಗೆ ಬೇಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಪಾವೆಂ ಇಷ್ಟ ಸಮೀಪದವರಾಗಿ ಯಾಕೆ ಕೇಳಬಾರದು ? ಕೇಳದೆ ನನ್ನ ಬರಿಹ ಎಲ್ಲೂ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದವಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ‘ಕನ್ನೂರಿ’ಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಥೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು ಮೂಡಿತ್ತು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಎರಡನೆಯು ಕಥಾ—ಸಂಕಲನ ಹ್ಯಾನ್-ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ನನಗೇ ಅಂದರೂ ಮಹಿಳಾ ಲೇಖಕಿಯರಿಗೆ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಮರೆಯ ಲಿಲ್ಲ. “ಜೀವನದ ಮೇಲು ಪದರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕಹಿ ಗುಳಿಗೆ

ಪಾವೆಂ ಕನ್ನೂರಿ

ನುಂಗುವ ತಿಸೆ ನನಗಿದೆ” ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಶಾರ್ಕ್‌F, ತಿಮಿಂಗಿಲದ ಚಿತ್ರುಣಿ ಬರಲಿ. ಸಿಹಿಯೊಡನೆ ಇದು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ತಾನೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯೂತೊಡಗಿಸಿದ ನನಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

ಪಾವೆಂ ಯಾವ ಗುಂಪಿಗೂ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾರಿಗೂ ಶಿವ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಾವೆಂ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಶನ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆಯಂದಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಶ್ ಸೇರಿ ಆವರೀಶನ್ ಆದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ಜನರ ಹಿಂಡು ಅವರ ಜನ ಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನಬೇಕು. ಸ್ವೇಹಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನೋರಿಸಿದವರು. ಹಾಗೆ ತುಂಬಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡದಿ—ಮಕ್ಕಳೊಡನೆಯೂ ಅವರದ್ದು ಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ.

ಪಾವೆಂ ‘ಕೆಸ್ಕ್ರೂರಿ’ಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರೂ ಅವರ

ಲೇಖನಿಯ ಕಂಪ್ಯುಟೆಂಡು ಉತ್ತರ ಚುರುಕು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನರ ವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಇನಿತೂ ತಗ್ಗಿಲ್ಲ. ಕೆನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಅವರ ಲೇಖನಿಯ ಟಾನಿಕ್ ಆಗಾಗ ನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ‘ಕೆಸ್ಕ್ರೂರಿ’ ಯಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕತ್ತ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತಿದ್ದರೆ ಕೆನ್ನಡದ ಬೊಕ್ಕೆಸ ಇನ್ನೊಷ್ಟು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೆನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿ ಪಾವೆಂ ಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸನ್ನಾನಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆನ್ನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ, ಕೆನ್ನಡಕಾರ್ವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಏಕೆಮ್ಮೆ ವಿಲಂಬ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ತಿಳಿಯದು. ಈಗಲಾದರೂ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನೀರುತ್ತಿರುವ ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಯರಿಸಲು ಮುಂದಾದ ಮ್ಯಾನ್ಯಾರಿನ ಸನ್ನಾನ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹಾದಿಕ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು.

**“BANK ON US TO SAFEGUARD YOUR INTEREST,
BANK WITH US TO MULTIPLY YOUR SAVINGS”**

KARNATAKA BANK offers you

A variety of novel saving schemes, tailored to suit your tastes and needs

ABHYUDAYA CASH CERTIFICATE

— Safest way to secure highest returns

ANANTHA DEPOSIT SCHEME

— A regular income for all times to come

VISHRANTHI DEPOSIT SCHEME

— Assures you a carefree retired life

HONEY DEPOSIT SCHEME

— Drops of savings collected at your door step

DEPOSIT-LINKED JANATHA PERSONAL ACCIDENT INSURANCE SCHEME

— Extra benefit at no extra cost

For details contact your nearest branch

KARNATAKA BANK LIMITED

(Head Office : MANGALORE-575 003)

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾಯ್ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕ 1977

ಪಾನೆಂ ಸಂದರ್ಶನ

ನಾ. ಮೋಗಸಾಲೆ

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಲೇಖನಗಳ ಗುಣನುಟ್ಟು, ಪದೇ ಪದೇ ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುರಲೀಧರ, ಗಂಗಾಧರ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ರಾವ್—ಇವಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮುಖಿಗಳೇ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು, ಪಾನೆಂ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಿಯವಾದದ್ದು, ಮುಂದೆ ಇದೇ ಪಾನೆಂರವರೇ ಮುರಲೀಧರ, ರಮಾರಮಣರೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದದ್ದು, ಪಾನೆಂ ಮತ್ತು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬರೇ ಎಂದು ತಿಳಿದನೇಲೇ ಪಾನೆಂರವರು ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಅಕಷಕರಾಗಿ ತೋರಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಕಾರಣಗಳು, ಪಾನೆಂ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನೇ ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ಬಾರದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಚಾರ್ಯರೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಹೆದರುತ್ತ ಹೆದರುತ್ತ ಬರೆದೆ. ಹೀಗೆ ಬರೆಯಲು ಕಾರಣ ಎರಡು: ಪಾನೆಂ ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಸರಾಂತ ಕೆವಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ, ಒಳ್ಳೆ ಹರಟಿಗಾರರು. ನಾನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಉಡುಪಿಯವರಾದರೂ ಉಡುಪಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ನೇರವಾಗಿ ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇನೂ ದೂಡ್ಳದಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅವರು ಎದುರು ಕುಳಿತು ಪ್ರಶ್ನಿ ಹಾಕಿ ಈ ಪತ್ರಿ ಕೋದ್ಯಮಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುವವು, ಸಾಮಧ್ಯ ನನಗಿದೆಯೇ? ನಾನು ಏರಿದರೆ ಎನ್ನ ಏರುಳ್ಳೇ ಎಂದು ಹೆಡರಿ ಒಳಗೊಳಿಗೆ ಕಂಗಾಲಾಡಿ. ಅದರೂ ಕೆಲ್ಲಾಂದು ಎಸೆದೇ ನೋಡೋಣನೆಂದು, ಖಂಡಿತ ಅವರು ಪತ್ರಿಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿ ನನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರೆದೆ. ಮರುಟಪ್ಪಾಲಿಗೆ ಪಾನೆಂರ ಪತ್ರ ಬಂತು— ಶ್ರಿಯ ಮೋಗಸಾಲೆಯವರೇ,

ನಿನ್ನ ದೀಘಾಪತ್ರ: ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹೀಡಿಯುವ ಹಟಕೇ ನಿಮಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಆಕ್ರೋಪವಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂಬ ತಲೆಕಟ್ಟು ಬೇಡ ಎಂದು ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ. ನೀವು ಪ್ರಶ್ನಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿ; ನನಗೆ ನಿಲುಕುವವು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ

ಕೊಲೆಯಾಗುವ ಹೆಡರಿಕೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಕಥೆಯ ರಾಕ್ಷಸನ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಜೀವ ಬೇರೆಯೇ ಕರಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಡಿ ಬಚ್ಚಿದ ಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ನೀವು ಬರೆದದ್ದೂ ಮೈ ನೋಡುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ಮುಖ್ಯವಾದ ಅತ್ಯಿಪರಿಂಷಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕಾಂಗಿಯೂ.

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ
ಪಾ. ನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಪಾನೆಂ ರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಆನೇಲೇ ಆದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಖಚಿತ ಇತ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ನಾನು ಈಗ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಸುಮಾರು ಮೂಲವತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಪಾನೆಂ ಸಾಂಧಾನವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ದಾಖಲಾ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚಯ ನನ್ನವು ಬಾಲಿಶ ಪ್ರಶ್ನಿಗಳಿಂದಜಾಗಲೀ ಅಂಬಂದ್ದ ತರ್ಕ ವೆಂದಾಗಲೀ ಅವರು ಭಾವಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಮಾನಸ್ವದಂರಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ, ನುತ್ತಿತ್ತಾಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು.

“ಕವಿಗಳಾಗಿರುವ ನೀವು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪತ್ರಿಕಾಧಿಕರ ನನ್ನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೋ ಅಥವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಒಸ್ಸಿ ಕೊಂಡಿರೋ?”

“ನಾನು ಪ್ರಭವಂತಃ ಪದ್ಧತ ಕಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವುದು ನತ್ಯ. ಅದರೆ ನಾನು ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲದ ಸಿತಿಗತಿ ನನ್ನದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯತಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕವಿತೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೌತ್ತಾಹಕವಲ್ಲದ ಜೀವನರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿದನ್ನು. ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ, ಅಂಗಡಿ ಕೆಲಸ ಗಾರ, ಲೆಕ್ಕಿಗ, ಕೆಂಪೆನಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪೇಸ್ ಮೆನೇಜರ್, ಹೋಟೆಲ್ ಬಿಲ್ ರೈಟರ್ ಈ ಬಳಸುದಾರಿಯಿಂದ ನಾನು ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ತೇಲಿಬಂದೆ. ನನಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಂದು ಹೊರತು

ಪಾನೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ಉಳಿದುವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮೇರಿಯೇ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನನಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ಪತ್ರಿಕಾ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಏನು? ಹೊರಿಗಿನದೋ ಅಥವಾ ಒಳಗಿನದೋ?”

“ಪ್ರೇರಿಷಣೆ! ಕುದುರೆ ನನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂತು: ಹತ್ತಿ ಕೊತೆ. ಅದು ಪತ್ರಿಭಿಷಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ಪತ್ರಿಕೋಡ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಮಿಶೆ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗೆ ಇರುವನ್ನು ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದರೂ ಇವೆರಡನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ತೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೇ?”

“ನಿಜ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಭಾವನಾಶ್ರಯವಾದ ವೃತ್ತಿ. ಪತ್ರಿಕೋಡ್ಯೋಗವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬೆಂಬತ್ತಿ ದವನು ಅನುವಾಯವಾಗಿ ಸಿನಿಕನಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವಿಶ್ವಾಸಿ ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ದೇವರುಗಳ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡುವವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬರಿಕಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೋಡ್ಯಮದಿಂದ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಅಗಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮವಂಚನೆಗೇಕೆ ಎಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರಿ?”

“ಅಡಿ ಆಯಿತನ್ನು ವೆದಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ದಿಕ್ಕು ಒದಲಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. 1942ರ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಬರೆದ ಹಾಗೆ ಆಮೇಲೆ ಬರೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮವಂಚನೆ ಇಲ್ಲ. ಜೀವರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿತ್ತು. ಅರ್ಥತಿಕ್ಕುಕೆ(ಎಸ್.ಎಸ್. ಎಲ್.ಸಿ.)ನಾದ ನನಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಲೈಫ್‌ರೋಶಿಪ್ ಹೋಗಲಿ, ಹೈಸ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೆತ್ತು ಕೂಡಾ ಎಟಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನೀವು ಕವಿಗಳಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರವೇ ಕಾರಣವೇ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯರಿಂದ ನೀವೇನಾದರೂ ಪಡೆದ್ದಿದ್ದಿದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಯಾವುದು?”

“ಕಾರಣ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರಂತೆ. ಹಿರಿಕಳೆ ನಾಟಕಗಳ ಹನ್ನಾಸವೂ ಇತ್ತಂತೆ ಆದರೆ ನನ್ನ ಐದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದಾವುದರ ಸೋಂಕೊ ಅವರಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳಂತೆ ನಾನೂ ಏಕೆ ಬರೆಯಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಹನ್ನಾಂದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೊಡಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹೈಸ್‌ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರರ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಬಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕೃತ್ಯಾದಿಂದ ಕೆಲಿತು ‘ಗೀತಾಜಲಿ’ಯನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ.

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಇವು.”

“ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯ ಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ನವ್ಯಸಾಹಿತಿಗಳನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದಲ್ಲಿ ಕಾಲಮಿಸ್ಟ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿವಾರವೂ ನೀವು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬರೆಯಲೇಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕತೆ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ ಅಥವಾ ಅನುಭವದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬರೆಹ ತೆಳ್ಗಾಗ ಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗಾದ ಅನುಭವ ನಿಮಗೆ ಆಗಿದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಈ ಮಾತು ಹರಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೇ?”

“ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಅನುಭವವಾದಮೇಲೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಎಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಹರಟಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಆದರೂ ಕವಿತೆಗೆ ಅನಿಸಿಕೆ (feeling) ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಹರಟಿಗೆ—ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗಂತೂ—ಪ್ರಕೋಪನ (pronunciation) ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು 1958ರಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮೆಕೊಂಡಾಗ 35 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಎಲ್ಲ ಬಾವಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನೀರು ಕುಡಿದ ಅನುಭವ ಇತ್ತು. ಹೌದು, ಕಾಲಮಿಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಬರೆಯುವವನು ಒಂದೇ ಮಟ್ಟಿವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 50 ಹರಟಿ ಬರೆದಲ್ಲಿ 5 ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ. ಉಳಿದವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವಂತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅನುಭವದ ಕೊರತೆ ಎನ್ನು ವುದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಕೋಪನ ಕೆಲ ವಿವಯಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕು ಮಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀಪನಗೊಳ್ಳುವಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇನು.”

“ನೀವು ಕವಿ, ಪತ್ರಿಕೋಡ್ಯಮಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ (ಭಾವಚೀವಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನಶೀಲ) ಎಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಲ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತಹ ಪ್ರಾಂತೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಾಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಇಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮದೇ ಆದ ನೇರ ಹಾಗೂ ನಿಭರಣ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವೈಕ್ಯತಿಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞಿಗೆ ಈ ಲೇಖನಗಳು ಜೀವಂತ ಪತ್ರಿಕೀಯೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖವಾಣಿಯಲ್ಲ—ತೀರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದುದೆಂದು—

ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ನಿಜವೇ ?”

“ಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಲೈಕ್‌ಕ್ಯೂಕ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನೀವೆನ್ನೂ ವುದು ನಿಜ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಈ ವರ್ಯಸ್ವನಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಭಾವಿತನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ಈ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಾನವ ಇರಾದೆಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳ ಅನುಭವದ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾಸಿಕ ತಥ್ಯಗಳ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗಳಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನನ್ನನ್ನು ಭಾರವಾಕ ಧ್ಯೇಯವಾದದ ನಿದ್ರಾಸಂಚಾರದಿಂದ ತಪ್ಸಿಸಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಬಿಸಿಲೆಚ್ಚರ ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ನೇರ ಹೌದು. ಯಾವಾಗಲೂ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ನನಗಿಷ್ಟು. ನಿಭರ್ಯ ಇರಬಹುದು ನಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಪತ್ರಕಾಕರ್ತನ ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಾನೆಂಬೆನ್ನತ್ತೇನೆ.”

“ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ರನ್ನು ಕೆವಿಗಳೂ ಈಚೆಗೆ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇರಳುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀವ್ ರಮ್ಯ ಕೆವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದ ನೀವು ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ನವ್ಯ ಕೆನಿತೆ, ಕೆತೆ; ಸಂಸ್ಕಾರದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿ, ಅಂಗತ ನಾಟಕ (ಲಂಕೇಶರ—ಸಿದ್ಧತೆ)ವನ್ನು ‘ಕಸ್ತುರಿ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಮ್ಮ ಈಚೆಗಿನ ಹರಬೆಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕಾರಿಗಳಾದ ವಿಡಂಬನೆ; ನಾಟಕೀಯತೆ ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಅಧರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾವನ ಮಾಡುವೆ ಕಳಿಕಳಿ ಇದೆ. ಈ ಹರಬೆಗಳು ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟರ ಕಾವ್ಯದಂತೆ ‘ವಿಡಂಬನ ಕಾವ್ಯ’ಗಳಾಗಿವೆ—ಎಂದು ನನ್ನ ಉಹಳಿಕೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನೀವು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಾಲಿದ್ದಿರಾ ?”

“ರಮ್ಯ ನವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಹಣಿಪಟ್ಟಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ 1950ರ ವೇಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಹೆಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವಕಳಿ ಕಳಿದುಕೊಂಡಿಕೆಂದು ನಾನೋಪ್ಪತ್ತಿನೆ. ಜಲ ಸ್ತುಂಭಕ ಅರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತವಾದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಂಕುಚಿತ ಕ್ವೀತ್ರವಿರುವುದರಿಂದ ಆಕಾಲವಾರ್ಥಿಕ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದೇ ಅನುಭವ ಸಂಕೊಳಿದಿಂದ ಇನ್ನೂ ನಾವು ಬಳಲುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಧರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೇ ಎಂದು ನನ್ನ ಭವು. ನನ್ನ ಈಚೆಗಿನ ಲಘುಬರಹಗಳನ್ನು ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯಶ್ರೀಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಡಂಬನೆ

ಅಥವಾ debunking ನನ್ನ ಬಹೆಗಳ ಹಳೆಯ ಹವ್ಯಾಸ. ಮಾನವನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇರಾದೆ (motive)ಗಳು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಸನವಾಗಿವೆ. ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಗುಣವುಂಟು.

“ನನ್ನ ದಬ್ಬಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ಇತ್ತುಂಡವಾಗಿದೆ. ಅದು ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಕೇವಲ ಬಂಡಾಯ, ಲೈಂಗಿಕತೆ, ವಿತಂಡವಾದಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಾರದು. ಚಮತ್ವಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನವೀನತೆಗಳೂ ಅಂತಹವೂ ಕಾವ್ಯವಾಗಲಾರವು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ತಿರುಳು ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಂದು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ದುಡ್ಡವನೆಂದರೆ ನಾವು ವ್ಯಾಜಪ್ಪಾನಿಕವಾಗಿ ಬೆಳಿದಮಟ್ಟ ಕೂಡಾ ಚಿಂತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿದಿಲ್ಲ. ರಾಮನ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ತತ್ವವಿಂತಕರು ಯಾರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿ ? ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೊಸತೇನನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಚಿಂತಕರನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಧರ್ಯಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಿರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಸಮುದ್ರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ವೇದಾಂತ ದರ್ಶನ ಉಳಿದ ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನಿಲುವೆಗೆ ಉರು ಕೊಡಲು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈಗ ಅದು ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕರಿಸಿ ಆದನ್ನು ವೇದಾಂತದ ಆಚಿಗೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ತತ್ವವಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದರೊಬ್ಬರೇ ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ವಿಕಾಸವಾದವನ್ನು ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಿರಾದರು, ಅದು ತತ್ವವಿಜ್ಞಾನದ ಸಿನೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡದೆ ಮಿಷ್ಟಿಸಿಜಂ ಸ್ತುರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದೆ. ವೇದಾಂತದರ್ಶನದ ಹಾಗೆ ಅದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕೃಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪವಾಡಗಳು ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದ-ಶಿವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾದ್ದರೆ ಅದರ ಬೆಳಿವಣಿಗೆ ನಿಂತಂತೆಯೇ. ತತ್ವವಿಜ್ಞಾನಚಿಂತನೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವ್ ತಮ್ ಅಧರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಧರ್ಯಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಯಸುವರು. ಅದು ಮಾರ್ಕ್ಯವಾದ ಇರಬಹುದು, ಅದು ಬೇರಾನ ವಾದವೂ ಇರಬಹುದು. ಲೈನಿನಾನ್ಯಾಯಿತು, ಸಾಲಿನಾನ್ಯಾಯಿತು, ಈಗ ಮಾವೇರ್ ಆಯಿತು. ಆಯಾ

ದೇಕಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಚಿಂತಕ್ಯು ಗೆಡ್ಡರು. ಅದ್ವಿರಿಂದ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ನಮ್ಮುಲ್ಲೂ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದ ವಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಕ್ರಾಂತಿ ಚಿಂತನೆ ಇವು ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡೂನರೆ ಸಾಮಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವಿಶ್ರಣೀಯ ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾ ಎಷ್ಟರುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸ ಒಹುದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿದಂತಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದು ನಮಗಿನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲ್ಲಿ ನಾವು ರೆಡಿನೇಡ್ ಭಕ್ತರು. ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಶೈಲಿಗಳ ತಾಯಿ. ಯಾವ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಿ ನಮ್ಮ ಯಾವ ಹೊಸ ಕಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರದಿಂದ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಗುಣ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನತನ ಒರಲಾರದು. ಅದು ಕೊನೆಯ ವರೀಗೂ ದತ್ತಪುತ್ರನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತು. ಉಡಿಕೆಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಹಾಗೆ ಅದು ತನ್ನ ಹೊದಲ ಗಂಡನೊಡನೆ ಈಗಿನವನನ್ನು ಸಂಗಸುಖದಾಯ ಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸುವುದು ಅನಿವಾಯವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ತೊಂಬತ್ತು ಪಾಲು ‘ಯಃ ಕೌನೂರಹರಃ ಸ ಏವ ಹಿ ವರಃ’ ವರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಷ್ಟಿ, ಎಂದರ್ಥ ಕಟ್ಟಬೇಕಷ್ಟೇ. ರೋಮಾಂಟಿಕ್ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಲೀ ಇದಲ್ಲಿದೆ ಬೇರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಅನ್ವಯವಾಗಿದು.”

“ನೀವು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಾಲಿರಲಿ ಇಲ್ಲಿದಿಲಿ ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮರು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರಾಗತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಈಗ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದಾಗಿ. ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿರುವುದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೆಂದು ನಂತರ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೆ ನಮ್ಮಕವಿಪ್ರಮುಖರಾದ ಮತ್ತು ಚಿಂತನತೀಲರಾದ ಅಡಿಗರ ಪ್ರಕಾರ ತಪ್ಪು ಮೌಲ್ಯಗಳಾದಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಂಬುದು ಅವರ ‘ಭೂತ’ ಕೆನನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. (‘ಭೂತ’ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಕವನವೆಂದು ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ) ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿ ಮತ್ತು ಯಾಕೆ?”

“ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧವೇಲೆ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಸಾಕೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಇ

ವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುವುದೇ ಒಳ್ಳೆತನ್ನುತ್ತದೆ. ಹಳೇ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪುನರ್ಧಿಕೆರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕಷ್ಟವೆಂದರೆ ಈ ಆರ್ಥಿಕೆರಣ ಕೇವಲ ವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನುವೂ ದೃಢಪಡುತ್ತದೆ ಮೂಲಭೂತ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೇ ಒದ್ದಿದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಒದಲಾವಣಿಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಈ ವಿನಯದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಪೂರ್ಣ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯ ಭಯ ಸಲ್ಲದು. ಮನುವ್ಯ ಮನುವ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಸವಾಲುಗಳು ಕೂಡ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ನಿಂದೇ ದಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಪಂಥಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವು ಆಗಿನ ಮೂಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸವಾಲೊಂದಿಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಬಯಸಿದವು, ಅದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೆಂಡ ಅನ್ನಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವೂ ಲಿಂಗವಂತ ಧರ್ಮವೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಮೂಲಭೂತ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವು ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ತಾದ ಸರಿಷಾಮ ಮಾಡದೆ ಹೊದಿಸು. ರಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮುನಿಸಂ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇನ್ನೊಂದು ಈಚೆಗಿನ ಉದಾಹರಣೆ. ಕಮ್ಮುನಿಸಂ ಕೂಡ ರಷ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವಿಚ್ಛೇದಿಸಿಕೊಂಡೆನೇ ಮಹತ್ವದ ಒದಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ತಂದಿತು.”

“ಈಚೆಗೆ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ (ಹಾಗೇ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮೊದಲು) ವಿಚಾರಮಂಧನ ಏರ್ಫಡಿಸಿದ್ದಿರಿ. ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅನುಭ್ಯ. ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಮಂಧನ ನೀವು ಏರ್ಫಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ (ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಎಸ್ಟ್ಲು ಕಾರಣ) ನೀವು ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜೀವಂತ ಶ್ರದ್ಧಾ ಹೊಂದಿದವರಿಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ವನೆ ಏನು?”

“ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜೀವಂತ ಶ್ರದ್ಧಾ ನನಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ ಅಥವಾ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರತಿಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಆಕಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯರು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ದೇವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ತತ್ತ್ವವಜ್ಞಾನ ಓದಿ ಬಂದದ್ದಲ್ಲ. ನನಗೆ ಏಕೋ

ಎನೋ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ‘ದೇವರೆ’ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರ ದಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು, ಆದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಮಾನ್ಯ ದೇವರು ಮನುಷ್ಯ ಯಾವುದೋ ನನಗಿನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ನೆಂದು ಹೋರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ದುರ್ಭಲ ಜೀವಿಯಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೂಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಲೋಕೋತ್ತರ ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮನುಷ್ಯ ದೇವರನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ನನಗೇ ಎಷ್ಟೇ ಸಲದೇವರಲ್ಲಿ ಆಸಂದಿಗ್ಧ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇದಿದ್ದರೆ ಜೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಒಮ್ಮೆಯೈ ಪೂಜೆಪುರಸ್ವಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚೂಡಿಕೆ ತರ್ಕಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೂ ಹೀಗೊಂದು ಆಸಂಗತಿ ಏರ್ಪಟಿದೆ. ಇದು ಆತ್ಮವಂಚನೆ ಎಂದು ನೀವು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೌದು ನಾನು ನಂಬುವುದಕ್ಕೂ ನಂಬಿಕೆಂದು ಬಯಸುವುದಕ್ಕೂ ಅಂತರ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಭಾವನಿಸುವುದಂದ ಪೂರ್ತಿ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಕಷ್ಟ.”

“ಅಡಿಗರಂತಹ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ಈಗ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆವರು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರವೇಶವಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವವ ನಾನು. ಸರಿಯೇ ?”

“ಹೌದು, ಆದರೆ ಅಡಿಗರಂತಹ ಸರಳ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ದಕ್ಕಿವುದು ಕಷ್ಟ. ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ಮೊದಲು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಜೀವನೋಪಾಯವನನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಮಿಷ, ಒತ್ತಾಯ, ಬಿಭಿಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಮ್ಮೆ ವುದು ಕೆಲಣ. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಧನ ರಾಜಕೀಯ ಕರ್ತವ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಜನರಿನ್ನೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಚ್ಚೆಗೊಂದು ವೇದಿಕೆ ನಿರ್ವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಾರಂತರು ಅಂಥದ್ದೊಂದನ್ನು ನಿರ್ವಿಸಲು ತಮ್ಮ ‘ವಿಚಾರವಾಣಿ’ಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅದೂ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಒಂದು ಪರಿತಾರೋಹಣವಿದ್ದಂತೆ.

ತಕ್ಕು ಸಲಕರಣಿಗಳಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಧಿ ಶ್ರಮಹಾನಿ; ಜೀವಹಾನಿ ಕೂಡಾ. ಶೀಫ್ರಫಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹಿತಾಚಿ ಖಂಡಿತ.”

“ನೀವು ಮಾತನಾಡದೆ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಡ್ದುಮಾಗುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಶ್ರಿಭಾಷಾಷಾಷಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಕನ್ನಡಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣಮಾಡ್ಯಾಸ್ವಾಗಬೇಕನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ”

“ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಧನುನೂ ಅಲ್ಲ. ವಿವರು ತಿಳಿದವರಿಗೆ, ಭಾಷೆಬಲವರಿಗೆ, ಇತರರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಶ್ರಿಭಾಷಾಷಾಷಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೊದಲು ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವೀಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಈಗ ಪುನರ್ವಿಚಾರ ಅಗತ್ಯವೇನಿಸುತ್ತದೆ ನವ್ವದೇ ಆದ ಹಿಂದಿಂಗಿಳಿಸಿನ ಸಾಧಾರಣೆ ಬಂದರೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕು ನಿಜ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ ಬುಳಬಲಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿ ನಾನು ಮೊದಲು ಅದಕ್ಕೆ ಕರಾರು ರಹಿತ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯು ಜನಸಮುದಾಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲ ದೊಡ್ಡದು ಇದರಿಂದ ಉದ್ದೇಶಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವ ನಾಾಯವಾದ ಮಿಶನ್‌ಎಂಬೆಂದು ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾದೀಕೆಂದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಾತೀಯ ಪ್ರಭಾವ—ವರ್ತಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಧ್ವನಿವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿಗೆ ಹೆದರಬೇಕಾದದ್ದು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅದು ಅಪ್ರಗಳ್ಳ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಅದು ನಮಗೆ ಇಂಗಿಷ್ಟಿನ್ ಪರಕೀಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೂಲ್ಲ, ಅದು ಬೇಗನೆ ಒಂದು ಪ್ರಗಲ್ಭವಾಗಬಲ್ಲಿದು ಮತ್ತು ಅದು ಇಂಗಿಷ್ಟಿಗಿಂತ ಸುಲಭ ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗಿಷ್ಟಿನ್ ಒಂದಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಹಿಂದಿ ಪ್ರತಿಸ್ಥಿತವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಜನ ಬೇಗನೆ ಅದನ್ನು ಕೆಲಿತುಕೊಂಡು ಇಂಗಿಷ್ಟಿನ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಚುರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವರು. ಇಂಗಿಷ್ಟಿಗಿಂತ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಒರೆಯ ತೊಡಗುವರು. ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೇರೆಯು ವ್ಯಾಖಾನೋದಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆ ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ದುರ್ಘಾಂಸಾಧಾನಕ್ಕೆ ಇಂಸಲ್ಪಡಬಹುದು. ಹಿಂದಿಯ ವರೋಧಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ

ಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವರು ನಿಡವಾಗಿ ಅಂಚುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲು ಒಳಿರು ಮಾತ್ರ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಿಂದಿ ಎರಡನ್ನೂ ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಲೇಬೇಕು, ಅದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಪಾರಾಯಗಳುಂಟು. ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಪುಟ ದೊರೆತು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವರಣೆ ಹೊಂದಬಹುದು. ಎರಡು—ಈಗಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಶತಮಾನಗಳು ಮಿದುಳಾಗಳು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಥವಾ ಬೇರಾವ ಪ್ರಮುಖ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆ ಒತ್ತಾಯದ್ದಾಗಿರದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೆಲಿತು—ಕೆಲಿಸು ಪುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋಳರು. ಜಗತ್ತಿನ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದ ಸಂಪರ್ಕ ಬಹುಜನರಿಗೇಕೆ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ತಪ್ಪಿಕೋದಿತು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾಗ್ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಇತರಾಖಂಡದ ನಾವು ಬಲ್ಲಿವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳ ಹುತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀರಿ ಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದಿತೆಂಬುದು ಭಯ. ಕಾರಂತರಂಥವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿರೋಧಿಗಳ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಈ ಭಯವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯನಿಕ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಹಿತಕ್ಕಿಂತ ಅಹಿತವನ್ನೇ ಮಾಡಿತು. ಶ್ರಿಭಾಷಾ-ದ್ವಿಭಾಷಾ-ವರ್ಕಭಾಷಾ ಯಾವುದೇ ಸೂತ್ರವಿರಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ವಿವರಿತ ಭಾರಹೊರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಚುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತರು ಸುಲಭ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಲಕರು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣರಂಗಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರಾಖಾಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸವಾಲು ಒಡ್ಡಲು ನಾವು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರುವ ನರಿಗಿ ನಾವು ಪ್ರಗತಿಹೊಂದಲಾರೆವು. ಸವಾಲು ಎಸ್ತೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಎದುರಿಸದೆ ಗತಿ ಇಲ್ಲ—ನಾಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಾಲಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ಈಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ‘ನಾವುವಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯಃ’.

“ನಿವು ಹರಟಿಹೊಡಿಯುವುದು ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಹರಟಿಯ ಲಕ್ಷಣವೇನು?”

“ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹರಟಿ

ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೆಲ್ಲ, ಚಿಲ್ಲರೆ ನಿತ್ಯವ್ಯವಹಾರ ಸಂಗತಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವುದುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಹರಟಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ನಿರ್ಯಾನುವನ್ನೂ ನಾನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮಾನವನ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಂಭೀರ್ಯ ವತ್ತಾದ ಮುಖವಾದನನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಆಡಗಿರುವ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಹರಟಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ.”

“ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೀಪ್ತಿ ಹರಟಿಗಾರರಾದ ರಾ.ಕು., ರಾವಾ ಬಹದ್ದುರ್, ಎನ್ನೆಯವರ ಹರಟಿಗಳನ್ನೂ ಸಿಮ್ಮ ಹರಟಿಗಳನ್ನೂ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾತಾಸ ಎರಡು. ಒಂದು—ಸಿಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವನನ್ನು ಭಾಷಿಸು ಸಾಂದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಗುಣ ಎರಡು—ಶ್ರೀರಂಗರ ರಂಗಭಾರತದ ಹಾಗೆ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕರಿಸುವ ಸುಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಇಂತಹ ಹರಟಿಗಳು ನಿನುಗೆ ತೃಪ್ತಿ ತಂದಿವೆಯೇ? ಕನ್ನಡದ ಹರಟಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯನೇನು?”

ನಿವು ಹೇಳಿರುವ ಹರಟಿಗಳ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಹುದಾದುದಿನ್ನು: (1) ‘ಕನ್ನಡವೀರ’ದಲ್ಲಿ ಮಿತಸ್ಥಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿವು ಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದು ಹೇಳುವ ಗುಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳವಿರುವಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ದೀಘಾವಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲೆ. ಬರೆದೂ ಇದ್ದೇನೆ. ಮೇಲಾಗಿ ನನ್ನ ನಗಿಬರೆಹಗಳಲ್ಲಿ ನಿವು ಗಮನಿಸಿ ಹುದಾದ, ಅದರೂ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ wit ಎಂದೇ ಕರೆಯುವ ವಾಗ್ವಾಲಾಸ. ಸಂಕ್ಷೇಪವೇ ವಿನ ಜೀವಾಳ. ಇದು ನಿವು ಹೇಳುವ ಸಾಂದ್ರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆಯೇ devastating ವಿಷಯಗಳನ್ನು devastating ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನನಿಲ್ಲ. (2) ಪುರಾಣಸ್ನಿವೇಶಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೇತನವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ನಿಹಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಯುಧಗಳಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಇದು ಭಾಷೆಯ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನನ್ನ ಹರಟಿಗಳು ಏಕೆ ಯಾವ ಬರೆನಣಿಗೆ ಗಳೂ ನನಗೆ ಸಾರ್ಥಕಗಳನ್ನು ಎಂದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ

ತೈಸ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದೊಂದು ತೈಸ್ತಿಯಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಹರಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದ ರೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಜೆನಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರ, ಸಾ. ಕೆಸ್ತೂರಿ, ಶಾರಂತ, ಮೂತ್ರಿರಾವ್, ಗೌರೂರು ಹೆಡಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು.”

“ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿದಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಆರೋಪಗಳು ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯೇ ಅರ್ಥವಾ ಪರಿಷತ್ತು ಅಕಾಡಮಿಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಕಬುಳಿಕೆಯೇ ? ”

“ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ಎಂದೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಂದರೂ ಒಂದೇ ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಯಾನ ರಂಗವೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕ್ರೋಸಿಸಬೇಕೇ ? ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯ ಆರೋಪಗಳು ಕೂಡಾ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯ ಮುಖಗಳಿಂದಲೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ. ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನು ಭಾಗ್ಯ ? ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಜನರ ಮನೋವ್ರಾತಿ. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಷತ್ತಾಗಲೀ ಅದು ನಡೆಸುವ ಸಮ್ಮಿಳನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಲೇ ನಿಜವಾಗಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ವಾಗಬೇಕಾದರೆ ತತ್ವಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಪರಿಹಾರಬೀಳಬೇಕು. ವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ಹಾಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಂಧರ್ವ ಇಲ್ಲದರೆನ್ನು ಇಂಥ ಪರಿಷತ್ತು ಸಮ್ಮಿಳನಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಿಕರಾಗಿಯೋ ಮತ್ತೀನಾದರೂ ಆಗಿ ಕರೆಯುವುದು, ಅವರ ಸೈಕೆಟರಿಗಳು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಭಾವಣಗಳನ್ನು ಅವರ ಕ್ರೀಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡು ಧನ್ಯರಾದವೆನ್ನು ವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ದಾಸ್ಯಚಿಹ್ನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಗಡಗಳಾಗುವುದು, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತಭೇದಗಳಾಗುವುದೂ ಅವರಿಹಾಯಿ; ಇಷ್ಟ ಕೂಡಾ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಹಣದ ಚೀಲ ಅಧಿಕಾರದ ದಂಡ ಹಿಡಿದವರಿಂದ ಅವರು ಈವಿ ಹಿಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲಜ್ಜೆಗೇಡಿತನ ಅನಿಷ್ಟ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ

ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲಿರಲು ಅವರ ಈ ಮನೋವ್ರಾತಿ ಶಾರಣ. ಅದಿರುವವರಿಗೆ ಈಗಿನವ ಸ್ಥಿತಿನಾರಿಸಲುಬಾರದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿನ ಕವಿ ಯಾರು ? ಹಾಗೆ ಯಾರೆ ಶಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ನೀವು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೀರಿ ? ಯಾಕೆ ?”

“ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನೀವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾದರೆ ನಿಸ್ವಂದಿಗ್ಗಾಗಿ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರ, ಬುದ್ಧಿ, ಭಾವ, ಭಾಷಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡಪ್ಪ ಜೆನಾಗಿ ಇನ್ನಾರಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಶಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ನಿಸ್ವಂದಿಗ್ಗಾಗಿ ಶಾರಂತರು. ಅನುಭವದ ಸತ್ಯತ್ವಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಷಯಗಳ ಹರವಿಗಾಗಿ.”

“ಕೆಸ್ತೂರಿಯ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರ ಕೋಡ್ಯಾನುದ ಅನುಭವವೇನು ?”

“ಇದು ಬಹಳ ಅಗಲವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಮುಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಓದಬಲ್ಲಿಂತಹ ಲೀಖಿನ ಗಳ ಬರೆಹದ ವ್ಯವಸಾಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ವೆಂಬುದು ಒಂದು. ನಮ್ಮ ಓದುಗರ ಅಭಿರುಚಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಿರಿದು ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾವಿನೂ ಪತ್ರಕೋಡ್ಯಾನುದ ಅ ಆ ಈ ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಾನು ಹೇಳಬಹುದಾದದ್ದು ಸಂಪಾದಕೀಯ ವರ್ಗದ ದಕ್ಷತೆ ಬೇಕಿಯಬೇಕಾದವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಾರಿಯೇ ? ಇದ್ದರೆ ಯಾರು ?”

“ಇಲ್ಲ ; ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.”

ಪಾವೆಂರನರ ಸಂದರ್ಭನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಗುಣವೇ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಾವೆಂರನರ ಲೀಖಿನ ಓದಿದ್ದಾಗ, ಅವರ ಜ್ಞಾನಕವಾದಾಗ ನನ್ನ ಕಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರ ‘ಶ್ರೀ ರಾಮನನವಿಯ ದಿನಸ’ ಕವನದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಸದಾ ಅನುರಣಿಸುತ್ತವೆ:

ಹಂತ ಗಟ್ಟಿದೆ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತೆ ಕೆತ್ತಿತೇನು
ಬುರುಷೋತ್ತಮ ಮನೆ ಆ ಅಂಥ ರೊಪರೀಬೆ ?

ಇಂಥ ಈ ಅಭಿನವ ವಾಲ್ತ್ತಿಕಿಗೆ ಇದೋ ನಮನ !

ಪಾವೆಂ ಕೆಸ್ತೂರಿ

ಕಲಾನಿದ ಕಂಡಂತೆ ಪಾವೆಂ

ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಶ್ವಾಮಿ

ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷಾನದ ನೇಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೈಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ‘ಕೆಷ್ಟೂರಿ’ಯ ಪಾವೆಂ ಆಚಾರ್ಯರ ನೆನವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಾರದೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ವಿವರಿತ ಹೋವ ವಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಅವರ ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ, ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ. ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅವರ ಆಕಾರ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಜಪ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿ ಸಾಥಾರಣ ಜುಬ್ಬಿ, ಪಂಚೆಯ ಕನ್ನಡಕ ಧಾರಿ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಸೌಮ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಚಕ್ಕಿತನಾದೆ. ಆಗ ನಾನು ಆಚಾರ್ಯರ ಕೋಟಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಯಾವುದೋ ಕರಡು ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದು ಪುದರಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ನೀಂತುದನ್ನು ಕಂಡು—

“ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಏನಾಗಬೇಕಿತ್ತು?” ಎಂದರು.

“ನಾನು—ತಿಪ್ಪೇಶ್ವಾಮಿ, ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ಉತ್ತರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂದ ನನ್ನ ಲೇಖನ ವಾಪಸೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.” ಏನೇನೋ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿದ್ದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಲಾವಾರಸನೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಹರಿದು ಹೋಯಿತು.

ಆಚಾರ್ಯರು ನಗುತ್ತಲೇ “ಕುಳಿಸಿರಬೇಕಳ್ಳ” ಎಂದು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಆಗ ನನಗಾದ ನಾಚಿಕೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಶಾಂತಚಿತ್ರರಾದ ಅವರು ನನ್ನ ಕಂಕುಳ್ಳಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕೆಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ “ಇದು ಏನು. ಸ್ವಾಮಿ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

“ನಾನೇ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳು, ನೋಡುವಿರೇನು?” ಎಂದು ಆ ಪುಟ್ಟ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಅವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಗೋಡೆಯ

ಫೋನಿನ ಸಂದಿನಾಚೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ‘ಕರ್ನಾವೀರ’ದ ಸಂಪಾದಕ ಎಂಬು. ಏ. ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕರೆದರು, ಬಂದು ನೋಡುವಂತೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಮೇಚ್ಚಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು

“ಇನ್ನು ಬನ್ನಿ ತಿಪ್ಪೇಶ್ವಾಮಿಯವರೇ, ಹೀಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅವರು ಸಮೀಪದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭವನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಿರು. “ಉಟ್ಟದ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಜೊತೆ ಉಟ್ಟ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಟ್ಟ ಮಾಡಿಸಿದರು ಈ ಸೌಜನ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ “ನೋಡಿ, ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳನ್ನು ಸೋಂದೆ ಮತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದೆ” ಎಂದು ಏನೇನೋ ನೇನ್ನ ತಂದುಕೊಂಡರು. “ನೀವು ಚಿತ್ರಸಿದ್ದಿರಲ್ಲ ವಾದಿರಾಜರು ತಪ್ಪಸ್ಸ ಮಾಡಿದ ಸ್ಫ್ಳ, ಶಾಲ್ಯಲ ನದಿಯ ಬಂಡಿಗಳ ನಿಷಗ್ರ ಚಿತ್ರ ಅದು ನನಗೆ ತುಂಬಿ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಆ ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ಫ್ಳಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀವು ಚಿತ್ರಸಿದ್ದ ಆ ಚಿತ್ರ ನನಗೆ ಬಹಳ ಇವು ವಾಗಿದೆ” ಎಂದರು.

“ಅದು ನಿನುಗೆ ಬೇಕೆನು?” ಎಂದೆ

“ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇಕಷ್ಟು” ಎಂದರು.

“ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲಿ. ಇದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರಲಿ” ಎಂದು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಆ ಕ್ಷುಣವೇ ಅವರ ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಆದ ಅನಂದ ಸಂತೋಷ ನಾನೆಂದೂ ನುರೆಯ ಲಾರೆ. ಅವರ ಅಪ್ಪಟಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ.

ಪಾವೆಂ ಕನ್ನಡದ ಕಸ್ತೂರಿ

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ

ಪಾವೆಂ ಕನ್ನಡದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೇತುದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ರಿಂದ ಅಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದುರ್ದೈವೀ ಮನುಷ್ಯ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಶಕ್ತಿ. ಪ್ರತಿಭೀಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾರಕವಾದವು. ಇನತ್ತಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗಾಥವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲವರು, ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಲಿವರು, ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸಬಲ್ಲವರು, ವ್ಯಂಗ್ಯದ ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರದ ಟಾನಿಕ್‌ನ್ನು ಉಣಿ ಸಬಲ್ಲವರು, ಹೊಸದೊಂದು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ನೀಡಬಲ್ಲವರು ವಿರಳ, ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಪತ್ರಿಕಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹೋದ್ರೋಗಿಯಾಗಿ, ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಣ ಕಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ದುಡಿನೆಗೆ ಕೆಲಸಗಾರನಾಗಿ, ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ, ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹಗಾರರಾಗಿ, ಹರಟಿಗಾರರಾಗಿ ಮನೆಯ ಜವಾಬಾದಿಗಳ ಬಾದು ಅಂಗವಾಗಿ, ಬದುಕಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಜೀವಸ್ವಂದನವಾಗಿ ನಿರ್ವೇರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪಾವೆಂ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಹೆಲವಾರು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ನನಗಂತೂ ಅವರ ಬಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಕೆನಿಕರ ಹೊಟ್ಟಿಕೆಚ್ಚು— ಅವರ ಮೇಲಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಉಸಿರಾಡುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಸರು ಹೇಳಿವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ—ನಾವು ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಅವರಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಪಾವೆಂ ಬಂದು ಬೃಹತ್ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ

ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಉಳಿದವರು ಬುದ್ಧಿ ವಂತರಾಗಿದ್ದ ರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಬಿದ ಜನ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನನು ಸರಿಸಿದರು ಅವರಿಗೇನೂ ಅನ್ನದಂಥ ಪರಿಸಿತಿಯನ್ನೂ ಅವರು ನಿರ್ವಿಷಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದ ರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು, ತಮ್ಮ ಮತ್ತಲಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೇ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಲ್ಲಿದವರೆ ಕುಹಕ ಸುಡಿಗಳನ್ನು ತ್ವೇವದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅಸಹಕಾರದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡಬೇಕಾಯಿತು, ಸಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಏನಿದ್ದರೂ ಪಾವೆಂ ಅವರತ್ತ ಬೆಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕೊರತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಬರದು. ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ವಾಮನಿಕೆ, ವಮನಿಕೆಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಈಗ ಸಹ ತುದುಕುಸಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಯಾವಾಗಲೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ. ಬೆಳ್ಗಿ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ಬರೆವಣಿಗಿಯ ರಕ್ತವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಯಕ್ತಿ ಕೆಸರಿನ ಅಥವಾ ಹಣದ ಆಸೆ, ವ್ಯಾಮೋಹ ಇಲ್ಲದೆ ಸುರಿದ. ಅರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ. ಅಷ್ಟ ಪರಿಯಿಂದ ದುಡಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ವ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷೇಯ ರೇವಿಗೂ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಏನೂ ಇರದಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದ. ಮನ್ನಣಿಗೆ ಎಂದೂ ಬಯಸಲಿಲ್ಲ ಈಗ ಪಾವೆಂ ಬಗೆ ಪುಸ್ತಕ, ನಿಧಿಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿವೆ. ಇವೇ ಬೇಕಾದಾಗ, ಆಗ ಬೇಕಾದಾಗ ಆಗಿದ್ದರೆ ಎಂಥ ಮರಣದೆ ಬರುತ್ತತ್ತು— ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆಲ್ಲ!

ಪಾವೆಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿ ಕೆಲಿಸಿದರು. ಲೇಖಕರನ್ನು ನಿರ್ವಿಷಿದರು, ಸ್ವತಃ ತಿದ್ದಿ, ಅನುಭಾಗ ನಿರ್ವಿಷಿ, ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬದುಕಿಡರು.

ಅದನ್ನು ನಾವು ಕೆಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗೂ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ಯೋಚಿಸಿದ ನೀರ್ಲಿಪ್ತ ನಿಭಿಂದಿಯ ಮುಮುತ್ತಾಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರು ಪ್ರದರಿಂದ ಈಗಲೂ ಪಾವೆಂ ಕೆನ್ನಡದ ಗೌರೀಶಂಕರ. ಯಾರೂ ಮುರಿಯಲಾಗದ ಆವರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವಂಥ ರೀಕಾರ್ಡ್ ಅವರು.

ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ವತ್ಯಕೆಲೆ ಸಂಗೀತ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದೆ ಅವರು ಒವ್ವಲಿಲ್ಲ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋಬ್ಬ ಈಗಲೂ ಏಕಾಕೀಯಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಒಬ್ಬರೆದುರಂಗೂ ದ್ವೇಸ್ಯವನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ತೋಡಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡಿ ಅವರಿವರ ಬಾಲಬಡಿಯುವ

ಬಕೆ-ಮಿಶಗಳಗೇ ಎಂಥಿಂಥವರಿಗೇ ಗೌರವ ಮನ್ನಾಗಿ ಬಹುನಾನ, ಅಜೀನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವ ಕೊಡಿಸುವ ಸರಕಾರೀ ವಂಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥಿಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದರೆ ಆದು ಪಾವೆಂ ಅವರ ಅಪನಾನವಂತೂ ಖಂಡಿತ ಆಲ್ಲ.

ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಸ್ತುರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲ ನಾನು ಎರಡು ಪುಟಗಳಪ್ಪು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಲು ಈ ಪ್ರಸ್ತುಕದ ಸಂಪಾದಕರು ಸೂಚಿಸಿದ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದ್ದರಿಂದ 'ಆಚಾರ್ಯರೆ, ಕ್ರಮಿಸಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರು ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ. ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ, ಅವೈ.

ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ

ನ್ಯಾಶನಲ್ ಸೇವಿಂಗ್ ಅಸ್ಯಾಯಿಟ್ ಸರ್ಕಾರಿಕೇಟ್‌ಗಳು

ತೊಡಗಿಸುವ ಹಣ ಹಾಗೂ ನಿಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರತಿಫಲಗಳ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ

ಸರ್ಕಾರಿಕೇಟ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯಬೆಲೆ	5 ವರ್ಷಗಳ ಆನಂತರ ನೀವು ಪಡೆಯುವ ಹಣ	84 ತಿಂಗಳುಗಳ ಆನಂತರ ಮರಳ ಪಡೆವ ಹಣ ಆಸಲು+ಚೋನಸ್	ನಿಮಗೆ ಸಂದಾಯ ವಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಹಣ
ರೂ 6400	84 ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ರೂ 100 (ಒಟ್ಟು ರೂ 8400)	ರೂ 6400	ರೂ 2240
ರೂ 3200	84 ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ರೂ 50 (ಒಟ್ಟು ರೂ. 4200)	ರೂ 3200	ರೂ 1120

ಇದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಆಕರ್ಷಕ ಯೋಜನೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಾಗಿ

* ಹತ್ತಿರದ ಅಂಚಿ ಕೆಚ್ಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ

** ನಿನ್ನ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೆಚ್ಚೆರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣೆಂ ಇಲ್ಲವೆ

ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕನಾರ್ಕಿಕ ಸರಕಾರ ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆ
ನಂ 14/3A, ಸ್ವಾತಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 560 002

ಈ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಂಖ್ಯೆ 1977

ರೋಗಿರೂಗಿ ಪಾವೆಂ

ಸಿ. ಅರ್ಥ. ರಘು

ಅದೇ ತಾನೆ ಹುಬ್ಬಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ನ್ಯೂಸೊರಿಗೆ ನಗರವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ನನಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಪತ್ರಪೋಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. 31-10-76ರಂದು ಬರೆದಿದ್ದ ಆ ಪತ್ರ ಮರುದಿನ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಹುಬ್ಬಿಲ್ಲಿಯ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಫಟನೆಗಳ ಸೆನಪ್ಪು ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದವರು ಪಾವೆಂ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಅದೇ ದಿನ ತಾವು ಕೆ.ಎಂ.ಸಿ. ಆಸ್ಟ್ರೋಟ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ದನ್ನು ಅವರು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸೂಚಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಆಸ್ಟ್ರೋಟ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಲು ಪಾವೆಂ ಅವರ ನೇರ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಇವರೇ ಅನ್ನವುದು ತಿಳಿದದ್ದು ಕೂಡ ಅಂದೇ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿ ಅದನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆಷ್ಟೇ ಸಿಮಿತ ವಾದ್ದು. ನಾನು ಕೃತಿಕಾರನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಡಿಮೆ ಆಧ್ಯಾರಿಂದ ಪಾವೆಂ ಹಾಗೂ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಒಬ್ಬರೇ ಅನ್ನವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಡೆ ಇದ್ದುದು ಸಹಜ.

31-10-75ರಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ‘ಕೆಸ್ಟ್ರೋರಿ’ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ತ ವಾಂತಿಯಾಗಿ, ಮೆಡಿಕಲ್ ವಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸದಾಶಿವ ಹಂಡೆಯವರ ರೋಗಿಯಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಮರುದಿನ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಕರೆ ಬಂತು. ಧಾರವಾಡ ರೆಸ್ಯೂಲೇರಿಂಟಿನ ಜನಾರ್ಥನರಾಯರು ಬಂದು ರೋಗಿಗೂ ತಮಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಪಾವೆಂ ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಪರಿಚಯವಾದ್ದು.

ಪಾವೆಂಅವರದು ತೆಳ್ಳಿಗನ ಕರೀರ. ಬಹು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದವ್ವಿನ ಕಾಯಿಲೆ ಇತ್ತು. ದವ್ವಿನ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರು ಸ್ಟ್ರೋಯರ್ ಮುಂತಾದ ಬಹಳವು ಮಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯಕ ಬಿದ್ದಾಗ ಸೇವನುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊಡಿಗೆ ಅವರು

ಕಾಫಿಸ್ಟಿಯರು. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವುದೂ ಕೆಲಸದ ನಡುವೆ ತಲೆನೋವಾದಾಗ ಅದರ ಉಪಶಮನ ಕ್ಷಾಗಿ ಮಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ನುಂಗುವುದೂ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿ. ಇದಿವು ರೋಗಿಯ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಇತಿಹಾಸ. ಆದರೆ ಈಗನ ರೋಗದ ಸಂದರ್ಭವೇ ಬೇರೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಪದೇ ಪದೇ ರಕ್ತ ವಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಹೀಗೋಳಿಗೆ ಇಳಿದಿತ್ತು. Bleeding peptic ulcer ಇರಬಹುದೆಂದು ಉಂಟಿ, ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಕ್ತವಾಂತಿ ನಿಂತಿತೆಂದು ಆರ್ಥಿಕ ನಡೆಸಿದೆವೆ. ಅವರು 19 ಸಿಸೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ದೇಹದ ತನದ ಅರಿವಾಗುವುದು ಆತನ ಜೀವನದ ಉತ್ತರ್ವ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಂಡುಕೊಂಡೆ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ರಕ್ತ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಅದರ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿದುಬಂತು. ಅಷ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬಂಧುಗಳು, ಸಹೋದ್ರೋಗಿಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ವೈದ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದರು.

ಹತ್ತು ಹಸ್ತೋಂದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಅವತಾರಿಯಿಂದು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದೆಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಿದೆವೆ.

ಆಚಾರ್ಯರ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಅವರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆಯಿಂದರೆ ದಿಗಿಲು ಬೀಳುವುದು ಸಹಜ. ಶಸ್ತ್ರವೆದ್ದೀನೊಬ್ಬ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದೆ. ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ ಕೆರುಳನ ಹಣಿಗೆ ರೂಢಿ. ಜರರದ ಒಳನ್ಯೆ ಪೂರ್ತಿ ಬಹುಶಃ ಸದಾಕಾಲದ ಮಾತ್ರಿಸೇವನೆಯಿಂದಾಗಿ ಹುಣ್ಣಾಗಿ (erosive gastritis) ರಕ್ತಸ್ವಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜರರವನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದು

(partial gastrectomy) ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಪಾದಾರು ದಿನ ಅವರು ಸಾವಿನ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಏಳನೆಯ ದಿನ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಂದೇ ಅವರು ಕಾಫಿ ಕೇಳಿದರು. ಹಾಲು ಜಾಸ್ತಿ ಹಾಕಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯಲು ಹೇಳಿದೆ.

ಆಚಾರ್ಯರಿಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಜೀವನ. ಅವರಿಗೆ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೋಗಿ ವಿನತ್ತಾರಕ ಮುಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ನಿ ಅವರು ಏನೂ ಆಗದವರ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ವಾಗ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿವ್ವ ಒಂಧುವಿತ್ತಿರಿಗೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದ್ದ ನನಗಿನ್ನೂ ನೇನೆಂದೆ. “ನನ್ನನ್ನ ಶ್ರಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸೋರ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿದೀರಲ್ಲ? Are you bidding me farewell?”

ನೇಡಲ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಇವ್ವತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳ ಅನಂತರ ದುರದ್ವಷ್ಟವಶಾತ್ ಮತ್ತೆ ತೊಂದರೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡಿತು. ಎರಡನೆಯ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ರೋಗಿಯ ಉಳಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಆಸೀಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಾವುದೇ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಇಂದೂ ನೇನೆಂದೆ. ರೋಗಿ, ಅವರ ಪತ್ತಿ, ಒಂಧುವರ್ಗ ತೋರಿದ ನಂಬಿಗೆ, ಆತ್ಮಸ್ಥಿತಿಯ ಇವನ್ನೇ ನಂಬಿ ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟುನಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಗುಣಮಾರ್ಪಿರಾದರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಒಟ್ಟು ಎಪ್ಪತ್ತಿರಿಂದು ದಿನಗಳು ಅಸ್ತ್ರತ್ಯಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮೆ ಕಾಲವೂ ಅವರು ವಿಧಿಯೋಡನೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಅವರಿಗಿಂದ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯವೇ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಿರಬೇಕೇ ಹೋಗುತ್ತು, ಯಾವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪವಾಡವೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನ್ನ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಗೆ.

ಆಚಾರ್ಯರು ಅಸ್ತ್ರತ್ಯಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ವಿಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅವರ ವಿಶ್ವರು ಒಂದು ಅವರ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

* * *

ರೋಗಿಯಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಉನಿಷಿಷಾರಿಕೆಯಾಗಿ ಅವರ ಪತ್ತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಾನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಿದ್ದರೆ ಈ ಘಟನೆಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಮರೆತಂತಾಗು

ತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುಹುದಾದ ಯಾವ ಆತೀರೇಕವನ್ನೂ ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದ್ರೋಗಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ದಾಯಿಯ ವರೆಗೆ ಅವರು ಯಾರೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಮಗುವಿನಂತೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ಆಸ್ತ್ರತ್ಯಯ ರೋಗಿಯಾಗಿಯೂ ಅದೇ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡರು ಪಾನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ, ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇನೆ ನನ್ನ ನೇನಿಂದಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿದೆ. ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಇಹನೆ, ಆರ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಥ. ಸಾವಿತ್ರಿತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನೂ ನಾವು ಕಾಣುವುದು ಇಂಥ ಸ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಅಸ್ತ್ರತ್ಯಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದಾಗಿ ನಡೆದ ಒಂದೆರಡು ಘಟನೆಗಳು ನನ್ನ ನೇನೆಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ನಾನು ‘ದಾಟು’ ಕಾಡಂಬರಿ ಓದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಒಳ್ಳೆ ಇದ್ದ ಆ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಿದೆ. ಅವರು ಆಗಲೇ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೆರೆಯೆಳಿದಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕಾಡಂಬರಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ‘ದಾಟು’, ‘ಭಾರತೀಪುರ’ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದೆವೆ.

ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಕನಸು ಬಿತ್ತು : ಸಮುದ್ರದ ಮಹಾಪೂರ ಬಂದ ಹಾಗೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಸ್ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ಗಳ ರಾತ್ರಿ ತೇಲಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು, ಆಚಾರ್ಯರು ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅವರು ಕನಸು ಕಂಡರು. ಅದರ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯನ್ನು ಆಗ ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರದಾದೆನಾದರೂ ಅದು ತುಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿಂತ ವಾಗಿತ್ತೊಂದು ಈಗ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

* * *

ಆಚಾರ್ಯರು ರೋಗಿಯಾದ್ದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ. ಅದರೆ ಅವರ ನೋವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಿಕ್ಕು ಅವಕಾಶಕಾರ್ತಿಗಿ ನಾನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವೈಕಿ ಹೇಗೆ ಸಾವು-ನೋವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗರುತ್ತಾನೆನ್ನು ಪ್ರಾದನ್ನು ನಾನು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ. ಆಸ್ತ್ರತ್ಯಯಿಂದ

ಮನೆಗೆ ಹಂತಿರುಗಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ವಸ್ತ್ವಭೀ ಸಮಾರಂಭ
ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆ. ಇದಿಗ ಈ ಸನಾತನ
ಸಮಾರಂಭ ಏರ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದು, ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು
ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ
ತ್ಯಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೋಗದ
ಆವಶ್ಯಕಿತಾತ್ಮಕ ದಾಟುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾದಿಸಾಗಿ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ
ಸಾಗಿ ಸಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸಾನು ಈ ಫಳನೇ, ನನ್ನ
ವೃತ್ತಜೀವನದ ಒಳ್ಳಿಯ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ
ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ ಭಾವಿಸಿದೇನೆ.

ದಿನನ್ನೂ ನೋವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಮಗೆ ನಮ್ಮು
ಕ್ಕೆ ಸದ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಾಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ಆದರೆ
ಸಾಮೆ ಅವರುಧಿ ಮಹಸೀಯರು ರೋಗಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ
ಅಥವ್ಯ ಒರುವುದು ಇಂಥವರಿಂದಲೇ - ಎಂದು ನೆನಗನ್ನಿಸು
ತ್ತದೆ. ಸಾಮೆ ಅವರು 31-10-76ರಂದು ನನಗೆ ಒರೆದ

ପ୍ରେସ କୋନେ ହୀରିଦି : "...but the seventytwo
days I spent in the hospital under your care
were a new experience which made life look
more worth living in spite of aches and
pains for what can be more pleasurable
than the milk of human kindness ?"

పావెం అవరిగి దిఫోఫయుస్సున్న బేదువేదునెన్న
ఆంతరికే జవాబ్దారిగళల్లాందెందు నాను భావిసి
దేనే.

ಇಂಥವರನ್ನು ನೋಡಿಯೆ ಅಡಿಗರು ಬರೆದೆಡಿ ರಚೀಕು:

ಮೈನೆತ್ತ ಲಾಲಿತ್ಯವನು ಕಂಡೆ ನಾ ಮೊನ್ನೆ—
ಭಾವಚೀವಗಳ ಸಂಸ್ಥಾರ ಸಾಕಾರವನು
ನವ್ಯತೆಯ ಮರ್ಮವನು ಭವ್ಯತೆಯ ಕರ್ಮವನು
ಕಾವ್ಯಕರುಲದ ಮಧುರ ಮರ್ಕರಂದ ಸಾರವನು
ಜೀವನಪರಯೋನಿಧಿಯ ಪೀಠ್ಯಾಪ ಪೂರವನು

Made out of the Finest Materials

Mangalore Ganesh Beedies

Smokers cannot afford to miss them

DAILY SALES EXCEED 7 CRORE BEEDIES

Head Office

Mangalore Ganesh Beedi Works

VINOBA ROAD : : MYSORE 570 005

Telephone : 20241

Telegrams : 'AROMA'

ಪಾನೆಂ ಕಣ್ಣರಿ

ಲಾಂಗೂಲಪ್ರಶ್ನಂಸೆ

ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶ ದರಾವ್

ಪಾವೆಂ ಅವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ ಅವರ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಧೋರಣಿಗೆ ಬಹಳ ಉಚಿತವಾದದ್ದೀ ಆಗಿದೆ. ನಗು ಚೇಷ್ಟೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಾಲ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾನುದ ಬಲ ಇರುವುದು ಅವರ ಬಾಲದ ಬಲದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾರ ಮುಂದೂ ಬಾಲ ಆಡಿಸಿದವರಲ್ಲ; ಬಾಲವೇ ಅವರನ್ನು ಆಡಿಸಿದೆ, ಮೇರಿಸಿದೆ ಅವರ ಮಂಗನ ಮಲ್ಲಿನಾಫ ತನದ ಚಮತ್ವಾರ್ಥಕಾರಿ ಸಮರ್ಪಣವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಅವರ ಲಾಂಗೂಲ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಅದು ಹನುಮಂತ ಲಾಂಗೂಲಕ್ಕೆನೂತ್ತರ ಕೆಂಚೆದಳನ, ಅಷ್ಟೆ. ಅವರ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದು ಕೆಪಿಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲ, ಗಂಭೀರ ವ್ಯಂಗ್ಯ. ಸುತ್ತಲೂ ಲತ್ತಿ ಕೊಡುವ ಕತ್ತೆ ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಒಂದು ಕಡೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲು ತುಳಿದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಒಂದು ಮಾತಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನೋಯಿಸುವಂತೆ ಇರಬಾರದು. ಅಂದರೆ ತಿಂದವನಿಗೆ ಲತ್ತಿ ಬಿತ್ತಿಂಬ ಅರಿವಾಗಬೇಕು; ಆದರೆ ವೆಟ್ಟಾಗಬಾರದು. ತುಳಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ತುಳಿದುದರ ಅರಿವಾಗಬೇಕು; ಆದರೆ

ನೋಯಾಗಬಾರದು. 'ಪ್ರಕಾರ' ಆಗಬೇಕು; ಆದರೆ ಬಾಸುಂಡಿ ಬರಬಾರದು. 'ತೋರೆದ ಡೊಂಕೆ'ನ್ನು ಎತ್ತ ತೋರುವಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಇಂಥ ನಯವಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಾಲವಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಡೊಂಕನ್ನೂ ಅವರು ಅಷ್ಟೆ ಬಿಷ್ಟುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಎತ್ತ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗಾಳಿಮಾತು ಸಹ ಅವರ ಕೈಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಳ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಬಂಧವೂ ಅವರ ಬಹುಶುತ್ವಕ್ಕೆ ನಿಶಿತನುತ್ತಿರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಅತಿ ಭಾರವಾಗದು. ಉದ್ದೇಶಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಲಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಲಲಿತ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ನಿಜಕ್ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಹನುಮಂತ ರಾವಣನ ಅಸಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಲದ ಹಿರಿನೆಯಿಂದ ಅವನಿಗಿಂತ ಎತ್ತರೆದ ಸೀರೆದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಹಾಗೆ!

With best compliments from

M/S ARVINDA MOTORS

BALMATTA ROAD, MANGALORE-575 001

Dealers for

'TATA' DIESEL VEHICLES

Branches at

SHIMOGA, KARWAR, KOPPA-KADUR, SIRSI & DANDELI

Grams : "ARVIND"

Phone : 3262, 5333 (3 Lines)

ಶ್ರೀ ಕಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮುಣ ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಕ 1977

ನವಗೆ ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಗೋಯರಾಗಿ ಉಳಿದ ಪಾನೆಂ

ಯು. ಅರ್. ಅನಂತಮಾತ್ರ

ಪಾನೆಂ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನೂತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲೇ ಎಂದು ನಾನಾಗಿಯೇ ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಮ್ಮೆದರು. ಈಗ ಬರೆಯಲು ಕೂತಾಗ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೇ : ನಾನು ಪಾ.ನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭೀಟ್ಟಿಯಾದದ್ದು ಮೂರೋ ನಾಲ್ಕೊಂದ್ರಾ ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಅವರ ಪರಿಚಯ. ಆದರೂ ಯಾಕೆ ವ್ಯೇಯಕ್ಕೆಕ್ಕೆವಾಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಚೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತೆಂದೆ ನನಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಗೌರವ. ಕನ್ನಡದ ಪತ್ರಕರ್ತರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವು, ಉತ್ಸಾಹವುದು ಎರಡು ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಪಾನೆಂ ನೊದಲನೆಯವರು.

ಪಾನೆಂ ಬಿಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಮನುಷ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಹಾತ್ರಿಯಾದ್ದು ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಗ್ಗೆ 'ಕಸ್ತುರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು ಜಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಕ್ರಮ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಜಾಗ್ರತ್ತಗೇರಿಸುವ ರಾಜಕೀಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಅಪವ್ರಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಧರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಾನೆಂ ಆಚಾರ್ಯರು ವಿಚಲಿತರಾಗಿದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹೇಗೆ ಎಸೆದರೂ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನೆಲ ತಲಪುನ ಜೀಕ್ಕೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಪರೀಕ್ಷೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಚಿಗೆ ಅವರು ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬರಿದ ಲೇಖನ ಅಡಿಗರ ಕಾನ್ಯದ ವಿನುತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಬಲ್ಲ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬಿಚ್ಚು

ಮನಸ್ಸಿನ ಜೊತೆ ಸೂಕ್ತಾಜ್ಞ ತೆಯಿದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯ ಬಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳು ಇವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿತ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊಸೆಯುತ್ತೆ ಲೇಖಬೇಕಾದ ಪತ್ರಕರ್ತನೆಂಬು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಬರೆಯುವ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸೂಕ್ತಾಜ್ಞನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಾನೆಂ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೇ ?

ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ-ಈ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಬರೀ ವಿನ್ಯಾಸ ಭೋಳಿ ಸ್ವಭಾವದ ಜನ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಉತ್ತರ್ಪಣೆ ವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅನುಭವದ ತನ್ನ ಯತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡ ಬಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾರು; ಉಳಿದ ಸಮಯ ಇವರೆ ಮಾತುಗಳು ಬರೀ ಉದಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅನುಮಾನ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಸಿನಿಕರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುಹಕಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವಾಗ ಚುರುಕಾಗಿ ರುಚಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ-ನಿಜ. ಅದರೆ ಇಂಥವರು ಏನನ್ನು ಕಂಡಾರು ? ಕಾಣಿಸಿಯಾರು ? ಪರಿಚಯ, ಪರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವರ ಸುಖ ಕೊನೆಗೂ ದೊಡ್ಡಿ ಬೋರೇ ಸರಿ ನನ್ನ ವಾರಿಗೆಯವರಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗಬಹುದಾದ ವಯಸ್ಸಿನ ಪಾನೆಂ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ, ಗಾಂಧಿರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯ ಬಟ್ಟಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ಅಭಿನಾವನೆನ್ನು ಸುತ್ತದೆ. ಪಾಂಪ್ಸ್ ಅಗದಂತೆ ಪಕ್ಕವಾಗುತ್ತೆ ಡೆನ್ಸೆಸುವ ಗಡ್ಡ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಪಾ.ನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಹಿರಿಯರಾದರೂ ನಮಗೆ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲ ಸೋಜಿಗಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟೇರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ರೋಟ್‌ಪ್ರೋರಿಸ್ಟ್
ಅನಂದರಾವ್ ವೃತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರು 560009

ಪಾನೆಂ ಕಸ್ತುರಿ

ನವನೀರದ—ಒಂದು ವಿನುಶ್ರೀ*

ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ಪಾಡಿಗಾರು ಹೆಚ್ಚಿರುವಣಾಜಾಯರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಳಿಂದು, ವಿನುಶ್ರೀಕರೆಂದು ಹೇಸರಾಗಿ ದಾಖಲೆ. ‘ಕವಿಯಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿನುಶ್ರೀಕ ನಾಗುತ್ತಾನೇ’ ಎಂಬ ಒಂದು ನೂತನಿದೆ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅಜಾಯರು ಅವವಾದವೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ, ಅವರ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ‘ನವನೀರದ’ನನ್ನ ನೋಡಿದನೇಲೆ.

1933ರಿಂದ 50ರ ವರೆಗೆ ಕವಿ ಬರೆದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಲವತ್ತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಉತ್ಸಾಹದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ” ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷದ ಈ ದಿಫೋಂವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿರುವ ನಲವತ್ತು ಕವಿತೆಗಳು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನೇರಿಸಿದ್ದವು. “ಜೀವನದ ಬಿರುಗಾಳಿ ನನ್ನನ್ನು ವೊಡಲಿಸಿಂದಲೂ ಕಾನ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಹೈತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಕೂಲ ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಲುಸಾಗಿ ಚೆಳಿಯುವಷ್ಟು ಸತ್ತವಾಲಿ ಪ್ರತಿಭೆ ನನ್ನದಲ್ಲಿವೋ ಏನೋ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 32-33ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಹೊಸ ಕವಿತೆಯ ಕರಿಗೆ ‘ಓ’ಕೊಟ್ಟಿ ಈ ಕವಿಯ ‘ಹೂವಿನ ಹಂಬಲ’ ‘ಮುರಲಿಯ ಹಾಡು’ ‘ಚೆಳಕೆಲ್ಲ’ ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳಿಗೂ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದ ನೂತನ ಕೇಳಿಬಂದ ಸುಮಾರು 1950ರ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರೆದ ‘ಉದ್ದೀಶ’ದಂತಹ ಕವಿತೆಗೂ ನಡುವೆ ದಿಫೋರ್ಕಾಲ ಸಂದಿದೆ. ಈ ಆವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕವಿಗಳು ಬಂದು ಹೊಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯಹೈತ್ರಿದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಅಜಾಯರ ಕವಿತೆಗಳ ಚೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಹೆಲವು ಏರಿಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದಿದೆ.

‘ಇನಿಯನ ಸ್ವಾಗತ’ ‘ಸಂಯುಕ್ತೆ’ ಇವರೆಡೂ ರಾಜ ಪ್ರತ್ಯರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಡೆಯ ತುಣುಕುಗಳು. ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಜಯಚಂದನೆ ವ್ಯಾರಿಯಾದ ಪ್ರದ್ವಿಯು

ಮುಂತೆಯನ್ನೇ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ವರಿಸಿದ ‘ಸಂಯುಕ್ತೆ’ಯ ಕಥೆ ಹೊಸದಲ್ಲಿ. ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಜನವಂತ ಗಾಯ ಗೊಂಡು ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ—

‘ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಗೆ ಪತಿಯ ಸಮಾಗಮವಾಗುವುದೆರಡೇ ಮಾರ್ಗದಲಿ’!

ವಿಜಯೋತ್ಸವ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಮೇಣ, ಮೇಲ್ಮೋ ವೀರಸ್ವಾಗದಲಿ

ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೊಡಿಯ ಹೊರಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಸಿದ ‘ವೀರಕ್ಕುತ್ತಾಣಿ’ಯ ಕತೆ ‘ಇನಿಯನ ಸ್ವಾಗತ’ ನರಡೂ ಆಯಾ ‘ಫಳಿಗೆ’ಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಚತುರ್ವರ್ಣ ಪದಿಗಳೂ (ಸಾನೆಟ್) ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಸುಸಿಗೆ’—ಎಂಬುದು ತನ್ನವುಷಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ‘ಬಡ ಮುನಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವ ನೀನು!’ ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿ ‘ನಾಗರಿಕ ನರ ನಾರಿ ವದನ ಕಮಲದ ಜೀನು, ಸವಿದು ಜೀಂಕರಿಸಿ ನಲಿವಾರಡಿಯೆ ನೀನೇನು?’ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ‘ನಿದ್ದೆವೆಣ್ಣೆನ ಕ್ಯಾಯ ಬೀಣಿ’ ಎಂಬ ಮಾತಂತೂ ‘ಪ್ರೇಮಗಾನದ ಸಸಿ, ಸಂತಸಿ’ಗೆ ಮುದಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿ ವೊದನೊದಲು ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚತುರ್ವರ್ಣ ಪದಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪಾಗಲಾಗರದು.

‘ಕವಿತೆ ತುದಿ ನಾಲಗೆಯ ಮಗುವಲ್ಲ, ಎಡೆನ್ನಿಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟಬಣ್ಣಿದ ಮುಗುಳು....’

‘ಮೊದಲನು ಕೊನೆ ಬೆನ್ನುತ್ತುವ ವೋಲಾ!’

‘ಸಂಜೀದಾವರೆಯೆಡಿಯ ತುಂಬಿಯಂತೆ,

ನನ್ನ ಬಯಕೆಯ ಕೊಡನ ತುಂಬಿಕೊಂಬೆ !

‘ಅವ ಚಿಂತಿಯ ಕಡಲ ತೆರೆಗಳು

ನಿನ್ನದೆಯ ತಡಿಗಡರುತ್ತಿಹವು ?’

* ಹಾ.ವೆಂ. ಅಜಾಯರ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಶುರುತ್ತು 1953 ಅಕ್ಟೋಬರ್ ‘ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಾದ ವಿನುಶ್ರೀ.

ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮುಂದರವಾದ ಸಾಲುಗಳು ಈ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ, ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೇರಿಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ವಟ್ಟಿದಿ, ಕಂಡ, ವೃತ್ತಾದಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿನ ಒಂದು ಅಚಾರ್ಯರು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಕವನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಂದಸ್ಸಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

‘ಕವಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿ’ ‘ಮಹಿಕ’ ‘ಮಗುವಿಗೆ’ ‘ನನ್ನ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ’ ‘ಮುದ್ರು’ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಮವಾದುವು. ‘ಬಾರೆಂದು ಕರೆದಾಗ’ ‘ಒಂದು ಕಾಗದ’ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪ್ರೇಮಗಿತೆಗಳು, ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಿರಿಟಿಪ್ಪಾಯವಾದ ಕವಿತೆ ‘ಉದ್ದೇಶ’ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕವಿತೆಗಳ ಯಾವ ಸಂಕಲನ (ಅಂಥಾರೋಜಿ)ದಲ್ಲಾದರೂ ಸೇರುವ ತುಂಬ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಕ್ರತಿ.

ಬೀಜದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ತನ್ನ ಎಳಿಯ ಏರಡಿತೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ಆಡಬಿಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಮೊಳಕೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ, ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಗಾಗಿ ತಾಯಿಬಿತ್ತ ಪಡುತ್ತಿರುವ ವೇದನೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ. ತಾಯಿ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು? ‘ನೀ ಬೆಳೆದು ಬೆಳಕು ಕಂಡರೆ ಅದುವೆ ನನಗೆ. ಆನಂದ,’ ಮೊಳಕೆಯ ಕಾತರ ತಪ್ಪದು. ಚೆಣಿಚಣಿಕ್ಕೂ ಅದರ ಅತುರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ‘ನಾನೋಬ್ಬನೀ ಜಗದಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ನಿನ್ನೆಡೆಗದೇಕೆ ಹ್ಯೋಭಿ,’ ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯ. ‘ಬೀಜದ ಹೃದಯದೀ ಸಂಕುಚಿತ ಕಣಿವೆಯಲಿ ನಕಲ ವಿಶ್ವದ ಕಾಮನೋನಾದ ಸಂಭರುವೆಲ್ಲ ಸಂಗಮಿಸಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿದು ಧೋ ಧೋ ಎಂದು’, ಅಪ್ಪಮಾತ್ರ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು. ಅದು ನೋವ್ರೋ ನಲಿವ್ರೋ ತಿಳಿಯದು. ಅದರೆ ಎಳಿಸಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬೆಳಿವಣಿಗೆ ನಿಂತಿತು. ಮೊಳೆಯುತ್ತಿಹ ಸಸಿಯ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಿಕುಗಳಿಲ್ಲ ನಾವೇಕೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ತುಭಿಂದಿನ ವಾಗಿನೆ. ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದತ್ತ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ಹೋದ ಕುಂಬಾರನಿಗೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ‘ಏಕೆ ಏಕೆ? ಏಕೇ ಸೃಷ್ಟಿಜಾಲವನು ರಚಿಸುತ್ತಿದೆನು ನಾನು? ಆವ ಉದ್ದೇಶಕೇ?’ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಕಾಶಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ‘ದೊರಕ ಲಿಲ್ಲಾ ತಂಗೆ ಉತ್ತರ’ ಮತ್ತೆ ‘ಆ ಅಪೂರ್ವ ಪುರುಷ’ ಕಾನು ‘ರಚಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದಿನ ನಾಮರೂಪವನು ಒಂದೆ ಆಫಾತದಲಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು,’ ಎಲ್ಲವೂ ಆಯ್ದು ‘ಅಂತಧಾನ, ಉಳಿಯ ಲಿಲ್ಲೆನೂ.’

ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಚಾರ್ಯರು ‘ಅತ್ತಾಗಳನ್ನಿ’ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಂಬ ಮಾತನ್ನು ‘ಉದ್ದೇಶ’ವನ್ನು ಓದಿದ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾವ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಹೈತ್ರೆಡಲ್ಲೀ ಇದ್ದೂ ‘ಉದ್ದೇಶ’ದಂತಹ ಕವಿತೆ ಬರೆದ ಕವಿ ಅನುಕೂಲ ಹೈತ್ರೆಡಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ....ಎಂದು ಅಸೆವಡುವುದೇನೋ ತಪ್ಪಾಗಳಾರದು.

* * *

ಶ್ರೀ ಪಾ. ನೆಂ. ಅಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹಾದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

**ANKOLA KIRANI STORES
and
ANKOLA CLOTH STORES
DHARWAR 1**

ಪಾನಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ಪಾವೆಂ ಸರ್ವೀಸ್

ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟು

ಬಂಧುತ್ವದ ದೇಸೆಯಿಂದಲೂ ನೇರೆಕರೆ ಎಂಬ ದೇಸೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸಮಾನ ವ್ಯಾಸನದ ಮೂಲಕವೂ ಪಾವೆಂ ನನಗೆ ಸಮೀಪಸ್ಥರು. ಅವರು ನನಗೆ ತಕ್ಕುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳು. ನಲ್ಲಿತ್ತು ವರ್ಷ ಕೆಳಗೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿಂದಿನ ಶೋಧಿನ ಬಳಿಯ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವಾಗಲೇ ಎಳೆಯಾದ ನಮಗೆ ಅವರ ದರ್ಶನ—ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಂಧುಗೃಹದಲ್ಲಿ. ಆಗಿಂದಾಗ ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಬಂಧು ತಾನು ಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಮಾರಾಟ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್, ಗಳಗೂಢ ಮುಂತಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂದರು ಅಂದ ಕೊಡಲೇ ನಮಗೆಲ್ಲ ಆಕೆಫಣ—ಅವರ ಉಕ್ಕಿನ ನೆಟ್ಟಿಗೆ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಅವರು ಹೊರತೆಗೆದು ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ‘ನಿಗೂಢ ಕೊಲೆ’ ‘ಮಾಯಾವಿ’ ‘ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ಮಕರ್ಣ’ ಯುದ್ರೋಚಕ ಪ್ರಸ್ತಕಗಳು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವೆಂ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಜಿರಿಯತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಮನಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿಬುದೂ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ವೆಂದು ನನ್ನ ನೆನಪು. ಅದು ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದಾಸಭಟ್ಟರ ಮನೆ. ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಮೆಡಿಯನ್ ದಾಸಭಟ್ಟರ ಮಾತ್ರ, ವಿನೋದಪರತೆ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಗೆ ಪಾಠ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾದೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇ ಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ದಾಸಭಟ್ಟರು ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ‘ಪುಕ್ಕಿಂಬಿ ಮಾವು’ (=ಹುಣಿಸೇಬೀಜದ ಮಾವ) ಎಂದೂ ಅವರ ಜತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ‘ಹಂಡಿಜಿ ಮಾವು’ (=ಹೆಂರುಬೇಳಿ ಮಾವ) ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿರಾಮಕಾಲದ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾ ಪಕ್ಕೆ ವಿದೂಪಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಾ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾಪರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಾಸಭಟ್ಟರು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಮನವ್ಯ.

ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಗು, ಲೇನಡಿ, ಲಫ್ಷಿತ್ವ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ನೋಡಲ ಹಂತದ ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಇವುಕ್ಕೇ ಸಿಮಿತ.

ಪ್ರಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾಲ್ಕುನೇಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದಾಗ ಪಾವೆಂ ವರ್ಷಾರ್ಥ ತಿಂಗಳು ಕಡಿಯಾಳಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬಂದರು. ನನ್ನ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಅವರು ಪಾಠಕ್ಕೇ ಬಂದ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಸ್ಟ್ಲೂಲಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಂತಹ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ಪಡೆದವರೊಬ್ಬರು—ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅತಿ ಭಯಂಕರ ವೈನಿಸುವ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪಡೆದವರೊಬ್ಬರು ನಮಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುವದನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ನಮಗೆ ರೋಮಾಂಚನವಾಗಿತ್ತು. ಬಿಳೀ ಅಂಗಿ, ಧೋತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ತನ್ನ ನೀಲಮೇಷ್ಣಿ ಶ್ಯಾಮ ಸಮಾನವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಡಗಿಸದೆ, ಹೊಳಪು ಕಣ್ಣಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ‘ಉಪಾಧ್ಯಾಯ’ರಿಂದು ಗೌರವಾಹಾರೆನಿಸಿದ ಪಾವೆಂ ನನ್ನ ಬೆಂಳಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಅಡಿಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವಾತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ನೆನಪು ಉಡುಪಿಯ ‘ಅಂತರಂಗ’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದ—ಪಾವೆಂ ಅಂತರಂಗದ ಬರಿಹಾರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಅದರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ತುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರ್ವತಾಲ 1935-36 ರಿಂದ ಪ್ರಾಯಃ ನಾಲ್ಕುರು ವರ್ಷ ಉಡುಪಿಯ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವನ್ನೂ ಪಡೆಯಿತು; ಎಲ್ಲ ರೈಲುನಿಲ್ಲಾಣಿಗಳಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಮುಖ್ಯವಿಳಿಗಂತ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಗೀಳು ಜನರಿಗೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯವಿಳಿಯೋ, ಅತಿ ಪ್ರಸರಣದ ಅತಿರೇಕನನ್ನರಿಯದ ‘ಮಂದಿ’ಯ ಆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದಾಣಿ—ಅದನ್ನೇ ನಾಲ್ಕುಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಓದುಗರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಓದುಗರ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಕೇರಳ ಸ

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಭಿಯು ಸನಾನ ಸಂಚಿಕ 1977

ವುದು ಹೇಗೆಂದು ಬಿ. ಎನ್. ಗುಪ್ತರ ‘ಪ್ರಜಾಮತ’ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನನೇ ಉಡುಪಿಯು ‘ಅಂತರಂಗ’ ಪತ್ರಿಕೆ ತನ್ನ ‘ಪಾಪಪೂರಿತ ಪಟ್ಟಣಗಳು’ ಎಂಬ ಲೇಖನಾಲೆಯಿಂದ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟುತ್ತು. ಪಾವೆಂ ಅವರು ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ‘ಅಂತರಂಗ’ನೇ ತರಬೇತಿಶಾಲೆ. ಅಮ್ಮೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಓದಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು; ‘ಅಂತರಂಗ’ದ ಮೂಲಕ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿತ್ಯನಿರಂತರತೆ ಒದಗಿಕ್ಕೆ ಪಳಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಳವೆಯಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿತ್ತು.

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಯನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಧಿ ವಾಗಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಓದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಕಾರೆಣ—ಪಾವೆಂಅವರ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ. ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟಿಹತ್ತಲು ಬೇಕಾಗುವನು ತ್ರಾಣ ಅವರ ಪಾಲಕರ ರಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಪರಿಸಿತಿಯೇ ಹಾಗಿತ್ತು. ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಏದು ರೂಪಾಯಿ ನಾಲ್ಕುಷಣಿ ತೆರುವುದೇ ಹರೋಹರ—ಅದಕ್ಕೂ ಯೋಚನೆ, ಯಾಜನೆ ಆಗತ್ಯ. ಹತ್ತರಲ್ಲಿಬ್ಬರು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದರೆ ದೊಡ್ಡದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿರಲ್ಲ—ಪಾವೆಂ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿವಿಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಕುಲದಲ್ಲಿಂತೂ ಅಂಗ್ರೀಂಗಲ ತುಂಡುಗಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ದೋಷಗೆ ಒಂದನ್ನೇ ಬಲವಾಗಿ ನೆಮ್ಮೆಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾಯತೆ. ಅಂಥ ಅಸಹಾಯರಲ್ಲಿಬ್ಬರಾದ ಪಾವೆಂ ಅತ್ತ ಕಾಲೇಜಿಗೂ ಹತ್ತದೆ, ಇತ್ತ ಹೋಟೆಲು ವೃತ್ತಿಗೂ ಇಳಿಯದೆ (ಈಗ ಏರದೆ ಎನ್ನೋಣವೆ?) ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯವೆಂಬ ‘ಸರ್ಕಾರ’ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೋತರು. ಭಿ.ಪ.ಕಾಳಿ, ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ, ಗಳಿಗನಾಥರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಪೂರ್ತ ಕೆಡಿಸಿ ಅವರು ಸಂಕಟಕರವೂ ಕಂಟಿಕಾಕೀರ್ಣವೂ ಆದ ಸಾಹಿತ್ಯನಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ವಂತಾದದ್ದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೇ?

ಸಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ತುಳು ಆಡುವೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಚಿಂತೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಇದೆ. ಪಾವೆಂ ಮತ್ತು ನಾನು ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು. ನಮಗಿಬ್ಬಿಗೂ ನಾನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿದುಷನ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಅಪ್ಯತ್ತು

ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಮುಗಿಸಿದ ಕೊಡಲೇ ಕಾಲೇಜು ಹತ್ತುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನೋವೆನೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲಿ. ನನಗಿಂತಲೂ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಧೀಮಂತರಾದ ಪಾವೆಂಗೆ ತನ್ನ ಓರ್ಗೆಯ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ತುಂಬ ‘ವ್ಯಾಸನ’ವಾಗಿರಬೇಕು; ಆದರೆ ಅವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಗಳೆಂದೂ ಪರಿಸರ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಶರಣ ಹೋದರು. ‘ಅಂತರಂಗ’ ಪತ್ರಿಕೆ 1940ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ನಿಂತುಹೋದದ್ದರಿಂದ ಪಾವೆಂ ಜೀವನೋವಾಯವನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಬ್ಬಿಯ ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರಟಕ್’ ಸೇರಿದರು. ಮೊಹರೆಯವರೂ ಹ. ರಾ. ಪುರೋಹಿತರೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರತಿಭಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪಾವೆಂ ಅವರ ದಿಗಂತ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಅವರ ಬರೆವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅಖಿಲ ಕನಾರಟಕ ವಾಪ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು; ಅವರು ದ್ವಿತೀ ಕನ್ನಡದ ಕಲಿಕೆ ಕನ್ನಡತ್ವಲಿಯನ್ನು ವಿಜಯಿಸಿ ಎರಿಸಿಮೆಯು ಜೋಳದ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಹೃಷಿಪುಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಗಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ‘ಪಾವೆಂ ಹಾಗೆ ನನಗೂ ಬರೆಯಲು ಬಂದರೆ’ ಎಂದು ಇತರರು ಕೊರಗುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಮನಟಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಗದ್ದ್ಯ—ಆದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನಾರಟಕದ ಗದ್ದ್ಯ—ಒರಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಅವವಾದ ವನ್ನು ಪಾವೆಂ ನಿಮೂಲ ಮಾಡಿದರು.

ಇಂಥ ಕಸುಪುಳ್ಳ ಗದ್ದ್ಯ ಹೇಗೆ ಸ್ವಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಬರೇ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲ, ಅದು ಲೇಖಕನ ಚಿಂತನ ಶೈಲಿ, ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದರೆ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರನ್ನು ನೂಡಲ ಹೆಸರಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತೇನೆ. ಎರಡನೆಯ ಹೆಸರು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಪಾವೆಂ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ನಿಜವಾದ ಸಂಪಾದಕತ್ವ ಒದಗಿದವೇಲಂತೂ ಅವರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತ ಓದುಗಾರಿಕೆ ಅನಿವಾಯ ವಾಯಿತು. ಆನುವಾದ, ಸಂಗ್ರಹ ಧಿಡಿರ್ಬ್ರಾ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮರೆಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದು ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರಟಕ್’ದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತು. ತನ್ನಂತೆ ವಿಷಯಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿದುಷನ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಅಪ್ಯತ್ತು

ಗ್ರಧಿತವಾದ ಇಂಥ ಗಡ್ಯವೇ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ. ಈ ಬಗೆಯು ಓದು, ಪರಕೀಯ ವಿಚಾರ ದೋಹದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಪಾವೆಂ ಸ್ವಂತ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ ಮಾನತೆ-ಸಮಾನತೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ, ನಗರ-ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ದಿಟ್ಟು ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗಟ್ಟೆ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪಾವೆಂ ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲರು. ವಿಚಾಳನ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಬಂಗಾಳಿ, ವ್ಯಾಪರಾರಿಕ ರಾಜಕೀಯ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಧೀಮಂತಿಕೆ— ಧೂರ್ತತೆ—ಮೂರ್ಖತೆ—ಲಲ್ಲಿವನ್ನೂ ಅವರು ಉದಾರ ಚಿತ್ತವ್ಯತೀಯಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುಬಲ್ಲರು. ನೀರ್ಲಿಪ್ತತೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಿಸಿ ಹೇಳಿ ನಂಬಿಸಬಲ್ಲರು. ಪಾವೆಂ ಜತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಬರುವುದು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಕಣ್ಟೆರೆದು ಕೊಂಡು ವಿಶ್ವಪರ್ಯಾಟನೆ ಮಾಡಿದಂತೆನ್ನುವ ಅನುಭವ ಸರಲಿಗೂ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ— ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾರಟಕ’ದ ಮೂಲಕ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ‘ಕನ್ನಾರಿ’ಯ ಮೂಲಕ.

ಕನ್ನಾರಿಗಂಧಿ: ‘ಕನ್ನಾರಿ’ಯ ಗಂಧ ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಆವಾವ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಆವಾವ ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿಗೂ ಸೇರಬೇಕಳ್ಳವೆ? ಪಾವೆಂ ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ‘ಕನ್ನಾರಿ’ಯೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಆಯ್ದು, ಬರಹ, ಶೈಲಿ, ವಿಷಯನಿರೂಪಣಿ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಖ್ಯತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮನ್ವಯಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅದು ಪಾವೆಂ ಅವರ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ದೊಡ್ಡಕವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ರುಚಿಶುದ್ಧಿ, ಭಾವಶುದ್ಧಿಗೆ ‘ಕನ್ನಾರಿ’ ನೇರವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿಶಾಲ ವಾದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನೂರು ಪುಟಗಳ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆಭಾಗಿಲಿಗೊಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಸೇನೆ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಕನ್ನಾರಿಯಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ‘ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ಗಳು’ ಹೊರಟಿವು. ಹಾಗೇ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೊರಟಿಂತೆ ನೀಂತವು ಸ್ವಂತ ಅಭಿರುಚಿ ಇಲ್ಲದವರು, ಸ್ವತಂತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಇಲ್ಲದವರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಯ ಲಾರರು. ಒಳ್ಳಿಯದನ್ನು ಆಯಲು ಸಂಪಾದಕನ ಅಭಿರುಚಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭಿರುಚಿ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

ಸಾಯದಿಂದಲೂ ಬಂದಿತೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತೀಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಕಾಲಿಯ ಬಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ಪಾವೆಂಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಸುಸ್ವಷ್ಟಿವಾಗಿ ತಿಳಿದಿವೆ. ನಾವು ಆಧುನಿಕರಾಗದೆ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗದೆ ನಾಯಕತ್ವದ ಮೂರ್ಖತೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗದೆಂದು ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಟೊಳ್ಳುಗಟ್ಟೆ ಎರಡನ್ನು ಅವರು ಪರಾಂಬರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಟೊಳ್ಳು’ನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಅಖಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರವುಂಟು, ಆದರೆ ಬಡಕಲು ಶರೀರಿಯಾದ ತಾನು ಈ ಬಗೆ ಯಾವ ಸ್ವೇಲ್ಪಾನಗಿರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಲಾಂಗೂಲಿಕಾಲನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಲೇನಡಿ, ಅಣಕ ಮತ್ತು ವಿನೋದದ ಸೂಚಿಸುವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಂದುವಾಗಿ ಚುಚ್ಚಿದರೂ ಇಡೀ ಶರೀರದ ರಕ್ತಸಂಚಾರದೊಡನೆ ಏಳಿತವಾಗುವ ಬೈವಧಿ ದಂತೆ ಪಾವೆಂ ಅವರ ಮಾತಿನ ಹೊನಚು ತತ್ತ್ವ ಅಖಿಲ ಕನಾರಟಕವನ್ನು ವ್ಯಾಸಿಸಿದೆ. ‘ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯ್’ ರೆಂಬ ಕಾವ್ಯಸಾಮಾನುದಲ್ಲಿ ಅವರು ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲೇಖನಗಳ ಎರಡು ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ತೇಜಸ್ಸು ನಮಗೆ ಗೊಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ಥಕ್ಯಾಪ್ತಿ : ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದರ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನು ಮತ್ತೆ ಕೆವಿ ಎಂದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಮನ್ನಿಸಲುಡುವುದು ಕವ್ಯ. ಕಾರಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಬರಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಮೊರೆತಮ್ಮೆ ಗಿರಾಕಿ. ಪ್ರಸಾರ ಆತನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಿಗಲಾರದು. ವೇಳಿ ಸಿಕ್ಕೆದಾಗ ಪಾವೆಂ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಕಢಿಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅನುವಾದ ಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ‘ಹೊಂದೊನಲ ಹಂಬಲು’ ಅವರಿಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತೆಗಳ ಹಣೀ ಬರಹ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದರೂ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸಾಹಿತೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಜೀವಿಸಿದರು; ಕಿರಿ-ಕುರಿ-ಮರಿ-ಹಿರಿ ಸಾಹಿತೆಗಳ ಲ್ಲರಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಸ್ನೇಹ, ಬಳಕೆ. ಮೊತ್ತಮಾಡಲಿನ ನನ್ನ ಲೇಖನ(=ಅನುವಾದ)ಗಳನ್ನು ಅವರ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೂಲಕವೇ ‘ಕರ್ಮವೀರಕ್ಕೆ’ ನಾನು ದಾಟಿಸಿದನೆಂದು ನೇನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಉಚ್ಛರಣಾದದ್ದು ಹೌದು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು, ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳೂ ತುಂಡು ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದವರು ಕಡಿಮೆ, ಅವರ ಮೌಲ್ಯಾಂಶನವೂ ಕಡಿಮೆ. ಕವಿಯಾದವನ ಮುಷ್ಟಿ, ಪ್ರವಾದಿ, ಹೊಸಯುಗದ ಬಾಯಿ, ಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಆದಾನು; ಆದರೆ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಶಿಳಿವಿನಿಂದ ಒದುಕು ಸಾಗಿಸಲು ‘ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ ಪದ್ಯಂ ನಧ್ಯಂ.’ ಶ್ರೀಪ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಈಡಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಚಲನವಲನ ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಾಗರಿಕನೂ ಗುರುತಿಸಿ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಬಾಳ ಬೇಕಾದರೆ ಗದ್ಯದ ಮೂಲಕೇ ಆತನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ ರಸವನ್ನು ಉಂಡಬೇಕು, ಇಂಥ ಜವಾಬಿಡಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಶತ ವಾನದ ವೇದಲಿಂದ ತಾನೇ ತೊಡಗಿತು. ಈಟಿಗಿನ ಪವತ್ತು ಸರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯವನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ, ತೀಡಿ, ಒಪ್ಪಿ ವಾಗಿಡುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಗದ್ಯ ಎಂಬವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷ ರೂಪ, ಪರಿಮಾಣತ ಆಕಾರ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿದೆ. ಆರ್ಥ ಶತಮಾನದ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಗದ್ಯೋತ್ಸಾಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನವುಂಟು. ಸಮಾಜದ ಓರ್ಕೆಕೋರೆಗಳನ್ನು ವಿನೋದಪರವಾಗಿ, ಆದರೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಕೆ ಹೊಯ್ದಿವುದು ಹೇಗೆಂದು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರಿ. ಅವರ ಶೈಲಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಹಿಂದೆ ಅವರ ವಿಚಾರದ ಸ್ವಷಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ವದ ಮಾರ್ಫಾನ ಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಕ್ಷಯಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ನಾವು ಅಳಬೇಕಾದಂಥ ವಿವರವನ್ನು ನಗೆಯಾಗಿ ತೇಲಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದ ಗದ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸಾಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ತೋರುವವು ಸನಾತನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಲಿಪ್ಯಾಮುನ್ + ಬುಖಾವಲ್ : ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿಸಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಷಿಸಾಧನಕ್ಕೇರಿದ ನಿದರ್ಶನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮಿಳವಾಗಿ ಸಿಗುವುದುಂಟು. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ—ಸಾಧಾತಂತ್ರ ಸಮರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ—ಮಹತ್ತಪೂರ್ವವೆಂದು ಕಂಡಿತ್ತು; ಆದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಿಗಳು ಚಳನಾಳಿಯ ನೇತಾರರೂ ಆಗಿದ್ದು ಕವಣಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಿಷ್ಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಆವರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಸುಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ತೂ ನಿನ್ನೊನ್ನೆ ತನಕ ಒಂದು ನಿರಾಶಿತರ ಬೀಡಾಗಿತ್ತು—ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಸಿಗದ ವನು...ಇತ್ತಾದಿ. ಬರಬರುತ್ತ ಭಾಷಾಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ದ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಿತು; ಪ್ರಸಾರ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಇದೊಂದು ಕರಸುಬಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರಂಥವರು ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಒದಗಿತು. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ವ್ಯತ್ಸುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಕೋಶವನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಲಿಸಿ, ಸತತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಂತೆ ಸದಾ ಕುಶಲಾಹಲಿಯಾಗಿ, ಪಾವೆಂ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ತರುಣ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಗಳಿಗೆ ಮುಷಿಸದ್ದಿರಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟು ಏನಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಸವಲತ್ತು ಸಾಲಭ್ಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲವೇತನ ಇದ್ದಾಗಲೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮಪಾಲನೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ, ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ ಪಾವೆಂ ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಪಂಚದ ವಾಲ್ಯೂ ಲಿಪ್ಯಾಮುನ್ ನಂತೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ (wisdom) ಆಟ್ರಾಬುಖಾವಲ್ ನಂತೆ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಕಾವ್ಯಂಗ್ಯ-ವಿನೋದಗಳಿಗೂ ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ರಂಗಕ್ಕೇನೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಮುಖ ಆಯಾಮ ಒದಗಿಸಿದ ಅವರ ಸೊಂಪಜ್ಞ ತೆಯನ್ನು ಲಾಂಗೂಲ್ಯವನ್ನು, ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚ ನಿಡುಗಾಲ ಕೊಂಡಾಡುವುದು.

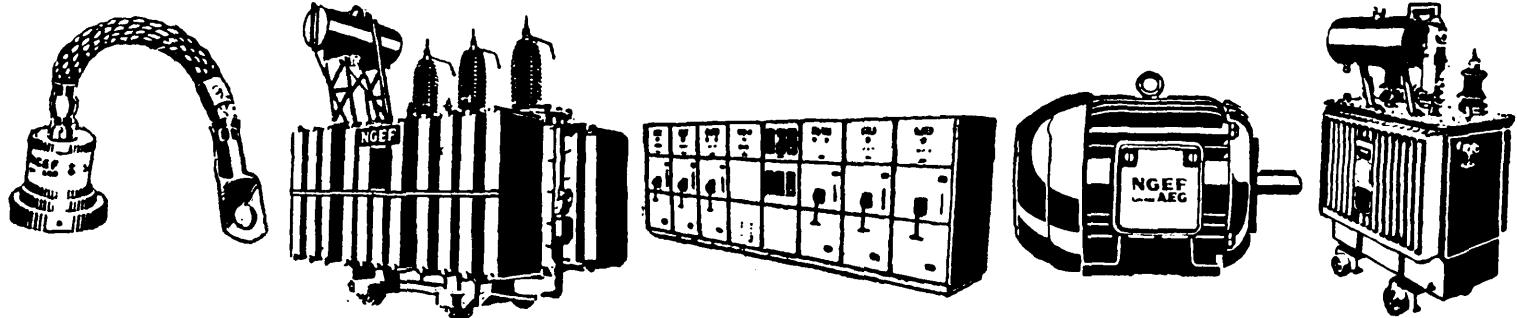
ನಮ್ಮ ಸೆಟ್ಟಿನ ಸಾಹಿತಿ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಮನ

ಅತ್ಯು ಬುಕ್ ಸೆಂಟ್ರೆ

ಶರಾವತಿ ಕಟ್ಟಡ, ಬಲ್ಕೆ, ಮಂಗಳೂರು 575001

(ದೂರವಾಣಿ 21761)

ಪಾವೆಂ ಕಾಕ್ತೂರ

**With best
compliments
from**

NGEF LTD.

P.B. No. 3876, BANGALORE-560038

Manufacturers of :

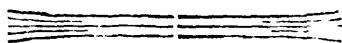
- 1 Distribution and power transformers upto
40,000 kVA, 132 kV.**
- 2 High and low tension switchgear and switchboards**
- 3 High and low tension standard motor upto
1,700 HP, 6.6 kV.**
- 4 Power diodes 700 A (RMS) upto 3,000 V
(Peak Repetitive Reverse Voltage)**
- 5 Power rectifiers-heavy current units, air or
water cooled for electrolysis, traction etc.**

KARNATAKA TODAY

A PIECE OF LAND TO CALL THEIR OWN

Implementation of radical land reforms has been a progressive achievement of the Government of Karnataka.

1,50,000 tenant-cultivators now own the land they have worked on.
10 lakh hectares of land now belong to the tenants cultivating them.

Land Tribunals have been formed with people's participation to deal with applications.

50 percent of the surplus lands available have been reserved for Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

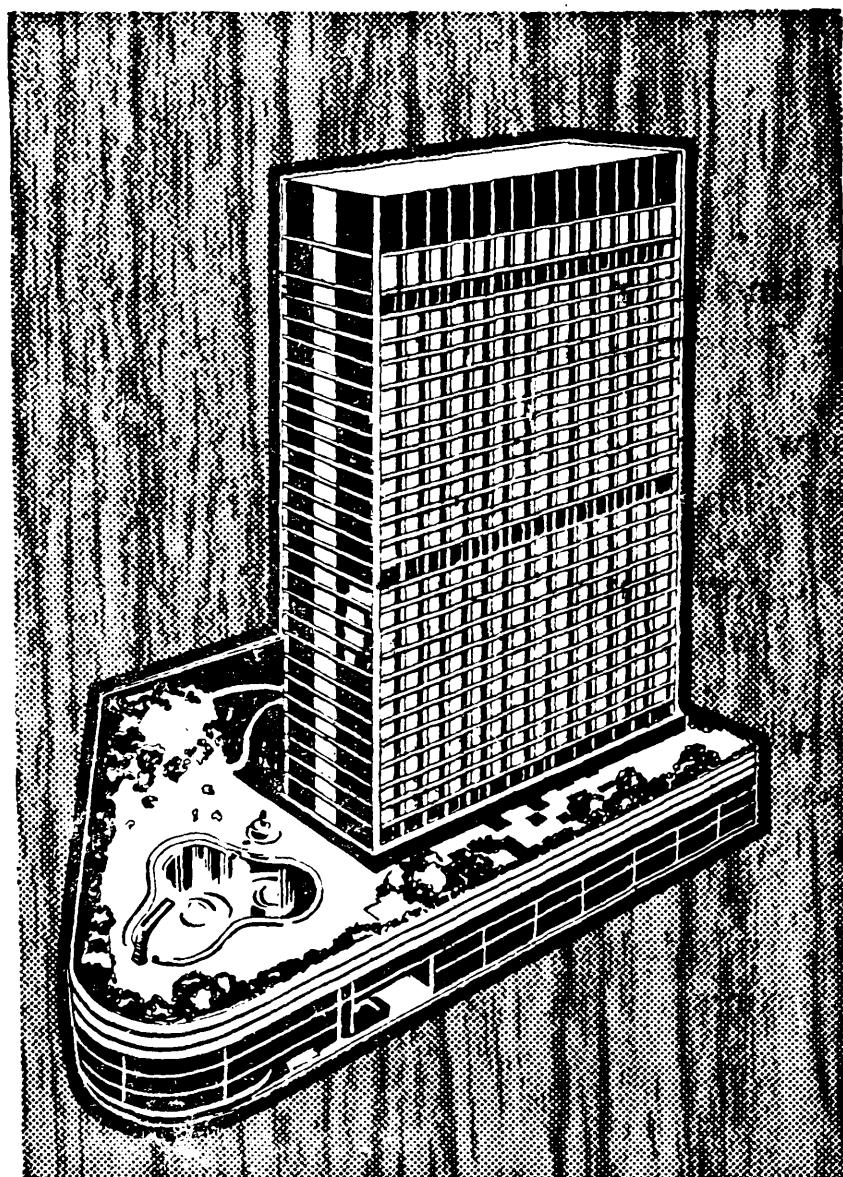
To enable tenants to pay the occupancy price, the State Land Development Bank has provided loans on easy terms.
A sum of Rs 3.12 crores has been advanced.

Issued by

**Department of Information and Publicity
Government of Karnataka**

Said the Oberoi-Sheraton to DECOLAM®:

You're my suite-heart.

"It was love at first sight with Decolam's range of designs and colours. and one thing leads to another... Decolam's Natural Finish invites the touch with sensuous woody grains—the interior decorator's dream come true. With Decolam, it's a totally beautiful affair"

A product of Bakelite Hylam Limited

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮ್ಮ ಅರ್ಥಾಯ್ದ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

ನನ್ನ ಪಾಠೆ

ಮಾಧವ ನಾ. ಮಹಿಂಷಿ

ಮನುಷ್ಯ ಬಹಳ ಮಂಟಪಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೂಸು. ಕೆಲವರು ‘ಅವನು ಹಾಡಿಸಿದ್ದಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮುಖಗಿಸಿ ಕೊಂಡುಬಿಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ನೌಕೆ ಪ್ರವಾಹಪತಿತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟೆರಮಣಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಗತಿಗೆ ಅಪವಾದ. ಪುರುಷವರು ತ್ವದಲ್ಲಿ— ಅದು ಪರಿವಿಶೇಷ ಅರಿವಿರುವಾಗಲೂ—ಅವರಿಗೆ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಅಂತರೆಯೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಮ್ಮಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಬಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವರು ಆದರಿಂದ ಸಿಡಿದು ನಿಂತು, ಅದನ್ನೇದುರಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರಿಂದ ಅವರು ಅವರಿಗೆ ‘ವಿಕ್ಷೇಪ ಅಚಾರ್ಯ’ರಾಗಿ ಕಂಡಿರಲೂಬಹುದು.

* * *

ಅಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಾರಂಭಜೀಸನದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಅವರನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಗಾಣಿಗ್ರಂಥಿಸಿತು. ಅಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ಅವರ ನೇನಪಿನಲ್ಲಿನ್ನೂ ಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಆಧಿಕವಾಗಿ ತಾವೆಯೇ ಬಡವರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಸ್ತಾಭಿನಾನ ತಮ್ಮಿಂದ ಅಳಿಸಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಆವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನಿಸ್ತುತ್ತಾರೆ ಪಾಠೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂಥ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕಡುಬಡವನಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಅವರ ಆಭಿಪ್ರಾಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀತರನ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗು ಇರುವ ಅಂತರ ಶಾಕ್ಷಾವೆಂದನಿಸಿದರೂ ಅದು ಖಂಡಿತ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅದು ವಿದ್ಯೆಯಿಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀತರಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಎತ್ತಹೇಳುವುದಾದ ಲಕ್ಷಣ ಇದು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಧಿಕ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಬಡವರು ಎಂದಿರುವವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರೆಂದೂ ಸಮಾನ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹ

ರೆಂದೂ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು ಯಾರೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ ಜಾತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಧುವೆನ್ನುತ್ತಾರವರು. ಆದರೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದವರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೌಕರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸಾಧನಮಾನಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪು; ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆಯಲ್ಲೇ ವಿಶ್ವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಬೆಳಿಯುತ್ತದಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ವದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆಂಬ ಆಭಿಪ್ರಾಯ ಅಚಾರ್ಯರದು. ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಬರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒಂದಿನುವುದರಿಂದ ದೇರೆಯುಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ವಿದ್ಯೆಯ ಬಗೆ ಹಂಬಲ—motivation—ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಕೆಯಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರವರು.

ಪಾಠೆ ಆವರಿಗೆ ಒಡತನ ಸ್ತಾನಲಂಬನವನ್ನು ಕಲಿಸಿದೆ. ಅವರು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರಿ ವಿವರಾನೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಆದರ ಆಳಿಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಬಗೆದು ಅದು ತಪ್ಪಿಕರವಾಗಿ ಕೊಸೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡುವ ಘಲವನ್ನೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಸಿದೆ. ಇಂದ್ರಾವುದೇ ವಿವರಾದ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನ ಬರೆಯುವುದಿದ್ದಾಗಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೇಲ್ಲ ಕೆಲೆಹಾಕಿ ವಿವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅದರ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಭಾವವೇ ಇನ್ನುವುಂಟಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

* * *

1956ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನೂರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಆದರ ಸಂಪಾದಕರ್ತೃದ ಹೇಣಿ ಅಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಕನ್ನೂಡದಲ್ಲಿ ಅದುವರಿಗೆ ಇರಿದಿದ್ದಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಇವರು ನಡೆದದ್ದೇ ಹಾಡಿಯೆನಿಸಿ ಅದು ಆಭೂತಪೂರ್ಣ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಪ್ರಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಡವಿ ಮುಗ್ಗಿರಿಸಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯತ್ವ ಹುಸಿಹೋಗ

ಪಾಠೆ ಕಾರ್ತೃತ್ವ

ಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರ ಕಣ್ಣದುರಿಗೆ 'ರೀಡಸ್‌ ಡ್ಯೂಜೆಸ್‌' ನಂತಹ ಒಂದು ಪತ್ರಕೆಯಿರುವಾಗಲೂ ಅಂಥದೇ ಪತ್ರಕೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂಧಭ್ ಪಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಇತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು 'ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮುದುಕರ ವರಿಗೆ ಎಂಬ ಶಿರ್ದೆ ಕುದುರೆಯೇರದೆ ಸ್ವಾಲ್ಪವಾಗಿ, ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ ಲೀಶನ್‌ ಪಾಸಾಗಿರುವಂಥ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮನೋರಂಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗ ದಿದ್ದಂಥ ಕನ್ನಡಿಗಿಗಾಗಿ ಈ ಡ್ಯೂಜೆಸ್‌ ಇರಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಗೆ ಭಾರತದ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಅರವಿರುವಾಗಲೂ ಅದು ಹೀಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗೆ ಬಾರದು, ಭವಿಷ್ಯತ್ತನಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಸಿಕೊಂಡು ವರ್ತಮಾನ ವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತೇ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಗುರಿಯನ್ನಿರಸಿಕೊಂಡು, ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿರು ವಂತೆಯೇ ಒಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರಿಯಾಗಿ 18 ವರ್ಷಕಾಲ 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರ ಮನೆಮನಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಪರಿಮಳ ಬೀರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಯಸ್ ಆಚಾರ್ಯರೆಡು. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಗ ಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಹಚ್ಚಿ ದುಡಿದು ಶ್ರೀಯೋಭಾಗಿಯಾದವರು ಜಿ. ಜಿ. ಹೆಗಡೆ.

ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಂಗಿಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆಯೇ ಸದಾ ಹೋಸತೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಅತ್ಯತ್ತ ಕಣ್ಣಾಡಿಸುತ್ತ ಪಾವೆಂ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬಂದರೂ ಅದು ಇತರಿಗಂತೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕು, ವಿಷಯನಿರೂಪಣಿ ನೇರವಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಓದುಗರಿಗೆ ಸುಲಭಗಮ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕಾಣಕೆಯೆಂದರೆ ಗಹನ ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗಬಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡ್ರು. ಏನೂ ಸ್ವೀನನ ಸಾಮೇಕ್ತಿಕಾ ವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಬಲರಾಮ-ರೇವತಿಯರ ಕತೆ ತಟ್ಟನೆ ನೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಹೋಸತನ್ನು ಬರೆಯುವುದರ ಜೋಡಿಗೆಯೇ ಇತರಿಂದ ಬರೆಯಿಸಬಲ್ಲ, ಬರೆದುಬಂದುದನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಅವಶ್ಯವೇನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಲೇಖಿಸಬಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಲೇಖಕರೊಂದಿಗೆ ಸತತವಾಗಿ ಅರ್ಥಪೂರಣ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಕಲೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಗತವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯೆಂದರೆ

ಪಾವೆಂ ಪಾವೆಂ ಅಂದರೆ 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ನೇರೆನಿಲ್ಲಿವಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮಹತೀಯ ಒಂದು ಹಂತವನ್ನು ತಲಪಿದನಂತರ 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಸಿಂತ ನೀರಾಗಬಾರದೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜಾಗ್ರತ್ವವಿತ್ತು. 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಚೆಳಿಸಿಟ್ಟ ನಂತರ ಇನ್ನೂ ಇವುತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಓದುಗರನ್ನೇ ಕಣ್ಣದುರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯುವುದರ ಕೂರಕೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು, ನವಜನಾಂಗದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಮೇಳಿಸಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಈಗಲೂ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ, ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ

ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೂಡ ಗುಣವಿದೆ; ಅದೇ ಅವರ ದೋಷವೂ ಹೌದು. ಅವರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ—ತಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡ. ಅವರು ಅಂತಮುರ್ಖಿತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವವಿನುರ್ಭನೆ ಗುಣವನ್ನು ಚೆಳಿಸಿದೆ. ತಮ್ಮನ್ನು, ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ತಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ, ಗುಣದ ಒರಿಗಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕಿ ತಕ್ಕಿ ನೋಡಬಲ್ಲರು ಬಹುಕಾಲ ಅವರ ಬೆಂಬಿಡದಿದ್ದ ಬಡತನ ಅವರನ್ನು ಸಾಮಲಂಬಿಯಾಗಿಸುವುದರೊಟ್ಟಿಗೆಯೇ ಸ್ವವಿನುರ್ಭಕೆನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಸ್ವಜನಶೀಲ ಜೀವಿಯಸ್ ಎಂಥ ಸಹೃದಯನಾದರೂ ತನ್ನ, ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಟೀಕೆಯನ್ನು ವಿನುರ್ಭಯನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಪಾವೆಂ ವಿನುರ್ಭನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು 'ನಾನು'ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇಬ್ಬ 'ನಾನು' ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಕ್ಷಿಚೇತನ ಅಡಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಶಃ ಇಬ್ಬ ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕನಿಗೆ, ವಿನುರ್ಭಕೆನಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಗುಣ ಮತ್ತು ಇಡಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸ್ವರ್ಪತೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಜನಶೀಲ ಪಾವೆಂ ಹೆಚ್ಚಿಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅತಂಕಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿಯ ಈ ಸ್ವವಿನುರ್ಭನ ಪ್ರಜ್ಯೇಯಿಂದಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ತುಂಬ ಹೆದರುವುದು ಸೋಲಿಗಿ. ಅಂತೆಯೇ ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಕೊಂಡರೂ ತಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಷಯಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವಿವೇಚಿಸಿ, ಶಕ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಲೆಲ್ಲ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಬ್ಬವೇ ಇರಲಿ, ವಿಚಾರನೇ ಇರಲಿ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನರಸಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಇತರರು ಅವರನ್ನು

ಜೀವಂತ ಜಾನಕೋಶವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಾನ್ನಾಜನ್ನನೇ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯಾರೆ.

ಆಚಾರ್ಯರು ನಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ, ಅದರೆ ಒಣ ಕಂದಾಚಾರ ಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲ. ಪಾವೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅತಿಯಾಗಿ ತಲೆ ಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎರಡೇ ಎಂದು ಅವರೀಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 1942ರಲ್ಲಿ ಹಿಟ್‌ರ್ ರವ್ಯಾದ ಹೇಳಿ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಅವರು ಕಟ್ಟಬಿಟ್ಟಿಷ್ಟ್‌ವಿರೋಧಿ. ಅದರೆ ಹಿಟ್‌ರನ ಈ ದಾಳಿಯಂದಾಗಿ ಅವರ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತಿರುವುನುರು ವಾಯಿತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ಫಟನೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೆನೆದು ಕೆಲಕಾಲ ಅವರ ತಲೆ ಬಿಸಿಯಾಗೇ ಇತ್ತು. ಅಂಥದೇ

ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭ 1975 ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಾರಿದಾಗ.

ಪಾವೆಂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕೆರಿಯ ಸಹೋದ್ರೂಪೀಗಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಾಲವಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆತುದು ವ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಲಾಭವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಒಂದು ಅನುಭವ. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯ ಅಹಂಕಾರನನ್ನು ತಕ್ಕುವಾಟಿಗಾದರೂ ತೊಳಿಯಲು ಇಂಥ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಅವಕ್ಕನೇನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕುರಿತು ಎಷ್ಟು ಬರೆದರೂ ಒರತೆಯ ನೀರಂತೆ ಉಳಿದೇ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

* * *

With best compliments from

LEKHAK

Exercise and Student Notebooks

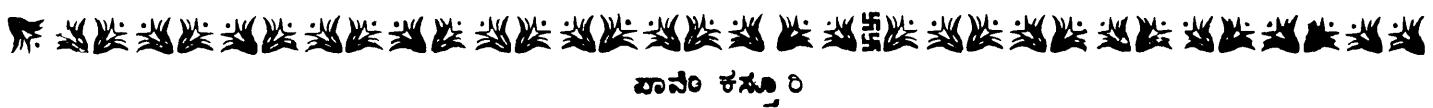
**SPECIAL OFFER FOR STUDENTS UNDER THE 20-POINT PROGRAMME
SUBSIDISED PRICE**

40 Page Exercise Book	Rs 0.22
60 Page Exercise Book	Rs 0.30
80 Page Exercise Book	Rs 0.40
100 Page Exercise Book	Rs 0.50
100 Page Student Notebook	Rs 0.65
200 Page Student Notebook	Rs 1.15
300 Page Student Notebook	Rs 1.56

Produced and Marketed by

Mysore Sales International Limited

Bangalore 560 052

ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನವಸ್ತಾರ್ಕ

ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ

ಪಾನೆಂ ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕಾಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನ್ನಡಟಕ’, ‘ಕಸ್ಟೂರಿ’ಗಳ ಮೂಲಕ ವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಾತರಾದ ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣಾ ಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹ್ಯಾತ್ಮಾವರ್ಕವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವೇ ನುಂದಿ ಧೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಿರು. ಮಹತ್ತಾಜ್ಞಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಶೈಲಾರದ ತುರಿಕೆ ರೋಗ ಎಂದೂ ತಗಲದೆ ತನಗೆ ತನ್ನ ಹಾನಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಜೀವನೂನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತು ಲೇ ಬಂದ ಈ ಧೀಮಂತ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವೇ ಸರಿ. ಕಾಲೀಜು ನಿತ್ಯನಿವಾರಿಯಗಳ ನಿಯಮಾಬದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಸರತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುದೆಯೂ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಇವರ ಬುದ್ಧಿ, ಅನುರಕ್ತಿ ಅಬುದ ಸೋಂಕದ ಇವರ ಚಿಕ್ಕದ ಸಮತ್ವ, ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿನೇಕದಿಂದ ಏಕೀಕೃತವಾದ ಇವರ ತ್ರಿಕರಣ—ಯಾರೂ ಅಕೂಯೆವಡುವಂಥದು. ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರವಾದ ಕಲ್ಪಕತೆ, ನಿಮ್ಮರವಾದ ತತ್ತ್ವಾನಿಪ್ತ್ತಿ ಇವು ಶ್ರೀಯುತರ ಮುಖ್ಯಗುಣಗಳಾಗಿ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪಾ. ನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವನನ್ನು ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು; ಅಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವರು ಕೂಡ. ಪುರಾತನ ಜ್ಞಾನದ ಬೇರುಗಳಿಗಳು ಅದೇ ರೀತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ತುದಿಗೂ ಏರಿ ಆಕಾಶದತ್ತದ್ವಿಷ್ಟ ಎತ್ತಿದ್ದು ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆ. ಇವರ ತಿಳಿವುಳಕೆ ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವೂ ಆಳವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಾದವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಿಕ್ಷಾಶಿಬಿರವೇ ಸರಿ. ಉತ್ತಮ ಕೆವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ, ವಿದ್ವಾಂಶನ ಕೂಲಾರಕವತೆ ಪಾ.ನೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸೇಳಿಯುವ ವಿಶೇಷಗಳು.

ಕಾವ್ಯವನನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ಇನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದರೆ—ಇರೆ ದಷ್ಟ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ—ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಕೆವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಿರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅಂಟಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿನುರ್ಜಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿಯೇ ಇವರು ಬದುಕಬೆಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದೂ ಅದು ಇವರ ಹೊತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡುತ್ತೇವೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕದುರುತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿಒಂದು ಆದರೆ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿಯೂ ಇವರು ಮೇಲ್ಮೈ ಪಡೆದರಿಂದ ಎಂಬುದು ಇವರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ. ಇಷ್ಟವಾದದ್ದಿರಲಿ, ಇಲ್ಲಿದರಲ್ಲಿ, ಯಾವುದನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಸ್ವಿಕರಿಸುತ್ತೇವೋ ಆದನ್ನು ನಿಷೇಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಮಾನವನ ಲಕ್ಷಣ ತನಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವನನ್ನು (ಅದು ಎಷ್ಟೇ ತಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದಾಗಿರಲಿ) ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ತನ್ನ ಮೂಲಾಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕದಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಆತ ಆದನ್ನು ಪ್ರಾನ್ಯಾಂತಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಶ್ರೀಯುತರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ, ಸಾವಾಜಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀನ್ಮಂತ್ಸು ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಗುಣ. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮುಂಚಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಪಾನೆಂ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡನಾಡು ಎರಡು ಬಗೆಯಿಂದ ಖುಣಿ: ತಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಆರು ನಮಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಟೆಯ ಮೇಲ್ಪುಂಕಿಗಾಗಿ; ಸಂಪ್ರದಾಯವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಜಡನಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ, ಕಾರ್ಯತಿಕಾರಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರುಜುವಾತ್ಮ ಪಡಿಸಿದ್ದಕಾಗಿ.

ಶ್ರೀಯುತರು ಆಂಥ ವೃದ್ಧರೆನೂ ಶಲ್ಲ. ಆವರ ಸುಸ್ವಂತೂ ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ಸಾಹಶೀಲವೂ ಚಿಂತನವರವೂ ಆಗಿ ಎಳೆಯದಾಗಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ದುದ್ದೇವ. ಆವರ ಆರೋಗ್ಯ ಶೀಫ್ರವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡು ದೀಘಾರ್ಥ ಯುಸ್ನು ಲಭಿಸಿ ಆವರ ವಿನೇಷನೆಯ ಪಕ್ಷ ಘಲಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರಿಯಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀ ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯ ಸನಾತನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

A decorative horizontal border consisting of a repeating geometric pattern of black and white shapes.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮ್ಮಾ ಆಚಾರ್ಯರು ದಂಪತ್ತಿಗಳು ದೀಪಾಳಿಯ ಗಳಾಗಲಿ. ಅವರ ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಗಲಿ ಅವರ ಸಫಲ ಸೇವೆಯ ಕಸ್ತೂರಿ ಸುವಾಸನೆ ಸಕಲರಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲಿ.

ದನಲಕ್ಷೀ ವಿಲಾಸ ಎಲ್ಲ

ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೊರ್ಟೆಲ್

ದುಗಾ ವಿಹಾರ

ನ್ಯಾ ಉಡುಪಿ ಹೋಟೆಲ್

ಗಾಂದಿರ ರೋಡ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಬಾಲಾಚಿ ಟ್ರೇಡ್ಸ್‌ನ್‌

సావణిక సేవయల్లి సదా ముంజొణయల్లిరువ సంస్కృగళు

ಪಾಠ್ಯ ಕಸ್ತು १

With all the best wishes from

SUNANDA AGARBATHI FACTORY
D-14, SAYYAJI RAO ROAD-B
mysore-570 001

MANUFACTURERS OF AGARBATHIES OF REPUTE LIKE
GULAB KE PHOOL
NISARG KE PHOOL
PRAGATHI
VAIBHAV
SUNANDARAJ Etc.

ಶ್ರೀ ಹಾದಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾರ್ಯರ್ ಸನ್ನಾನೆ ಸಂಚಿಕೆ 1977

A GREAT INDIAN TRADITION IN LUXURY BATH SOAPS

mysore sandal

A quality product of
Government Soap Factory
BANGALORE

Marketed by
Mysore Sales International Limited
BANGALORE

ನಾನೆ ಕಸ್ಟಿ

SUPREME MOTORS

**Dealers in Tempo Viking, Matador and Three Wheelers
 Bajaj Scooters and
 Commercial Auto Rickshaws
 Balmatta Road, Mangalore 575001**

Phone 5635 & 3262

Grams : VESTEMPO

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟೇರನುಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ
 ಹಾದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಚಿ. ರಾಮದಾಸಭಟ್ಟ

ಹೋಟೆಲ್ ಮಧುನೀವಾಸ
 ಗಾಂಧಿ ಚೌಕ, ಮೈಸೂರು 570001

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟೇರನು ಆಚಾರ್ಯರ ಸತ್ಯಾನ್ ಸಂಚ 1977

ಒಯಕೆ

ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೂರಪ್ಪ

1973ರ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೊದಲ ವಾರವಿರಬಹುದು. ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲಸಕಾಗಿ ಹತ್ತು ದಿನ ಹುಬ್ಳಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ತಲುಪಿದ ಮರುದಿನ ಬೆಳಗೆ ಪಳ್ಳಾವರೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾವೆಂ ಅವರು ಮೃದುವಾಗಿ ಹೋಟೆಲ್ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದರು. ನೇನೆಡು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ ಭತ್ತಿಯನ್ನು ಬಾಗಿಲಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಳಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರಣವೇ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ:

“ಮಹಾಭಾರತವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಶಾಂತಿಯ ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೋಧುತ್ತೀರಿ ಅದನ್ನು?”

ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. “ನಾನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕಾಲದ ವಾಪ್ಯಲೇವನ್ನು ಮಾವ್ಯಾಮೆಂಬ್ ಬಗೆಗೆ ಎನಾದರೂ ವಿವಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೇ? ಆಯ್ದ ಎಂದರೆ ಯಾರು, ಆಯ್ದೇತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಜನಾಂಗಗಳಾವುವು....” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿತೊಡಗಿದರು. ಹತ್ತೂನರೆಯ ತನಕ ಮಾತನಾಡಿದೆವು.

ನಾಳೆ ಬೆಳಗೆ ಪಳ್ಳಾಕಾಲಿಗೇ ಆದ ಬಾಗಿಲಿನ ಸಪ್ಪಳದಿಂದ ಪಾವೆಂ ಅವರೇ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಒದ್ದೆ ಭತ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡುವ ಮೊದಲೇ ಮಾತು ಶುರು ಮಾಡಿದರು: “ಕಥಾ ಸರಿತ್ವಾಗರದ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ನೋಡಿದರೆ ಮುಖ್ಯ ರಾಜವಂಶಗಳ ಹೆಸರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ....” ಜೀಬನಿಂದ ಒಂದು ಹಾಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಚೀವನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವೈವಸ್ಥಿ ಮೊದಲಾದ ಬಗೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಸ್ತುತಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ವಿವಯ, ಹತ್ತೂನರೆ ಹನ್ನೊಂದಾಯಿತು.

ಮರುದಿನ ಏಳು ಗಂಟಿಗೆ ಬಂದರು. “ನೀವು ಹೇಗೂ

ಬೇಗ ಏಳುವವರಲ್ಲವೇ, ನ್ನಾನ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಯೇ ಇರುತ್ತೀರ ಅಂತ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನೆ ನಮ್ಮೆ ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಟಕ’ದ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆ. ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾವು. ನಾನೂ ನೀವೂ ಕೂಡಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಇನ್ನುಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆಯ ಬಹುದು. ಅಂದಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರು ಆಯ್ದರೇ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಒಂದು ವಿವಾದ ಉಂಟಿಲ್ಲ, ನೀವೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು.

‘ನಾನು ಹುಬ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹತ್ತು ದಿನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಬೆಳಗೆ ಯೂ ಅಶೋಕನಗರದಾಚೆಯ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ್ಟಿ ಏಳು ಗಂಟಿಗೇ ನನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿತ್ತದ್ದರು. ಬೆಳಗೆ ಅಮೃತ ಬೇಗ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟ ಅವರು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ನೇಲೆ ದಿನವೂ ಹೋಟಿಲಿ ನಲ್ಲಿ ಉಟಪನಾಡಿಕೊಂಡು ‘ಕಸ್ತುರಿ’ಯ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಒಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ದಿನಾ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲ, ಜೀವನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಅವರು ಬೇರೆ ಮಾತು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. “ನೀವು ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ, ಕುಶಲವೇ?” ಎಂದು ಯೋಗಕ್ಕೇಮಾನನ್ನಾ ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯಾಗ ಕೂಡ ಅದೇ ವಿವಯ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಎರಡು ಮೂರು ವಾರದ ನಂತರ ನನಗೆ ಬರೆದ ಒಂದು ಶಾಗದದಲ್ಲಿ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದರು. ಪಾವೆಂ ಆದರೂ ಜೊತೆಗೆಬಾರದೇ ಎಂದು ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಅದೆನ್ನು ಬಾರಿ ಬಯಸಿದೆನೋ!

ಶ್ರೀ ಪಾವೆಂ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಚೀತನ ಕನ್ನಡ ಸಂಪು

ಚಾಮರಾಜ ಜೋಡಿ ರಸ್ತೆ ಮೈಸೂರು 570007

ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತುರಿ

ಸೂತ್ರಿಯ ಚೆಲುವೆ ಪಾವೆಂ

ಜಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ

ಪಾವೆಂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತಂತೆ ನಾಲ್ಕು ವಾತಾಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ನನಗೆ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ರಸಿ ನಾನು ಹುಬ್ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ (1967) ‘ಕರ್ಮವೀರ’ದ ಹಿಂದಿನ ಸಂಪಾದಕ ಶಂಕರ ಪಾಟೀಲರ ಮೂಲಕ ನಾನು ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಡೆ. ಆಗ ನಾನು ಬರೆದಿದ್ದ ಲೇಖನ ಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರು ಯಾವ ಭಿಡೆ ಮುರವತ್ತು ಇಲ್ಲದೆ “ನಿಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಇನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಸಡೆಯಬೇಕು” ಎಂದರು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು Apprentice ಎಂದು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಬಗೆ ಮಾತ್ರ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲಸ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ನಾನು ಉಪಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ.

ನಾನು ಮೊದಲು ಪಾವೆಂ ಹೇಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದನೇ ವಿನಾ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಡಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ನನಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳುಕು. ‘ಕಸ್ತೂರಿಗೆ’ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಸುಮಾರು 300-400 ಲೇಖನಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವಕ್ಕೆ ವಿಷಯ ಸಾಲದೆಂದು ತಾವೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವನ್ನು ಲೇಖಕರಿಗೆ ವಿಷಯ ಗಳು ಸಾಲದೆಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಬಂದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ತಾವು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲಭ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದು ದುಂಟು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬಂದೆರೆಡು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಅವರು ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಗೆ ದೇಶವಿದೇಶೀ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಚಾರ್ಯರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಓದುತ್ತಿದ್ದ

ರಲ್ಲದೆ ಸಹೋದ್ಯೋಗಳೂ ಅವನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಓದಿದ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಲು ನಮಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 15 ದಿವಸ ನಾವು ಓದುವುದು, ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಚಾರ್ಯರು ಕೆಲವತ್ತಿರುಗಳನ್ನು ನಮಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಓದಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಓದಿಯಾದಮೇಲೆ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹುಶು ತತ್ವಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗೆ 11-30ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ ರಜಾದಿನವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಪಾವೆಂ ಅವರು ಬೆಳಗೆ 4ರಿಂದ ರಾತ್ರಿ 8ರ ವರೆಗೂ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಹೊಸ ಲೇಖಕರನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿದಿ ಸಲಹೆಸೂಚನೆ ಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವುಗಳ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸೇರಿವಾದರು.

ಪಾವೆಂ ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ತಳವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ನನಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಕಾಲ ಸರಳವಾಗಿ ವಿನರಿಸಿದರು. ನನಗೆ ಅಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಮನವರಿಕೆ ಆದನಂತರನೇ ಅವರು ವಿವರಣೆ ನೀಡಿಸಿದ್ದು.

ಕೊಯಾನ್ನಾದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪನಾದಾಗ ಪಾವೆಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವರೊಬ್ಬರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ತಾವೇ ಭೂಕಂಪ ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆ ಲೇಖನವನ್ನು ಸೋಗಸಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅವರು ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಶ್ರಿಸಿದ ಅನಂತರವೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಪಾವೆಂ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ ಅವರನ್ನೂ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯ ಸನಾತನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

ಬಹಿನ್ಯರಿಸುವ ಬೆದರಿಕೆ ಪತ್ರಗಳು ಬಂದರೂ ಅವರು ಜಗ್ಗಿಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಎದುರು ಪಾವೆಂ ಇಡ್ಡರೆ ಕರಿಣ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಟಂಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವರೂಪ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದ ತತ್ತ್ವಣ ಆಶಬ್ದದ ಮೂಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂಗಾಳ, ಹಿಂದಿ, ಮರಾಠಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ-ಇವೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲರು. ಅವರೊಂದು ಜಂಗಮ ವಿಶ್ವಕೋಶ (Moving Encyclopedia).

ವರಶುರಾಮನ ನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಪಾವೆಂ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಅನಂತರ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾದ ವಿಚಾರವಾದಿ. ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ನೋವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಫವತೆಯೂ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ರೋಹಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ Apprentice ಎಂದು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅನಂತರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಬರಬಹುದಾದ ನೇತನ ಶ್ರೇಣೀಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು.

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಆಚಾರ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು, ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ

ಎಂದು ಹೆರಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಆಗಲುವುದು ನನಗೂ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯೇನೂ ಆಗಿಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಬಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸೂಚಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದೆ. “ನೀವು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದಿ ಸಿಹಿ ಫೋನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೇನಷಿಡಿ” ಎಂದು ಬರೆದ ಹೃದಯವಂತಿಕೆ ಅವರದು.

ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದಿದಾಗಲೂ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವನನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಆಚಾರ್ಯರ ದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೃಪ್ತಿ ಕೆಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ದುಡಿನೆಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆ ತಂತಿಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತೀವ್ರಕಾಲಿಯಾಗಿ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಆ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಸುದ್ದೆವೆ.

ನಿವೃತ್ತಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾವೆಂ ಈಗಲೂ ಉತ್ಸಾಹದ ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಸೂತ್ರೆಯ ಚೆಲುವುಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಆಯುವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲಿ ಎಂದು ಹಾರ್ಡೆಸುವೆ.

No more headaches over choosing the right gift !

VIJAYA BANK GIFT CHEQUES

make an ideal gift for any occasion

Available in 4 denominations of

Rs 11, Rs 25, Rs 51, and Rs 101/ to suit your budget

Just step into any one of your branches
and ask for a Vijaya Bank Gift Cheque

We have over 475 Branches in the country

VIJAYA BANK LIMITED

Registered Office : Lighthouse Hill Road, Mangalore 575003

Administrative Office : 2, Residency Road, Bangalore 560 025

Chairman : M. SUNDER RAM SHETTY

ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ನನ್ನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ

ಪಾ. ನೆಂ. ಅಚಾರ್ಯರ್

ಮನುಷ್ಯವ್ಯಾಳಿನಾತಾಡಲು ಕೆಲಿತಾಗಿನಿಂದ 'ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸನಾತನ ಸತ್ಯಗಳ ತಯಾರಿ ಗುಳಿಗೆಳು ಯಾವ ನಾಗರಿಕ ಅನಾಗರಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ, ಪರೋಪಕಾರಃ ಪುಣ್ಯಾಯ, Live and let live, ಯಸ್ತಾನ್ಮೋದ್ವಿಜತೇ ಲೋಕಃ ಲೋಕಾನ್ಮೋದ್ವಿಜತೇ ಚ ಯಃ—ಇತ್ಯಾದಿ. ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ 'ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಇವುತ್ತರಲ್ಲಿ ಲಂಬವಾಗಿ ಅದು ಭೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಸಿತ್ತು. ಈ 'ದೃಷ್ಟಿ'ಯಿಂದಾಗಿ ಕೊರಳು ಬಹಳ ನೋರ್ಮತ್ವದೆಂದು ಅನುಭವವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ಇಲಿಯುತ್ತ ಈಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ನನ್ನ 'ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ'ಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೆಚ್ಚು ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ, "ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಬದುಕಬೇಕು, ಬದುಕಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದವೇ.

ಇದು ಪಶುಗಳ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೀಗಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಶುಗಳಿಗೆ 'ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ' ಇದ್ದಂತೆ ನಾ ಕಾಣೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಜೀವನಪ್ರಕ್ಷೇ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಅವು ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬದುಕಿ ಹೊಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಹುರಿಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಿಕೆಗಳ ಎಳಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವರಡನೆಯಿಂದು ವೊದಲಿನದನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮರಿವಾಡಿಬಿಡು ತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು 'ದೃಷ್ಟಿ'ಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. 'ದೃಷ್ಟಿ' ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚ ವನ್ನು ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಮತ್ತು ಅದರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗೊತ್ತುವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಡಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ ಏಕರಸತ್ಯ ಸ್ವಾಭಾ

ವಿಕವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದು 'ದೃಷ್ಟಿ'ಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡರ ಉದ್ದೇಶವೂ ಒಂದೇ.

ನನ್ನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನವಾಗ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಕಾರಣನಲ್ಲ—ಎಂಬ ಶಿಳವಳಿಕೆ ನನಗಿದೆಯೆಂದಧರ್ಥ. ನಾನು ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ತುತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚ ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಎಂಬಷ್ಟೆ ಅಸಂಗತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾಗಿ ಇದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಜನ್ನು ಪರಜನ್ನು ಗಳು ಇವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಾನು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗ ನನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ನರಕ ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ ಅಥವಾ ತೊಡಕಿದ್ದೇನೆ.

ಬದುಕಬೇಕು, ಅನ್ನವಾಗ ನಾನು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಧರ್ಥ. ಬದುಕುವೆದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯಾಪಾರವೆಂದು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಬದುಕಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ವಾಸ್ತವ ವೆಂಬ ತೀವ್ರಾನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇತರರಂತೆ ನಾನೂ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಕ್ಕಹಾಕುವಾಗ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸುಖಸಂತೋಷಗಳು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಗಳಿಗಂತ ವೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬದುಕುವ ಒಲವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಆಗಳವಿನೊಡನೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಬದುಕು ವ್ಯಾಯಕ್ಕಿರುವಾಗಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರವಾಹವೂ ಹೌದೆಂದೂ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಹೊರತಾದದ್ದು ಅಸಹಜವೆಂದೂ ನನಗೆ ಅನಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಫಾತಕವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಅನ್ನೆಸರ್ವಕವೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ

ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಬಂದ ಜೀವಿಗಳ ದುಃಖದ ನೋತ್ತು ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸುಖವನ್ನು ಕಡಿನೆ ಮಾಡುವ ನರ್ತನೆ ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಕುಗಿ ಸುತ್ತುದೆಂದು ಮನವಂಕೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಇತರರಿಗಾಗಿ ನಾವು ಪಡುವ ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಖವಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನೇ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾಗೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೆಸರಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಬದುಕಿಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಬದುಕಿನೊಡನೆ ನನ್ನ ನಂಟು ನಿಶ್ಚಯವಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಬದುಕಿನ ಜಮಾಖಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಾಬಾಕಿ ದುಃಖದ ಕಡೆಗಾದಮೇಲೆ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾವನ್ನು ನಾನು ಭಯಪ್ರದವಾಗಿಬಗೆದಿಲ್ಲ.

ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಅತಿಯಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಅನೇಕ ಸಲ ತಪ್ಪಿದ್ದೇನಾದ್ದರಿಂದ ಅದಿನ್ನೂ 'ದೃಷ್ಟಿ'ಯಾಗಿಯೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದು ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಣಿತಾಗ ನಾನು ಸಿದ್ಧಾಧರ ನಾದೆನೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತೇನೆ.

The Mysore Paper Mills Ltd.

BANGALORE 560052

"Committed to Progress"

Makers of : BISON BRAND VARIETIES

**Printing and Writing, Bonds, Azurelaid,
Creamwave, Maplitho, M. G. Krafts and
other Packing Papers**

For further details, please contact

Registered Office
No. 16/4, Ali Askar Road
P.B. No. 112
Bangalore 560 052

Mills : BHADRAVATI (S. RLY) **Phone : 362 & 267**

This souvenir is printed on the famous BISON BRAND PAPER

ಎಂ.ಎಂ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಮಾವ್ಯಾ ಪ್ರಿ ಪ್ರಿ ನ್ಯಾ ರೂ ಮ್ಯಾ

**13 ಲಾಲ್ ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು 560 027**

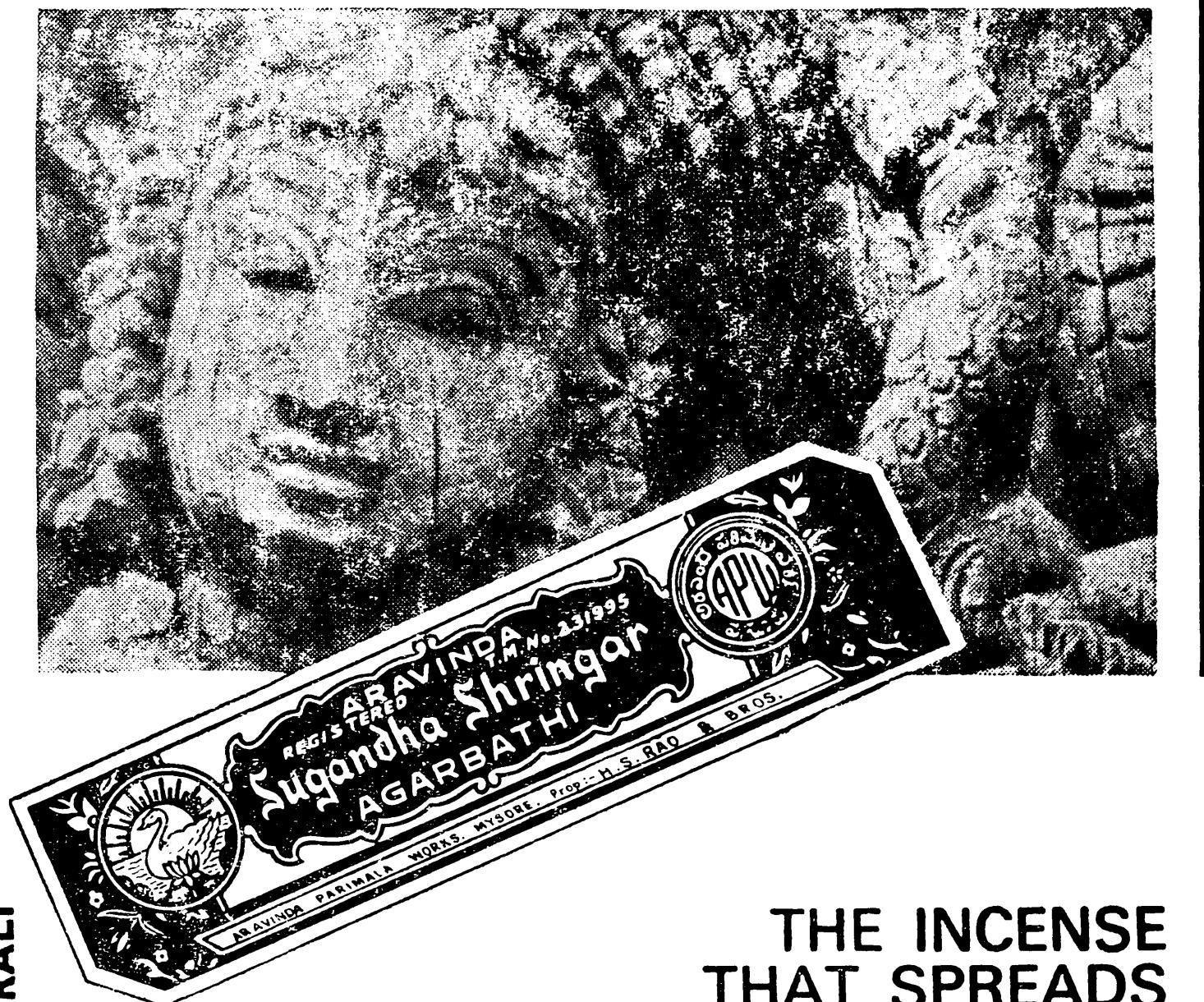
ಪಾವೆಂ ಕಸ್ಟಿ

★ ಗ್ರಾಲಕ್ಕೆ ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗೃಹಕರು ★

ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳ ಮನವೊಂದಕ ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಲು,
ಭಾವಪೂರ್ವಾದ ನಿಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಲು ಭೇಟಿ ನೀಡಿ

655 ಕಾಶೀಪತಿ ಅಗ್ರಹಾರ, ಚಾಮರಾಜ ಜೋಡಿ ರಸ್ತೆ,
ಮೈಸೂರು 570 004

CREATED FOR THE CREATOR
AND THE CREATED

MURALI
THE INCENSE
THAT SPREADS
FRAGRANCE ACROSS THE WORLD

ಶ್ರೀ ಹಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾರ್ಯರ ಸನ್ಮಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

YEZDI

**250 CC. MOTORCYCLE
MAKE IT YOUR CHOICE**

MANUFACTURED BY

**IDEAL JAWA (India)
PVT. LTD.,
MYSORE**

Phone 23 — Nanjangud Grams : 'PAPER MILIS',
Nanjangud

**THE
SOUTH INDIA PAPER MILLS LTD.,**

Chikkayna Chatra, P.O. NANJANGUD
(Karnataka)

Manufacturers of

M. F. PAPERS : Colour Printings, Unbleached
Printing, Azurelaid, Creamlaid/
Wove

M. G. PAPERS : Kraft Paper in reels & sheets,
Colour posters, Blue match,
Manilla & Wrapper

M.F. BOARDS : Mill Board and Grey Board

For your requirements contact us or any of our
Sales Representatives :

M/s. A. M. Arumugam
21, Meenakshi Koil Street, Madurai

M/s. Rahul Trading Co.,
37, Mahatma Gandhi Road, Secunderabad

M/s. Rahul Trading Co.,
102, Godown Street, Madras-1

M/s. Minico Enterprises,
18/9, 5th Main Road, Gandhinagar, Bangalore

M/s. Paper Suppliers,
8, Lady Desikachari Road, Mysore-4

M/s. Paper Mart, High Road, Trichur

M/s. Swastik Paper Corporation,
Sweri Cross Road, Bombay 15

M/s. Ktees Paper Mart
Post Office Link Road, Ernakulam, Cochin-11

ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ನಿಡಂಬನಸಾಹಿತ್ಯ
ರಚಿಸಿದ, ಪಾನೆಂ ಆಗಿ ವಿಚಾರಪೂರ್ವ ಲೇಖನ
ಬರೆದ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಆಗಿ ವಿಜಾಪುನ
ವಾಜ್ಯಯ ಒದಗಿಸಿದ, ಮುರಳೀಧರರಾಗಿ
ಮಾನವಿಕ ಬರಹ ನೀಡಿದ ಬಹುಮುಖ
ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ

**ಕೆವಿ ಪಾವೆಂ ಆಚಾರ್ಯರ್‌ರಿಗೆ
ಹಾದಿಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು**

ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತೀ ಲಾಡ್
62 ಎರಡನೆಯ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ ಗಾಂಥಿನೆಗರ
ಚಿಂಗಳೂರು 560 009

ಒಲವೆ ನನ್ನ ಬದುಕು

ವರಕವಿ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ ಬಲವಿನ ಗೀತಗಳ ಸಂಗ್ರಹ
ಅನುರಾಗ ಗೀತಗಳು, ವಿರಹಗೀತಗಳು, ಕಾಟುಂಬಿಕ ಭಾವ
ಗೀತಗಳು, ಸಂಗೀತದಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಮೇಘದೂಡಿದಿಂದ,
ಗಂಡಸು-ಹಂಗಸಿಗೆ, ಸಾಂದರ್ಭಾನುಭವದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾವ
ಗೀತಗಳು, ಸ್ವೇಹಗೀತಗಳು, ಪ್ರೇಮತತ್ವದರ್ಶನ ಎಂಬ
ಒಂಬತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಿದೆ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಬರೆದ ಬಲವಿನ
ಗೀತಗಳೇ ಈ ಸುಂದರ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೇ
ಮುನ್ನಡಿಯ ತಿಳಕವಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ
ಸರ್ವಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ, ಬಲಾ ಇ ಮತ್ತು ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟರು
ಸೀರಿಕೆ ಸೀರಿಸಿದಾರೆ. ವಾ. ದ. ಬೇಂದ್ರೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿ
ಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದಾರೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 130 ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ
ಕೆವನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 300 ಪುಟಗಳ ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ
ಭಾರತದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾ ರರು ಅನುಪಮ
ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿಗುವ ಸೆಳ್ಳು:

ರಾಷ್ಟ್ರಕೆವಿ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಸ್ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ವಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ 576 102

ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹಾಸ್, ಮೈಸೂರು 570001

ಅತ್ಯ ಬುಕ್ ಸೆಂಟರ್

ಶರಾವತಿ ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್, ಬಲ್ಕಿ, ಮಂಗಳೂರು-575001

With best compliments from

KELAGUR TEAS

Props

**Dewan Bahadur S. L. Mathias
& Sons**

**Kelagur Tea and Coffee Estates
JAVALI 577122
Chikmagalur Dist**

ರೂಪಾಯಿಯ ಉರುಳಾಟವನ್ನು
ನಾಡಿನ ಗಾಲಿಯ ಉರುಳಾಟದೊಡನೆ
ಹೊಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಣ್ಯರು
ಜನತಾಜನಾರ್ಥನನ ನಿರಂತರ
ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ
ನಗುವೋಗದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರು

ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
(ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಮ್ಯ)

ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ

17 ನಾತ್ರೋಬಿಂಗ್ ರೋಡ್
ಮುದ್ರಾಸು 600001

For Best and Durable Tiles

Please Contact

MANIPAL INDUSTRIES LIMITED
“SYNDICATE HOUSE” MANIPAL (S.K.)

Largest Manufacturers of
Best Quality Roofing

TILES AND RIDGES
and

All kinds of Pottery Articles

For Trade Particulars
Please write to the above Address

Our Tile Depots

* Race Course Road, Hassan

* B. H. Road, Shimoga

* Jhansi Laxmi Bai Road, Mysore

Maharashtra Apex Corporation Limited

Registered Office “Syndicate House”
MANIPAL 576 119 (S.K.)

**Pioneers in
Hire-Purchase Business**
**The Company also accepts
Fixed Deposits on Attractive
Terms**

INTEREST UP TO 14% P. A.

For further details

Please contact us

Phone : 8315

Grams : 'PROTECTION'

T. Ramesh U. Pai

Managing Director

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ವರದಿ

ಜಿ. ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್

೧

1976ರ ಕೊನೆಯ ಪಾದ. ಸ್ಥಳ ಬೆಂಗಳೂರು. ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅರ್ಪ್ಯ. ಸಮಿತಿಯ ಸೂತ್ರಧಾರ ಜಯದೇವ ಕೋದು ಶೋಣಿಸಿದ್ದ ಮಣಿಗಳ ಪೈಕಿಗೊಪಾಲಕ್ಕಣ ಅಡಿಗ, ಎಚ್‌ಸ್ಟೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಇದ್ದೇವು. ವಿರಾಮದ ವೇಳೆ ಮಾತು ಪಾವೆಂಷ್ಟ್ರೀತ್ವದ ಸುತ್ತ ಭೃಂಗಲಾಷ್ವಾದತ್ವದಿಗಿತು.

ಅವರ ‘ಪ್ರಾಚೀನ’ ಮಿತ್ರ. ಅಭಿನೂನಿ ಹಾಗೂ ಹಿತ್ತೆಹಿ ಅಡಿಗರಿಂದ ಹೇಳಲು ಈ ಸೂಚನೆ ಬಂತು—ಪಾವೆಂ ಅರ್ಪನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು. ಪಾವೆಂಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಳಪಿಡಿ ಹಾಗೂ ಮೊನಚಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ತರುಣ ಜಯದೇವರ ಅನುನೂದನೆ ಒಡನೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅವರ ಹಿರಿತನವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಎಚ್‌ಸ್ಟೆ ಇದನ್ನು ಹಾದಿಕೆವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು (1942-47) ಪಾವೆಂ ಅಂಕಣ ಗಳನ್ನು ಯಾವ ಉತ್ಸಾಹ ನಿರ್ಹೀಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅವೇ ಭಾವಗಳಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಓದುತ್ತಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು “‘ಕಾಲದಿಂದ ಮಾಸದಾ ವಿಚಿತ್ರ’ರಂತು. ಕನ್ನಡದ ‘ಆಟ್ರ್ಯಾಫ್ ಬುಖ್‌ವಲ್’-ಎನೆರ ಕೆಲೆನ್” ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಧಂಬನ ಲೇಖಕರಿವರೆ. ಇವರನ್ನು ಸನ್ಧಾನಿಸುವುದು ಒಂದು ಪವಿತ್ರ ಹೊಣಿಯ ಸಾರಾಲಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ” ಎಂದೆ.

ಮಾತು ಹರಿದು ನಾನೇ ಈ ಕಾರ್ಯದ ದರ್ಶಿತ್ವವನ್ನು ನಿಖಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದಾಗ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು “ಅಗಾಗಲೆ ಬಹು ಬಗೆಯ ಸಾರ್ಥಕನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದಿರುವ ನನ್ನ ಬಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧದ ಅಲಜ್ಞ ಬಂದುಹೋಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿತ್ವದ ಹೇಸರು ನನಗೆ ಬೇಡ, ಹೇರು ಇರಲಿ. ಜಯದೇವ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊರಲು ಸಮರ್ಥರು.”

ಜಯದೇವ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಜಾಹೀರಾತು ಒದಗಿಸು

ಪ್ರದಾಗಿಯೂ ನಾನು ಸನ್ಧಾನ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು (“ಪಾವೆಂ ಕೆಸ್ತೂರಿ”) ಮುದ್ರಿಸುವ ಏಪಾರ್ಫಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದರು ಹಣ ಕೂಡಿಕೆಯ ಬಗೆ ತಾನು ಕಣಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಯುವುದಾಗಿ ಅಡಿಗರಿಂದ ಕುಪ್ಪುಕ್ಕು ದೂರೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಒಲವಿನ ಉರುಳು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಅಡಿಗರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಾಗಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ ಸವಾನುಮತದಿಂದ ಮಂಜೂರಾಯಿತು.

ಪಾವೆಂ ಅವರನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಅಲ್ಲ ವೆಂದು ಅವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿರ್ಬಂಜನೆಯ ಮಿತ್ರರ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ವಿಜಾಳಿಪನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರೋಂದೇ ಈ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬಂಧಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಧನವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪಾವೆಂ ನನಗೆ ಬರೆದ ಮಾರೋಲೆ (6-1-1977) ಮುಂದಿನ ನಡೆಗೆ ಹೆಸಿರು ಕಂದಿಲು ತೋರಿಸಿತು “ನೀವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಖಟಪಿಟೆ ಮಾಡುವುದು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಅಪ್ರಯತ್ನತೀಲತೆಗಾಗಿ ಸಾಚಿಕೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ಯಾಯ್ತ್ವಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಆತೀವಾರದ ಬೇಡಿದ್ದೀರಿ. ವರುಸ್ವಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಡಲು ಹಕ್ಕು ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭ್ರಮೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಭಾನನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದವ್ಯೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೇ.”

೨

ಮನವಿವರ್ತದ ಕರಡನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪಾವೆಂ ಅವರಿಂದ ತಪಾಸಿಸಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ (16-2-77). ಅದರ ಪೂರ್ಣಪಾಠವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ:

“ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಾಡಿಗಾರು ನೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೋಳಿಸಿರುವ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು. ಇವರು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ, ಪಾವೆಂ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರಾಜ್, ಮುರಳೀಧರ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯನಾಮ

ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ

ಗಳಿಂದ ಕತೆ. ಕವಿತೆ, ರಾಜಕೀಯ ಚಚ್ಚೆ, ಹರಟೆ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಡಂಬನ, ಲಘುವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ಲೆಖನ ವ.೧೦ತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಧಿವಾಗಿಯೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಯೂ ಬರೆದು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“1915ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಸಾಂಸ್ಕೃದಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣವಡೆದದ್ದು ಎಸ್ ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಮಟ್ಟಿದ ತನಕ ಮಾತ್ರ. ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಆದಮ್ಯ ಕುತೂಹಲಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವರು ಜೀವನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರಿಕೆ, ಅಂಗಡಿ ಗುಮಾಸ್ತಿಕೆ, ಭಾವಖಾನೆಯ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆ, ಉಪಾಹಾರಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಜೀಟೆ ಬರೆಮುವಿಕೆ ಈ ತೆರನಾಗಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಬದುಕಿನ ಪಾರಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಏರುತ್ತ ಇಂದ್ಯತ್ತು 1942ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರು ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕೆನಾರ್ಕೆಟೆ’ದ ಬಳಗ ವನ್ನು ಸೇರಿ ‘ಕಮ್ಯೂನಿರೆ’ದ ಉಪಸಂಪಾದಕರಾಡರು. ಈ ರೀತಿ ಪತ್ರಿಕಾಂಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರು 1956 ರಲ್ಲಿ ಆದೇ ಬಳಗದ ವತ್ತಿಯಂದ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಆದರ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. 1975ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರು ಆ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿನ್ಮತ್ತರಾದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಜನ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯೊಡನೆ ‘ಪಾವೆಂ’ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹಚರಾಗಿ ಸ್ಥಿರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಸ್ವತಃ ಪ್ರಖರ ವಿಚಾರವಂತರೂ ಶ್ರೀವೀಶ್ವರೂ ಆಗಿರುವ ಆಚಾರ್ಯರು ಜಗತ್ತಿನ ಮುಲೆನುಲೆಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಮೂಲಕ ಅವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಉಂಡಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಾಫಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದೇ ವೇಳೆ ನಾಡಿನ ತರುಣ ಪ್ರತಿಭಾಸ್ತಿತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಲೇಖನ ಗಳನ್ನು ಬರಿಸಿ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಮಧಿ ಲೇಖಿಕರ ಪೀಠಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಸ್ತೋತ್ರಸಿದ್ಧಾರೆ.

“ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ತತ ಕ್ರಿಯಾಪಟುಗಳಾಗಿ ರುವ ಶ್ರೀ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಆಚಾರ್ಯರೂ ವಿಚಾರವಂತರ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರ ಸುದಿಫೋ ಸರ್ವಲಸೇವೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ತುರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ದ್ಯೂತಿಕವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಜನರ ಪರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸನ್ನಾನ ವನ್ನು ಏರ್ಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಅಂಗವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭ

ದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಹರಟಿಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನೂ ಹೊರತರಬೇಕೆಂದು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಪಾವೆಂ’ ಅವರ ಹರಟಿಗಳ ಸಂಕಲನವೊಂದನ್ನು (‘ಲೋಕದ ಡೊಂಕೆ’) ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕೆನಾರ್ಕೆಟಕದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎ. ಕೆ. ಮೂತ್ರಿಯವರು ‘ವರರಿತ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಹೊಸ ಸಂಕಲನದ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಶ್ರೀ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಜನತೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಬಹುಮುಖ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾದ ನೀವು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಪೂರ್ಣಕೆಗಾಗಿ ಕೂಡುಗ್ಗೆಯಿಂದ ಮುಂಬಂದು ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ನಿಮ್ಮ ಇವು ಮಿಶ್ರರಿಂದ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ನೇರು ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ಹಣವನ್ನು ಕಾನ್ ಮಾಡಿದ ಜೆಕ್ ಇಲ್ಲವೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡಾರ್फ್ ಮೂಲಕ ‘ಪಿ. ವಿ. ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಮಿತಿ, ಮ್ಯಾಸ್‌ರೂ’ ಈ ಖಾತೆಗೆ ಪಾವತಿ ಆಗುವುತೆ ಬರೆದು ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದು; ಅಥವಾ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಯಾವುದೇ ಶಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಆದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸರಸ್ವತೀಪುರಂ-ಮ್ಯಾಸ್‌ರೂ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ‘ಸೇವಿಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್’ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆ 5047 ಪಿ. ವಿ. ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಾನ ಸಮಿತಿಗೆ ನಗರಾಯಿಸಿ (ಮ್ಯೂಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್) ನೀವು ಪಾವತಿ ಮಾಡಿರುವ ವೊಬಲಗು, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು, ವಿಳಾಸ ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪತ್ರ ಮುಖೀನ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

“ಸನ್ನಾನ ಸಮಾರಂಭದ ಏರಾಡು, ಧನಸಂಗ್ರಹ ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಸ್ಯ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೊಡನೆಯೂ ನೆನೆಪಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತು ಮುದ್ರಣದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಜಾಹೀರಾತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೊಡನೆಯೂ ನೆನೆಪಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನದ ಮುದ್ರಣದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಚಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೊಡನೆಯೂ ನೇರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ”

ಸನ್ನಾನಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರು ಯಾರು ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬೇರೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅವರಿಲ್ಲದೂ ಸ್ವಂತೇಷಿತೆಯಿಂದ ಮುಂಬಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಚಾಲೂಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ಬಲವಿನ ಜಟಿಕಾಬಂಡಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಲು ಲೈಕ್‌ನಿಲ್ಲದಮ್ಮ ಕೈಗಳು ಬದಿಗಿಬಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚ ಈ ಸತ್ಯಾಯ್ಯಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಬದಿಗಿಸಿದೆ. ಜನತೆ “ಆಗ ಬಾ ಈಗ ಬಾ ಹೋಗಿ ಬಾ ಎನ್ನದೆ” ಕೂಡುಗೈಯಿಂದ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು “ಕೇಳದೆಯೆ ಕೊಡುವಾತನ್ನೀಲೋಕನಾಯಕನು” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕರಿಸಿದೆ. ಜಾಹೀರಾತುದಾರರು ನಮ್ಮ ಮನವಿಯನ್ನು ಓದಿ ನಿಲುವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮುಕ್ತ ಕರಗಳಿಂದ ಜಾಹೀರಾತು ಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಸಿ ವಿಶ್ವಲ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುವರು. ಭಾಷತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅಮೃತಕ ಕೆನಡ ಗಳಿಂದಲೂ ಹಣ ಹರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಉಡುಪಿ (ಕು. ಶಿ. ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟ), ಕೆಲುಗ್ಗಿ (ನಸಂತ ಕುಷ್ಟಿಗ್ಗಿ). ಮುಂಬಯಿ (ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು), ಬಾಗಲಕೋಟಿ (ಎಲ್. ಪಿ. ಮಾಕೋಡ್), ಬೆಂಗಳೂರು (ಗುಂಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪಿತಾಳ), ಮಂಗಳೂರು (ಜಿ. ಎನ್ ಅಶೋಕ್ ವರ್ಧನ) ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವೆಂ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಮುಂಬಂದು ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದ ಹಣ ಕಲೆಹಾಕಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಮ್ಮಗೆ ಕುಟಿಸಿರುವರು. ಸಂಖ್ಯೆಗಳೇ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿ (ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಂದಿಗೆ, 18-8-77, ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು):

ವಂತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಜಾಹೀರಾತುದಾರರಿಂದ ಮುಂಗಡವಾಗಿ	
ಬಂದ ನಗದು ಹಣ	10,101.00
ಜಾಹೀರಾತುದಾರರಿಂದ ಬರಲಿರುವ	
ಹಣ (“ಪಾವೆಂ ಕಸ್ತೂರಿ’ಯನ್ನು ಬಿಲ್ಲ ಸಹಿತ ಅವರಿಗೆ ತಲಸಿಸಿ ದೊಡನೆ ಹಣ ಸಂದಾಯವಾಗುವುದು)	10,390.00
ಮೊತ್ತ	ರೂ 20,491.00
ಸನ್ನಾನಿತರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ	423.00
ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚು (ಅಂದಾಜು)	550.00
ಮುದ್ರಣ ವೆಚ್ಚು (ಅಂದಾಜು)	2,000.00
ಸನ್ನಾನ ಸಮಾರಂಭದ ವೆಚ್ಚು (ಅಂದಾಜು)	700.00
ಇತರ ಖಚು (ಅಂದಾಜು)	327.00

ಸನ್ನಾನ ಸಮಾರಂಭದ ವೇಳಿಗೆ (10-9-77) ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹ ಕೆನಿಷ್ಟ ಪಕ್ಕ ರೂ 24,000 ವಾದರೂ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಆಸೆ. ಆಗ ಖಚು ಜಾತಾ ಬಾಕಿ ರೂ 20,000 ನನ್ನಾದರೂ ಪಾವೆಂಅವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ತಿರುಗಾಸಿನಾಚಿ ಜಟಿಕಾಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಸ್ತೃತಿ ಕಾಡಿದೆಯೋ ಗೋವಾಲಕ್ಷಣನೇ ಹೇಳಬೇಕಷ್ಟೆ:

ಇದು ಅಲೋಕ ಬೇವಾಸಿ ಜಟಾ ಬಂಡಿ

ಕುಂತನ್ನೆ ಮಾರ್ಕ ಕಡೇ ಲಾಂಗೂಲಣ ಕಂಡಿ ?

ಹಿಡ್ಡವ್ವೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪನ್ನಾತ್ ಚಾಟಿ ಹೋಯ್ತೆ ಇದು ದೇಸ ಕಾಲ ದಾಟಿ !

ಇ

ಪಾವೆಂ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತು. ಅವರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಅಂಕಣಕಾರರಿಂದರೆ ಆಂಧ್ರಾಬುಖ್ವಾಲ್ ಮತ್ತು ಎಮೆರಿ ಕೆಲೆನ್. ಮನುವ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ನಷ್ಟವಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮೂವರ ಸಂವೇದನತೀಲ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ ತುಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ. ಅಂದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನತಾಂಕದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುವ ಹಾದಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಮೇರಿಕಣಿವನದ ಸುತ್ತ ಬುಖ್ವಾಲ್ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯು ನೇಯ್ಯಿಯನ್ನು ಹೆಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಸಾಫ್ತದಲ್ಲಿ ಆದೇಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಬುಖ್ವಾಲ್ರ ಬರವಣಿಗೆ (ಅಥವಾ ಪ್ರಸ್ತುತಿ) ನಮಗೂ ಅಪ್ಪೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಒಷ್ಟತ್ತದೆ. ಇವನುತ್ತಾರೆಪ್ರಥಾನವೇ ಎಂದು ಮೇಲು ನೋಟಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿಸುವ ಈ ಬರವಣಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಪೋಕ್ಕುಜಂಬದ, ಹುಸಿನಂಬಿಕೆಗಳ, ಜಳ್ಳಿ ಹನ್ನುಬಿನ್ನುಗಳ ರಸಿಗೆ ತುಂಬಿದ ಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ನಲ್ಲಿಯ ಕೈವಾಡದಿಂದ ಕುತ್ತಿ ಅರೋಗ್ಯ ನನ್ನ ಸಾಫ್ತಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಲೆನ್ ಹೀಗಲ್ಲ. ಅವರದು ಪ್ರಪಂಚ ವೈಕ್ಯತ್ವ. ಪ್ರಚಂಡ ವೈಕ್ಯತ್ವ ಕೂಡ. ಬಹು ದಿಂಫ್ರೆಕಾಲದ (ಜನನ 1896) ಅನುಭವ. ಅತಿಸಂಕ್ಷೇಪವಾದ ನಿರೂಪಣೆ. ಅದನ್ನು ಶೈಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಬಿತ್ತ. ಇವರು ಅಜ್ಞ ಯ್ಯಾ ಮೊನ್ನುಕ್ಕೆಳನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಆಡಿಸಿ ಕತೆ ಹೇಳಿ ಕಚೆಗುಳಿ ಇಟ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಿಸು

ವಂತೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಉಂಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರು ಅಪ್ಪಟಿ ದೇಸೀ ಮಾಲು (ಜನನ 1915). ಇವರಲ್ಲಿ ಬುಖ್‌ವಾಲು ರ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದೆ. ಕೆಲೆನ್‌ರ ಸರ್ಕಾರಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಇದೆ. ಎರಡನ್ನೂ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಪ್ಯಾಯ ನೂನೊಗುನಂತೆ ಜೀವನವಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರುಹುವ ಇವರೇಗೆ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ವ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರು ಕಾಸಿರೈಟೀ ಸ್ನೇಹ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವೆಂದು ತೋರುವ ಇವರ ಶೈಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವ ಇವರ ಹಾಸ್ಯಚಟ್ಟಾಕಿಗಳು ಅನನುಕರಣೀಯವಾಗಿನೆ ಶೈಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತಾನೇ. ಪಾವೆಂ ಬುದ್ಧಿ ತಪಸ್ಸಿದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾ ಆ ಶೈಲಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇತರರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಿತು?

ಇ

“ಅವರಿಂದ (ಸಾವೆಂ) ಯಾವ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥವರಿಗಾಗ ಇವ್ವ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ! ಈ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಏನೇನ್ನೊಣಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಭುಶಂಕರರು ವಾರಾಣಸಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಒರದಿದ್ದಾರೆ (4-8-77).

ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಃ ಸಿತಿ ಹೇಗಿತ್ತು? ಆದ್ದನ್ನು ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಯಾರನ್ನೂ ಯಾಚಿಸದೆ ಇರಬಾರದು. ಯಾರಿಗೂ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕೆದಲ್ಲ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜನ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಸಾದ ಹೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಬುಡ ಅಗಲವಾದಂತೆ ಕೊಡಿ ಏನವುದು ಸ್ವತನ್ಸಿದ್ಧವನ್ನೇ.

ಜನನಿಸಗದಂತೆ ಜಿಪ್ಪಣಾಗ್ರೇಸರಕುಬೇರರು. ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಸಿಮುಷ್ಟಿ ಸಡಿಲಿಸಿ ಬಂಗಾರ ನೀಡುವಂತೆ ಒಲಿಸಲು ಇರುವ ಹಾದಿ ಒಂದೇ: ಹಿರಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಖದಲು ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆ. “ಯಾವ ಮಹಾಕಾರ್ಯವೂ ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ನಿಂತದ್ದಿಲ್ಲ, ಅದು ಸೋಲುವುದು ದುಡಿಯಬಲ್ಲ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜನರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಿಂದ” ಎಂಬುದಾಗಿ ನೋಳಹೆಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಯರು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಯಾಥಾರ್ಥ ನಮಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಜನ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ; ನಾವು ಈ ಮೊಬಿಲಿಗನ್ನು (ನ್ಯಾನ್) ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವೆನ್ನ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಡೂ ಸಾಧ್ರವನಾಗುವ ಸ್ನಿಹೇಶ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಾವು ಕೃತಕ್ಕೆತ್ತೆಯೆ ಭಾವದಿಂದ ಜನತೆಗೆ

ವಂದಿಸುತ್ತೇನೇ. ಜನರ ಈ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಏನೇನ್ನೊಣಿ!

ಇ

ಛೈದಾಯ್‌ಕೆನ್ನ್ಯ ಗುಣಸಕ್ಕ ಸಾತಕೆನ್ನ್ಯ ಹೆಸರಾಂತ ನ್ನು ಸಕಾರ ಪಾನೆಂಆರಂಧ ನಿಜ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನ್ನು, ಹಿರಿ ನ್ಯಕ್ಕಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯ ವಾದ ಕಾರ್ಯ, ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯ, ಅತ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರಿಕ ವಾದ ಕಾರ್ಯ ಕೊಡ. ಪಾವೆಂ ಎಂದೂ ಯಾರನ್ನೂ ಸ್ವಂತಕಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಬೇಡಿದನರಲ್ಲ, ಸ್ವಂತ ತಾಪತ್ರಯ ಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೆ ಮುಂದೆಯೂ ತೋಡಿಕೊಂಡ ವರಲ್ಲ. ಇವರ ಜೀವನವೊಂದು ಅಖಿಡ ತ್ಯಾಗಯ್ಯಾಜ್ಞಾ. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಯೇ ಜನತೆ ಸ್ವಯಂಸ್ವೀರಣೆಯಿಂದ ಮುಂಬಂದು ಈ ಸತ್ಯಾರ್ಥಕ ಹಾಗೂ ಸನ್ಯಾಸ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರಿಸಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಜನತಾಜನಾರ್ಥನನ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಿಸಿ ನಾಡಿನ ಹಂಬಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರೂಪನೀಡಿ ಪಾವೆಂ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾತಿವೇತನವನ್ನು ಮುಜ್ಲಾರು ಮಾಡುವುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅಧಿಕ ಸ್ವಾಷಾಫಿನಾದರೂ ಈ ಧೀಮುಂತ ಜೀತನಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ಷಯಲ್ಲಿದೆ.

ಇ

“ನಾಮದ ಬಲ” ಎಂಬುದೇನು! ಮಾತ್ರ ದುಡಿ ಮೇರು ಅರುತ್ತರ ಫಲ ಅಧವಾ ಗುಣವೇ ನಾಮ. ದುಡಿನೆಯಿಂದ ನಾಮಕ್ಕೆ ಬಲ ಇರುವುದೇ ವಿನಾ ವಿವರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಇಂಥ ನಾಮದ ಬಲವೊಂದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಕಾರಿ ಆಯಿತು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ನಮಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನವರಿಕೆ ಆಗಿದೆ. “ಇವರು ವೇಣಿಯೇ? ನಿನೊಣಿಹಿಯೇ? ಇವರಿಂದನೇ ಬಾಳುವುದು ಸುಲಭವೇ? ಇವರನ್ನು ಸ್ತ್ರೀತಿಸದಿರುವುದು ಸುಲಭವೇ?” ಶ್ರೀನುತ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಆಚಾರ್ಯರು (ಇದೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ “ನನ್ನ ಪತಿ ಪಾವೆಂ” ನೋಡಿ) ಪಾವೆಂನ್ಯಕ್ಕಿತ್ತವನ್ನೂ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲು ಸೋಗಸಾಗಿಯೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೂ ಕುಂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾವೆಂ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ ಗಮನಿಸುವಾಗ ಈ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದ ಅಧ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ:

ಹೋರಾಡು ಬೀಳ್ಳನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ಅಟಿಯಾಡುಡಂ ಧೀರ ಪಥನೆ ಬೆದಕು ಸಕೆಲಸಮಯದೊಳಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಗೊಣಗುತ್ತ ಬಾಳ್ಳ ಬಾಳ್ಳಿ ಇನ್ನು ಬೆಲೆ? ಹೋರಿ ಸತ್ತವ ಮರಸು—ಮಂಕುತಿನ್ನು

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಮಾರ್ಚ್ ಟ್ರಾಕ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್

HMT INTRODUCES 'AVINASH'
DISTINCTLY MASCULINE
TOUGH WITHOUT BEING ROUGH
A REALLY HANDSOME TRIBUTE TO TIME

HMT Avinash
Everything a man could ask for in a watch
Streamlined styling
The latest dial design
Lots of character and yet certainly not flashy
Good, dependable innards, built to withstand a surprising
amount of shock treatment
Mobikes, tennis, even swimming
Try it out, Gentlemen
And don't worry. You don't have to be very gentle about it
That's an HMT guarantee

HINDUSTAN MACHINE TOOLS LIMITED

(Timekeepers to the Nation)

36, Cunningham Road, BANGALORE 560 052

ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೀಲ್ಪಟ್ಟು
ಜನಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಲೋಕವಿಖಾತಿ ಗಳಿಸಿರುವ
ಸಂಜನಗಾಡು ಟ್ರೋತ್ರೋ-ಪ್ರಾಡರ್
ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ
ಅಮೃತ್ಯು-ದೀರ್ಘ ಸಿದ್ಧಾ ವಧಗಳು
ಮತ್ತು
ಚಿತ್ರಾ ಉಪಕಾರ ಪರಿಮಳ ಸುಖ ವಾದ
ಅಗರುಂತ್ತಿ, ಹೇರ್-ಆಯಿಲ್, ಕರನ್ಸ್‌ದ ಸೆಂಟ್
ಮುಂತಾದ
ಸುಗಂಧಿದ್ವನ್ಯಗಳೂ ನೆಹ್ಮ
ಅನ್ಯಾಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯ ವಿಂದ
ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆ
ದ ಸದ್ಯ ಶಾಲಾ [ಹೈವೇಟ್] ಲಿಮಿಟೆಡ್
ಸಂಜನಗಾಡು (ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ)
ಶಾಶೀಗಳು
ಮಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು

With best compliments from

Phone : 8459

DURGA LODGE

Phone : 8345

DURGA VILAS RESTAURANT

Phone : 8345

DURGA VILAS STORES

M/s K. Narayana Rao & Co
GADAG

ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಡುವ ಸಾಧನ

Visvesvaraya Iron And Steel Limited, Bhadravati (Karnataka State)

Manufacturers of

**Special and Alloy Steels (Carbon Special Steels)
Chromium Alloyed Steels, Manganese Alloyed Steels,
Chromium Molybdenum Steels, Chromium Vanadium Steels,
Chromium Nickel Steels, Silico Manganese Steels,
Rimming Steels, Free Cutting Steels), Ferro-Silicon,
Steel Castings, Grey Iron Castings, Refractory Bricks,
Charcoal Pig Iron, C. I. Pipes, Tor Steel, Cement Etc.**

Grams : "ENEMHOTEL"

Phone 62625 [Lines]
62778 [Office]

*When you visit
the garden City of Bangalore
We invite you to*

New Modern Hotel

Diagonal Road
Visveswarapuram, BANGALORE 560004

Spacious Rooms with attached Bath Rooms and Phone in all Rooms

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಶ್ರೀ ಸಾದಿಗಾರು ವಂ ಕಟ್ಟರವುಣ ಅಭಾಯ್ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚ 1977

Till today we have helped 2450 industries

Let many more bloom in Karnataka

Karnataka, traditionally the land of sandalwood and elephants, coffee and cocoanut, Cauvery and gold, is today known as much for its industrialisation and industrial opportunities as for these bounties.

KSFC, a premier agency of the State Government for promoting industrial entrepreneurship, offers financial assistance at extremely attractive terms. Especially for industries proposed to be set up in the districts notified as industrially backward.

Special subsidies and schemes for small entrepreneurs. Industries located in Mysore, Raichur, Dharwar Districts are eligible for 15% subsidy on the capital cost of the project.

KSFC is the only financial institution in the State offering

foreign currency loans under World Bank Credit.

If you have a good project, come to us. Once we adopt you, we will do everything for you.

Write to us or contact the officer in charge of entrepreneurial guidance.

**karnataka
state
financial
corporation**

'Shankaranarayana Buildings'
25, Mahatma Gandhi Road,
BANGALORE-560 001

REGIONAL AND BRANCH OFFICE

Narpal Buildings (First Floor)
20, Lamington Road,
HUBLI-580 020
Phone: 2556

OTHER BRANCHES AT:

No. 2, Visweswaraya Bhavan,
(II Floor), K. R. Circle,
Mysore-570 001
Phone: 21447

Kodial Bail Church Building,
H Block,
Mangalore-576 003
Phone: 4364

No. 39/1, Park Extension,
Durgi Gudi,
Shimoga-577 201
Phone: 2198

1534, Rama Ganesh Building,
Maruthi Galli,
Belgaum-590 002
Phone: 22043

Station Road,
Raichur-584 101
Phone: 8816

KSFC-777

With best compliments from

M. V. Bhojiah, B.A., & Bros

Shivarampet, Mysore

FINEST CENTRE FOR THE PUREST SILK SAREES

ಹಾದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳಂ

ಎನ್. ಎಸ್. ರಾಜಗೋಪಾಲ್

22, ರತ್ನವಿಲಾಸ ರಸ್ತೆ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 560004

ಹಾದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಹೌಸ್
ಮೈಸೂರು

ಶ್ರೀ ಹಾದಿಗಾರು ವೆಚ್ಚಿರಮುಣ ಆಜಾಯ್ ಸನ್ನಾನ ಸಂಚಿಕೆ 1977

INDEX TO OUR ADVERTISERS

	Page No
Ankola Kirani Stores and Ankola Cloth Stores, Dharwar	41
Aravinda Motors, Mangalore	38
Aravinda Parimala Works, Mysore	62
Athree Book Centre, Mangalore	45
Bakelite Hylam Ltd, (Decolam), Bombay	48
Balaji Traders, Bagalkot	53
Bhojaiah, M. V and Bros, Mysore	72
Canara Bank, Bangalore	20
Chetana Kannada Sangha, Mysore	57
Department of Information and Publicity, Government of Karnataka, Bangalore	47
Dhanalakshmi Vilas, Bagalkot	53
Directorate of Small Savings, Department of Finance, Government of Karnataka, Bangalore	34
Durga Vihar, Bagalkot	53
Galaxy Photographers, Mysore	62
Gopika Perfumery Works, Mysore	11
Hindustan Machine Tools Ltd., Bangalore	69
Hotel Tourist, Bangalore	39
Ideal Jawa (P) Ltd., Mysore	63
Indian Bank, Madras	64
Karnataka Bank Ltd., Mangalore	24
Karnataka State Financial Corporation, Bangalore	70
Kelagur Teas, Chikmagalur	64
Madhu Nivas, Mysore	56
Mangalore Ganesh Beedi Works, Mysore	37
Manipal Industries Ltd , Manipal	64
Maharashtra Apex Cooperative Bank, Manipal	64
Mavalli Tiffin Rooms, Bangalore	61
Murthy Book House, Mysore	22
Mysore Papers Ltd., Bhadravati	61
Mysore Printing and Publishing House, Mysore	72
Mysore Sales International, Bangalore	viii. 51; 55
Mytec Process Works, Bangalore	16
Narayana Rao K. & Co., Gadag	69
New Modern Hotel, Bangalore	70
New Udupi Hotel, Bagalkot	53
N.G.E.F. Ltd.. Bangalore	46
Rajagopal N. S., Bangalore	72
Rastrakavi Govinda Pai Smarak Samshodhana Kendra, Udupi	63
Ravi Book House, Mysore	22
Saraswathi Lodge, Bangalore	63
Shastry Hotel, Bagalkot	53
Sunanda Agarabatti Factory, Mysore	54
Supereme Motors, Mangalore	56
Syndicate Bank, Manipal	Cover Iv
The Sadvaidyashala (P) Ltd , Nanjangud	69
The South India Paper Mills Ltd., Nanjangud	56
The Vijaya Bank Ltd , Bangalore	59
Visvesvaraya Iron and Steel Limited, Bhadravati	70

LIST OF DONORS

As on 31-8-1977

Rs		Rs
5	Desai V. P., Calcutta	25
101	Devaraj Sarkar H. B., Mysore	10
3	Deva Rao B., High Commissioner, Wellington	50
25	Ananthamurthy S., Mysore	
50	Ananthamurthy U. R., Mysore	100
30	Ananthanarayana S., Mysore	25
25	Anantharamayya R. L.	5
3	Anasuya Kulakarni, Shahabad	75
1	Aruna Sudi, Shahabad	5
1	Ashok Joshi, Shahabad	50
10	Basavaraju L., Mysore	25
25	Bhat B. G., Bombay	25
10	Bhat G. S., Mysore	5
25	Bhat G. S., Gouribidanur	
35	Bhat M M., Chittapur(via Wadi)	10
10	Bhat P. R., Bombay	
11	Bhat T. K., Mangalore	50
25	Bhat V. K., Bombay	25
101	Bhyrappa S. L., Mysore	
1	Bipin Kumar Kulkarni, Shahabad	
51	Bombay South Canara Brahmins' Assosiation, Bombay	25
5	Chandra K. R., Mangalore	25
10	Chandrashekhar Bhat S., Mysore	5
1	Chandrashekara Topi, Shahabad	10
\$ 25	Char, A. R., Columbus, Ohio 43220 (USA)	101
1	Chaya Patil, Shahabad	2
2	Chennabasappa Patil, Shahabad	1
25	Chinnobhiah H. B., Bangalore	50
25	Dattatreya H. G., Bangalore	101
10	Dayakara M., Mysore	1
41	Dayananda Malya, Puttur (SK)	1
1	Deepak Kulkarni, Shahabad	1
25	Desai N. C., Bombay	1
5	Diwakar R. R., Bangalore	100
30	Dixit C. K., Bombay	25
25	Eswara G. T., Mysore	5
3	Ganapaya N. K., Sakaleshpur	75
1	Ganapathi Bhat K., Kotekar (SK)	5
1	Geetha Book House, Mysore	50
10	Geetha Kulakarni, Dharwar	25
25	Giridhar Rao U., Parkala (SK)	25
10	Gita Vasanth, Bombay	5
25	Gopal Bhat S., Naringana Post via Kotekar (SK)	10
10	Gopalakrishna Adiga, M., Bangalore	50
11	Gopalakrishna Upadhyaya, Perdoor	25
101	Gopal Rao U. R., K. R. Pet	25
1	Gopal B. R., Mysore	10
51	Gorur Ramaswamy Iyengar, Gorur	25
5	Gowrishankar A. P., Mangalore	25
10	Gururaj Beligi, Hyderabad	5
1	Habbu R. N., Mysore	10
\$ 25	Hegadekatte Sadananda, Moodabidri	25
1	Hegde K. P., Bombay	2
2	Hiraskar M. S., Shahabad	1
25	Honnagangappa T. H., Mysore	50
25	Hotel Owners' Association, Dharwar	101
10	Ijeri R. P., Shahabad	1
41	Indrakala Kashinath.Rao, Shahabad	1
1	Jagannatha N. M., Shahabad	1
25	Jayashree M. S., Shahabad	1

ಶ್ರೀ ಹಾದಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಭಾಯ್ ಸನ್ಮಾನ ಸಂಚಾರ 1977

	Rs		Rs
Jayadeva H., Bangalore	100	Mallikarjunappa Guddeda, Shahabad	1
Joshi G. D., Bombay	10	Mallikarjunaiah M., Bangalore	15
Jyoti Tengli, Shahabad	2	Manjanathaiah B. M., Suntikoppa	200
Kalkoti V., Bombay	11	Margol S. S., Shahabad	25
Kallianpur Girish, Bombay	11	Masti Venkatesha Iyengar, Bangalore	25
Kamath P. N., Bangalore	300	Mayya, P. N., Mangalore	2
Karanth K. S., Saligrama	100	M. G. M. Staff Club, Udupi (S.K.)	500
Karnataka Sangha, Thana, Bombay	25	Mohan R. Bhat, Poona	10
Kaveri Kulkarni, Shahabad	2	Mudgal P. G., Bombay	5
Kedilaya B. V., Mangalore	15	Murthy, B. N., Shimoga	20
Keshava Bhat, Peruvaje	25	Murthy D. V. K., Mysore	250
Khadri Shamanna, Bangalore	100	Murthy K. S. V., Bombay	11
Killay Chellappan, Channapatna	5	Mutalik Patil V. L., Mysore	10
Koppalkar Anil Kumar Rama Rao, Shahabad	1	Muthanna Rai, K., Mulki	5
Kotian M. S., Bombay	11	Nadig S. R., Bangalore	25
Krishna H. V., Manipal	50	Nagabhushana D. S., New Delhi	25
Krishna Bhatta, Adyanadka, Mulki	20	Nagalakshmi H. R., Shahabad	5
Krishna Bhatta, Sediyapu, Manipal	5	Nagaraja Bhat B. N., Mysore	5
Krishnamurthy A., Shahabad	1	Nagaraja Rao M. S., Mysore	25
Krishnamurthy G. T., Bangalore	10	Nagaraju S., Mysore	25
Krishnaswamy Iyengar, H. S., Mysore	100	Nalini A. S., Shahabad	2
Kulkarni C. M., Bombay	25	Narayana Rao G. R., Mercara	25
Kulkarni K. H., Raichur	5	Narayana Rao G. T., Mysore	100
Kulkarni V. K., Bangalore	5	Narayana Rao S., Mysore	25
Kulkarni R. V., Shahabad	1	Narayana Swamy Bindiganavile, Bangalore	20
Lakshmana Rao J. R., Mysore	25	Navalagund R. R., Bombay	5
Lakshmi H. T., Mercara	30	Nayak G. H., Mysore	20
Lakshminarayana S., Mysore	200	Nayak G. R., Bangalore	1000
Lakshminarayana S. K., Mysore	30	Nayak H. M., Mysore	25
Lakshmisha, Katukukke	2	Nayak Mohan C., Hyderabad	10
Lewis Melba, Shahabad	1	Nirmala Kulakarni, Shahabad	1
Lokur H. G., Belgaum	5	Nisar Ahmed K. S., Shimoga	15
Madiman S., Bombay	5	Oxford University Press, Madras	50
Madhava Udupa A., Saligrama	15	Padmavathi Bankura B. S., Shahabad	3
Mahabala Bhat, Bangaradka, Aryapu Post	10	Parimala Kulakarni, Shahabad	1
Mahishi Madhava N., Hubli	50	Patil L. V., Shahabad	1
Malagatti V. C., Belgaum	10	Pattanashetty Siddalinga, Dharwar	30
Malathi A. P., Aryapu post	50	Prabhakar Joshi M., Mangalore	25
Manika Kodli, Shahabad	1	Prabhakar M. G., Bombay	2
		Prabhu M. S. K., Bangalore	25

ಕಾವೆಂ ಕಣ್ಣೂರು

	Rs		Rs
Prabhushankara, Varanasi	50	Sheshaiah T., Bangalore	10
Prahlada Rao N., Mysore	25	Shirahatti M. G., Shahabad	2
Pujari Ningappa, Shahabad	1	Shivananda Gali, Dharwar	10
Raghavendra Bhat S., Mysore	10	Shobha G., Shahabad	1
Raghavendra Urala, Mangalore	25	Siddarame Gowda, Ontario, Canada	20
Raghu C. R., Mysore	101	Siddaveeregowda L., Mysore	10
Rajapurohit B. B., Mysore	10	Somayya K. B., Mysore	50
Raja Rao M. H., Mysore	50	Sreemantha Guddeda, Shahabad	1
Raje Siddharama, Shahabad	1	Sridhar Bhat U. V., Mysore	15
Rama Bhat Saravu, Sampaje	5	Srikrishna D., Aralpadavu	10
Ramachandra M., Karkala	15	Srinivasacharya K., Udupi	25
Ramachandra Uchil, Bombay	40	Srinivasa Havanur, Bombay	26
Ramachandra V., Mangalore	2	Srinivasa R., Shahabad	1
Ramadas P. Pai, Bombay	20	Sri Rama M. A., Bangalore	10
Ramamurthy B. S., Bombay	101	Srivenkataramana T., Ontario	
Ramanna Meti, Shahabad	1		Canada 100
Ramanujan A. K., Chicago, U.S.A.	75	Staff of the Syndicate Bank,	
Rama Rao S., Mysore	10		Saraswathipuram 25
Ramesh Pai U., Mangalore	50	Subbaya A. P., Marike,	
Ramesh Malgatti, Shahabad	1		Aryapu (S.K.) 25
Ramu Hitlali, Shahabad	1	Subba Rao Mirle S., Mysore	15
Rao B. C., Indiranagar, Bangalore	100	Subramanya M. N., Bangalore	101
Reddi K. L. N., Mangalore	2	Sudha Kulkarni, Shahabad	1
Sadanand K. B., Mysore	10	Sudha N., Shahabad	1
Saraswathi K., Lokardhi, Shahabad	1	Sumana Yajurvedi, Shahabad	3
Saritha Kusumakara Desai, Gulbarga	25	Sundara Kulkarni, Shahabad	1
Satyana Rayana Rao B. A., Mysore Secretary, Kannada Geleyara Balaga, Gulbarga	10	Suryanarayananappa M., Puttur	10
Seetharama Jagirdar, Mysore	5	Suryanarayana Rao H. G., Mysore	10
Seetharamaiah M. V., Bangalore	11½	Thippeswamy P. R., Mysore	10
Setty Bhaskar, Bombay	11	Tulsi, Bombay	5
Setty S. M., Bombay	11	Udupa K. R., Gonikoppal	25
Shampa Daithota, Panaje (S.K.)	10	Upadhyaya K. R., Mangalore	10
Shankaranarayana Rao H. M., Mysore	25	Upadhyaya K. S., Mangalore	25
Shankaraiah Swamy, Shahabad	1	Upendra Prabhu K., Bangalore	10
Shankaramma Dhanasetty, Shahabad	1	Uppoor Shivaji, Bombay	5
Shastry P. V., Haliyal (N.K.)	5	Usha Nalini B., Mangalore	20
Shankara Somayaji, Shahabad	2½	Vasantha Kushtigi, Shahabad	5
Shenoy R. H. N., Bellary	25	Vasudeva N. G., Mercara	21
		Vasudeva Rao M., Kulai Post (S.K.)	25
		Veena Torvi, Shahabad	1
		Veerendra Heggade D.,	
			Dharmasthala 201

ಶ್ರೀ ಹಾದಿಗಾರು ಸಂಕ್ಷಿರಮುಣ ಅಭಾಯ್ ಸನ್ಬಾನ್ ಸಂಚಿಕೆ 1977

	Rs		Rs
Venkannachar Kurudi, Bangalore	25	Vyasarao Ninjur, Bombay	25
Venkatnarasimhaiah C. K., Mysore	10	Wali Basavaraj, Shahabad	1
Venkata Rao A., Mysore	10	Yalavigi V. S., Bangalore	21
Venkateshamurthy, Amaravatinagar	11	Yamagavali A. M., Shahabad	1
Venkatalakshamma, G. T , Modur	10	Yashwant Chittal, Bombay	250
Venugopal K. T., Bombay	25	Anantha, B. M., Bangalore	25
Vijayalakshmi Somayaji, Sahababad	3	Madhu Rao, S. R., Mysore	5
Vishnumurthy, H. C., Mysore	25	Raja Rao, L., Mysore	25
Vittal, B. K. S., Mysore	10	Raju T. N. K., Illinois, U.S.A.	\$ 50
Vyasaraya Ballal, Bombay	50	Rama Bhat, Chicago, U.S.A.	\$ 10

ಪಾ. ವೆಂ. ಅಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳು

- 1 ರಶಿಯದ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ), 1943
- 2 ನವನೀರದ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ (ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆ), 1952
- 3 ಪ್ರಹಾರ (ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರೈಸ್ಟ್), 1965
- 4 ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ, ಇವ್ನತ್ತೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷಗಳ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನೆ (ದ್ವೈನಾಯನ ಟ್ರೈಸ್ಟ್), 1972
- 5 ಲೋಕದ ಡೊಂಕು (ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ), 1976
- 6 ಕಳ್ಳಿ ಸಾಗಣೆದಾರರ ನಿಮೂಲನ (ಎ. ಬಿ. ಎಚ್. ಪ್ರಜಾಶಾಸನ), 1977
- 7 ವಿಪರೀತ (ಡಿ. ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ), 1977

ವಿಳಾಸ

ನಾ. ವೆಂ. ಅಚಾರ್ಯರ
82, ಕೆ. ಎಚ್. ಬಿ. ಕಾಲನಿ, ಹುಬ್ಳಿ, 580 022

ನಾವೆಂ ಕಷ್ಟ್ರ

ನಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತೆ

ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸರಸ್ವತೀಪುರಂ, ಮೈಸೂರು ಶಾಖೆ
ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ

ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು
ಸನ್ಯಾಸಿತರಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ಅತ್ಯೇಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ

ವಂತಿಗೆದಾರರಿಗೆ, ಜಾಹಿರಾತುದಾರರಿಗೆ ರೂ. 22,000ಕ್ಕೆ ೧೦ತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ನೀಡಿರುವುದಕ್ಕೆ
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಿಂಗ್ ಹೌಸಿಗೆ
“ಮಾನೆಂ ಕಸೂರಿ”ಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀ ಬಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಅಚಾರ್ಯ ಸನ್ಯಾಸ ಸಂಖೆ 1977

1940	ಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಳೆ ಪ್ರಕಟನೆ
1940	ಪಣಯಾಡಿಯವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದು, ಅರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಸಾಲ-ಸೇಲ
1940	ಡಿಸೆಂಬರ್ 31	ಸಾಫ್ ನಪಲ್ಟ, ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಟೆಲ್ ಗುರುತ್ವಸ್ಥಿತಾಗಿ
1942	ಫಿಬ್ರವರೀ 7	ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ರಾ-ಕೋಲಾಹಲ (ಬೀಳಲಿಲ್ಲ)
1942	ಫಿಬ್ರವರೀ 12	ಸಾಫ್ ನಪಲ್ಟ, ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ
1942	ನವೆಂಬರ್ 20	ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಸಾಫ್ ನಪಲ್ಟ, 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ'ಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಸೂಪರಿಂಟಿಂಡೆಂಟ್
1943	'ಕರ್ನಾಟ'ದಲ್ಲಿ ಬರೆವಣಿಗೆ ಅರಂಭ
1943	'ರತ್ನಿಯದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ' ಪ್ರಸ್ತುತ ರಚನೆ, ಪ್ರಕಟನೆ ಧಾರವಾಡದ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
1944	ಜನವರಿ	'ಕರ್ನಾಟ' ಪರಾಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಪಾದನೆ
1950	ಜೂನ್	'ಕರ್ನಾಟ'ದಲ್ಲಿ 'ಲಾಂಗೊಲಾಚಾಯರ್' ನಾವುದಿಂದ ಹರಟಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದು
1951	ನವೆಂಬರ್	ತಾಯಿಯ ಮರಣ
1952	'ನವನೀರದ' ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕಟನೆ
1953	'ನವನೀರದ'ಕ್ಕೆ ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬಹುಮಾನ
1956	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯ ಅರಂಭ: ಅದರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕನಾದದ್ದು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕೆಯೇಗಳೊಡನೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಸಂಚಾರ ಪ್ರಥಮ ನಗೆಬರಹ ಸಂಗ್ರಹ 'ಪ್ರಕಾರ' ಪ್ರಕಟನೆ
1959	'ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ' (ಇಪ್ಪತ್ತೀನ್ನು ವರ್ಷಗಳ ಸಿಂಕಾವತೋಕನ) ಪ್ರಕಟನೆ:
1965	ಮುಂಬಯಿಯ ಡ್ಯೂಪಾಯನ ಟ್ರಿಪ್ಲ ಸೆರಿಂಡ
1972	ಮುಂಬಯಿಯ ಡ್ಯೂಪಾಯನ ಟ್ರಿಪ್ಲ ಸೆರಿಂಡ
1974	ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31	ಶೀನ್ ಅಸ್ತಸ್ಥಿದಿಂದ ಅಸ್ತತೆ ಸೇರಿದ್ದು
1974	ನವೆಂಬರ್ 11	ಪ್ರಥಮ ಉದರ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆ
1974	ನವೆಂಬರ್ 30	ದ್ವಿತೀಯ ಉದರ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಯೆ
1975	ಜನವರಿ 13	ಅಸ್ತತೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ
1975	ಜನವರಿ 15	'ಕಸ್ತೂರಿ' ಸಂಪಾದಕತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ, ನಿವೃತ್ತಿ
1975	ಹುಬ್ಬಿಯ ಮೂರುಸಾವಿರ ಮತದ ಸಾಫ್ ವಿಗಳವಳಿದ ಸನ್ನಾನೆ
1976	ದ್ವಿತೀಯ ನಗೆಬರಹ ಸಂಗ್ರಹ 'ಶೋಕದ ಜೊಂಕು' ಪ್ರಕಟನೆ, ಮೈಸೂರನ ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂತ್ರ ಅವರಂದ
1977	ಫಿಬ್ರವರೀ	ಚಿಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸ್ತಿ ನಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಮುಕಾಯಿ ಸನ್ನಾನೆ
1977	ಮೇ	ಮುಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಪತ್ರಿಕೆಯೇಗಿ ಸಮೇಳನ ದಲ್ಲಿ ಡಿ. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

NOW SAVING CAN BE A HABIT

(For the whole Family)

Rain or sun-shine, our agent is always at your doors promptly to collect your daily savings. You can't avoid but save, for he makes saving a pleasure for the whole family. Even as small an amount as 25 paise a day will be collected by him. Moreover he brings the pleasure of saving right to your doorsteps. That's our ADARSH DEPOSIT SCHEME.

Make a habit of seeing him regularly and he will make saving a habit in you

For more particulars about this and many other saving schemes

Please visit your nearest Syndicate Branch

The Bank that Does Things for you

SYNDICATE BANK

Where service is a way of life

Head Office : MANIPAL 576119 (Karnataka)